

gemeente
dronten

Programmabegroting 2019

Gemeente Dronten

Besluitvorming

College: 25 september 2018

Raad: 8 november 2018

Inhoudsopgave

1.1.1 Aanbiedingsnota	4
1.1.2 Recapitulatie per Programma	9
1.2 Beleidsbegroting.....	11
Programma 0 Bestuur en ondersteuning.....	12
Programma 1 Veiligheid	23
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	26
Programma 3 Economie	29
Programma 4 Onderwijs	34
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	37
Programma 6 Sociaal Domein	41
Programma 7 Volksgezondheid en milieu.....	47
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	51
Paragrafen	55
Paragraaf lokale heffingen	56
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	60
Paragraaf grondbeleid.....	74
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	82
Paragraaf bedrijfsvoering.....	84
Paragraaf verbonden partijen	87
Paragraaf financiering	98
Paragraaf subsidies	101
Paragraaf informatisering	103
1.5 Financiële begroting.....	106
1.5.1 Overzicht van baten en lasten en de toelichting.....	107
Financiële positie en de toelichting.....	113
Bijlage Afkortingenlijst	116

1.1.1 Aanbiedingsnota

Inleiding

Met trots presenteren wij u hierbij de eerste begroting uit onze collegeperiode. In deze begroting vertalen we de plannen en ambities voor de komende jaren. We bouwen voort en ontwikkelen verder. De basis voor deze begroting is gelegd in de Kadernota 2019-2022. Het beeld over de komende jaren is positief. Er wordt een gedegen koers gevaren zonder structurele begrotingstekorten in het meerjarige perspectief. Dronten heeft een gezonde financiële huishouding.

Macro-economisch zijn de vooruitzichten goed. De economie blijft groeien en de werkgelegenheid blijft toenemen. Ook de houdbaarheid van de nationale overheidsfinanciën verbetert. Gelijktijdig is er ook onzekerheid over de internationale ontwikkelingen. De gevolgen van een mogelijke Brexit, de spanningen tussen Amerika en China en de aanhoudende terroristische dreiging. Al deze factoren kunnen leiden tot een verstoring van het positieve beeld. Dit geeft onzekerheden ten aanzien van de inkomende financiële stromen vanuit het Rijk. Dit geldt zowel de basisuitkering vanuit de Algemene Uitkering als ook de specifieke uitkeringen. Dit maakt dat keuzen met financiële effecten binnen de gemeente zorgvuldig afgewogen moeten worden.

In deze zorgvuldige afweging is gekozen om zoveel mogelijk in te zetten op het verstevigen van het positieve beeld van Dronten naar buiten toe. Dat doen we onder meer door blijvend te investeren in verbetering van de dienstverlening. Ook lukt het de gemeente opnieuw om de lokale lastendruk laag te houden door de afschaffing van de hondenbelasting.

De ingeslagen weg 4 jaar geleden, van samen met de samenleving en inwoners ons beleid bepalen, blijven we volgen. Zo creëren we meer eigenaarschap en komen we samen verder. Door het leggen van slimme verbindingen en de goede dingen doen komen we verder. Zo kunnen we onze inwoners blijven voorzien van wat zij nodig hebben. De ontwikkelingen in het Sociaal Domein vragen onze blijvende aandacht. Er ligt een heldere taakstelling, die binnen de drie transities moet worden vormgegeven. Tegelijk hebben we ook ambities binnen het Sociaal Domein.

Het college stelt zichzelf ten doel om zoveel mogelijk samen met de gemeenteraad en met de samenleving op te trekken bij het maken van beleid, het inrichten van de openbare ruimte en het faciliteren van mogelijkheden. Ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid. Waar mogelijk maken we deze keuzen samen. Vanuit nieuwe verbindingen willen we samen met inwoners en organisaties invulling geven aan de ambities van Dronten. De wijze waarop we omgaan met het vraagstuk van de vitale centra staat symbool voor die gezamenlijke aanpak. Winkeliers, vastgoedeigenaren en de gemeente trekken samen op bij het toekomstbestendig maken van de centra.

Nieuw beleid

De ambitie van de gemeente laat zich vertalen in het nieuwe beleid van de gemeente. Nieuw beleid verdelen we in 'beleid met financiële gevolgen' en 'beleid zonder financiële gevolgen'. Het nieuwe beleid mét financiële gevolgen heeft betrekking op de onderwerpen genoemd in onderstaande tabel.

Begroting 2019-2022 Nieuw beleid		2019	2020	2021	2022
Programma 0		2019	2020	2021	2022
0.4	S Welkom nieuwe inwoners	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
0.4	S 1 fte formatieuitbreiding regisseur Dienstverlening	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
0.4	S 0,35 fte Ondersteuning citymarketing SEA-groep Wervingskracht	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
0.4	S 1 fte formatieuitbreiding Inkoopadviseur	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
0.4	S 0,2 fte formatieuitbreiding Inkoop- en contractbeheerder	-12.200	-12.200	-12.200	-12.200
0.4	S Licentiekosten zaaksysteem	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
0.4	S Beheer Enterprise Service Bus (= ESB)	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
0.4	S Financiële effecten aanbesteding ICT-beheer (technisch- en werkplekbeheer)	-120.000	-120.000	-120.000	-120.000
0.4	I Financiële effecten aanbesteding ICT-beheer (transitiekosten)	-230.000	0	0	0
0.4	S 0,3 fte Pas van Dronten	-26.000	-26.000	-26.000	-26.000
0.4	S Licentiekosten Pas van Dronten	-21.500	-21.500	-21.500	-21.500
0.64	S Afschaffen hondenbelasting	-275.000	-275.000	-275.000	-275.000
0.7	S Uitkomst Maartcirculaire 2018	889.000	1.962.000	2.827.000	3.899.000
0.7	S Voorsorteren op inkomsten AU bij afrekening btw compensatiefonds-plafond	500.000	500.000	1.000.000	1.000.000
0.8	S Stelpost Inter Bestuurlijk Programma (IBP)	-1.000.000	-1.500.000	-1.500.000	-2.000.000
0.8	I Samenkracht en burgerparticipatie	-125.000	0	0	0
0.8	S Correctie stelpost Inter Bestuurlijk Programma (IBP)	500.000	500.000	500.000	500.000
0.8	S Stelpost afoming onderuitputting begroting personeel & organisatie	250.000	250.000	250.000	250.000
Totaal Programma 0		50.300	978.300	2.343.300	2.915.300
Programma 1		2019	2020	2021	2022
1.1	S Financiële effecten ontwerpprogrammagroting 2019-2022 VRF	-76.000	-76.000	-76.000	-76.000
1.2	S 1 fte Integrale veiligheid	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
1.2	S Dekking vanuit huidige formatie	80.000	80.000	80.000	80.000
Totaal Programma 1		-76.000	-76.000	-76.000	-76.000
Programma 2		2019	2020	2021	2022
2.1	I Onderzoeksbudget brug De Noord-De Oeverloper	-30.000	0	0	0
2.1	I Onderzoeksbudget Reconstructie De Oost	-44.000	0	0	0
2.1	S Kapitaallasten calamiteitenroute evenementen Spijkweg	-10.000	-15.000	-15.000	-15.000
2.1	S 1 fte formatieuitbreiding Toezichthouder civiel techniek	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Totaal Programma 2		-164.000	-95.000	-95.000	-95.000
Programma 3		2019	2020	2021	2022
3.1	I Vitale centra Biddinghuizen, Dronten-Zuid en Swifterbant	-75.000	0	0	0
3.1	I 1 fte Inhuur Acquisiteur	-100.000	-100.000	0	0
3.1	I 0,5 fte formatieuitbreiding Accountmanager/subsidiecoördinator	-40.000	-40.000	0	0
3.1	S 1 fte formatieuitbreiding Beleidsmedewerker economie	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
3.1	S Werkbudget voor vrijetijdseconomie	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
3.1	I Werkbudget voor marketingdoeleinden Agrofood en Floriade	-50.000	-50.000	-50.000	0
3.1	I Tijdelijke inhuur voor aanjagen/stimuleren van projecten uit gebiedsagenda	-50.000	-50.000	0	0
Totaal Programma 3		-420.000	-345.000	-155.000	-105.000
Programma 4		2019	2020	2021	2022
<i>Geen onderwerpen voor dit programma.</i>		0	0	0	0
Totaal Programma 4		0	0	0	0
Programma 5		2019	2020	2021	2022
5.7	S 1 fte formatieuitbreiding specialist groentechnisch beheer	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
5.7	S Subsidieverhoging dorpsbelangen	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Totaal Programma 5		-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
Programma 6		2019	2020	2021	2022
6.5	S Tekorten Jeugd, in afwachting van evaluatie Sociaal Domein	-2.900.000	-1.900.000	-1.000.000	-800.000
0.10	S Dekking Bestemmingsreserve Sociaal Domein	2.900.000	1.900.000	0	0
6.5	S Bijdrage exploitatietekort Impact	-160.000	-160.000	-160.000	-160.000
Totaal Programma 6		-160.000	-160.000	-1.160.000	-960.000
Programma 7		2019	2020	2021	2022
7.4	S Financiële effecten meerjarige ontwerpbegroting 2019-2022 OFGV	-26.000	-26.000	-26.000	-26.000
Totaal Programma 7		-26.000	-26.000	-26.000	-26.000
Programma 8		2019	2020	2021	2022
8.2	S 1 fte formatieuitbreiding Juridisch ondersteuner grondzaken	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
8.2	S Dekking grondexploitatie	80.000	80.000	80.000	80.000
8.3	S 0,67 fte formatieuitbreiding Beleidsonsteuner uitvoeringsagenda Wonen	-53.333	-53.333	-53.333	-53.333
Totaal Programma 8		-53.333	-53.333	-53.333	-53.333
Totaal Begroting 2019-2022 - Nieuw beleid		- 944.033	127.967	682.967	1.504.967

Financiële beschouwing

De Programmabegroting (kaderstellend) is een uitvoeringsdocument van de Kadernota (richtinggevend) waar onder andere de acties van het nieuwe beleid voor het desbetreffende jaar nader zijn uitgewerkt.

Nieuw financieel meerjarenbeeld

Onderstaande tabel geeft het nieuwe structurele begrotingsresultaat:

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2019	2020	2021	2022
Primitieve begroting				
Voorlopige begroting	-84.300	-746.806	841.485	841.485
Kadernota 2019				
Kadernota 2019 effect financieel perspectief 2019-2022	-939.033	-222.033	-167.033	654.967
Resultaat moties en amendementen Kadernota 2019	-640.000	-515.000	-515.000	-515.000
Voortgangsrapportage 2018				
Voortgangsrapportage 2018 effect financieel perspectief 2019-2022	-917.682	-734.738	-886.240	-1.114.979
Begroting 2019				
Begroting 2019 effect financieel perspectief 2019-2022	1.345.941	671.093	973.977	942.245
Stand begrotingsresultaat inclusief incidentele mutaties	-1.235.074	-1.547.484	247.189	808.718
Waarvan incidentele mutaties *				
Totaal Incidentele mutaties voorlopige begroting*	1.231.000	1.752.000	116.000	26.000
Totaal Incidentele mutaties na vaststelling Kadernota 2019*	389.000	240.000	50.000	
Totaal Incidentele mutaties moties en amendementen Kadernota 2019*	125.000			
Incidentele mutaties in de Voortgangsrapportage 2018*	348.000		200.000	
Incidentele mutaties in de Begroting 2019*	230.000			-400.000
Meerjarig structureel begrotingsresultaat	1.087.926	444.516	613.189	434.718

* Zie opgenomen overzicht van incidentele baten en lasten.

	2019	2020	2021	2022
Begrotingssaldo na Kadernota 2019	- 1.023.333	- 968.839	674.160	1.496.452
waarvan incidentele lasten *	- 1.620.000	- 1.992.000	- 166.000	- 26.000
Structurele saldo na Kadernota 2019	596.667	1.023.161	840.160	1.522.452
Moties en amendementen Kadernota 2019	- 640.000	- 515.000	- 515.000	- 515.000
waarvan incidentele lasten *	- 125.000			
waarvan structureel	- 515.000	- 515.000	- 515.000	- 515.000
Structurele stand na Moties en Smmendementen Kadernota 2019	81.667	508.161	325.160	1.007.452
Voortgangsrapportage 2018	- 927.682	- 734.738	- 886.240	- 1.114.979
waarvan incidentele lasten * / **	- 348.000	-	- 200.000	-
waarvan structureel	- 579.682	- 734.738	- 686.240	- 1.114.979
Structurele stand na Voortgangsrapportage 2018	- 498.015	- 226.577	- 361.080	- 107.527
Begroting 2019	1.355.940	671.092	974.268	942.246
waarvan incidentele lasten *	- 230.000	-	-	400.000
waarvan structureel	1.585.940	671.092	974.268	542.246
Structurele stand na Begroting 2019	1.087.925	444.515	613.188	434.719

* Zie opgenomen overzicht van incidentele baten en lasten.

** In de Begroting 2019 is € 200.000 aan lasten in 2021 als incidenteel aangemerkt. De structurele extra lasten in het Sociaal Domein is bij de Kadernota 19 bepaald op € 800.000 met ingang vanaf 2022. Dit houdt in dat in 2021 een bedrag van € 200.000 als incidenteel wordt aangemerkt.

Het meerjarig financieel perspectief voor Dronten is redelijk tot goed, zeker in vergelijking met vele andere gemeenten. De begroting is structureel sluitend, over alle jaarschijven. De financiële positie is onder andere gebaseerd op de laatste gegevens uit de Meicirculaire 2018 gemeentefonds. De toekomst vraagt echter nog altijd om waakzaamheid, mede gelet

op de eerder genoemde onzekerheden ten aanzien van de Algemene Uitkering en de mondiale ontwikkelingen.

In de begroting is voorzichtig voorgesorteerd op inkomsten bij de afrekening van het btw-compensatiefonds plafond met de algemene uitkering. In de brief omtrent de Meicirculaire bent u over deze wijziging in rekensystematiek geïnformeerd. Waar voorheen bij de Meicirculaire reeds een voorschot werd verstrekt, wordt met ingang van dit jaar door een wijziging in de rekensystematiek en het afrekenmoment (na afloop van het jaar) nu niet meer gedaan. De provincie heeft aangegeven het voor de begroting 2019 akkoord te vinden om de bij de Meicirculaire afgeraamde inkomsten als gevolg van deze wijziging in de rekensystematiek, alsnog als structurele inkomsten te mogen beschouwen vooruitlopend op de daadwerkelijke afrekening met het btw-compensatiefonds. Komend jaar wordt nader onderzoek gedaan naar de uitputting en kansen op overschrijding van het btw-compensatiefondsplafond zodat meer zicht komt op deze opbrengsten. Bij het gedeeltelijk voorsorteren op deze inkomsten hebben we als gemeente het voorzichtigheidsprincipe aangehouden en hebben we voor 2019 en 2020 € 500.000 als structurele inkomsten bestempeld en voor 2021 en 2022 € 1.000.000. In de raadsinformatiebrief (U18.007482) omtrent de Meicirculaire vindt de afgeraamde bedragen terug (2019: -985.000, 2020: -1.245.000, 2021: -1.399.000, 2022: -1.656.000). Tevens nemen we conform advies van de provincie de opgenomen bedragen op in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Tevens is de stelpost voor de uitvoering van het Interbestuurlijk Programma conform dezelfde raadsinformatiebrief structureel verlaagd met € 500.000 vooruitlopend op de Septembercirculaire. De overige wijzigingen bestaan onder andere uit het verwerken van het eerder opgenomen risico doordat de uitstaande deposito bij de ABN AMRO naar het verplichte schatkistbankieren gaat. Ook is er rekening gehouden met de een beperkte verhoging van de loonkosten als voorschot op nieuwe CAO-afspraken.

In het financiële beeld zijn de financiële gevolgen van de op Prinsjesdag gepresenteerde Rijksbegroting voor het jaar 2018 nog niet verwerkt zijn. De gevolgen daarvan meerjarig, vertaald in de Septembercirculaire 2018, verwerken we in de Slotrapportage 2018. Mocht het beeld van de Septembercirculaire 2018 zodanig zijn dat er op korte termijn actie nodig is, dan komen wij in een eerder stadium bij de raad terug.

Tot slot komen er op korte termijn een aantal voorstellen tegemoet die eveneens nog niet in deze Programmabegroting zijn verwerkt. Dit betreft de plannen rondom de huisvesting en de werkplekvervanging van 'vaste plekken naar mobiel, tenzij'.

Dekkingsvoorstel

Met bovenstaande aanpassingen is het structurele meerjarenbeeld positief. Een dekkingsplan is dan ook niet nodig.

Begroting vaststellen

Programmaplan

In deze begroting treft u de programma's aan evenals het overzicht Algemene dekkingsmiddelen en de raming voor onvoorziene uitgaven. Binnen het programmaplan is het geheel van de ramingen van de Begroting 2019 en volgende jaren opgenomen. Met de vaststelling van het programmaplan geeft de raad aan, welke speerpunten er zijn en op welke wijze deze worden bereikt (d.w.z. uitgevoerd door het college), welke middelen daarvoor beschikbaar zijn en uit welke bronnen deze middelen zullen worden verkregen.

Paragrafen

In de paragrafen worden onderwerpen behandeld, die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. De paragrafen bevatten de beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten.

Door vaststelling van de paragrafen worden de beleidsuitgangspunten, die ten grondslag liggen aan de beheersmatige activiteiten, door u vastgesteld.

Vermogenspositie gemeente

Bij de vermogenspositie van de gemeente gaat het met name om de stand van de Algemene reserve.

In de Paragraaf weerstandsvermogen wordt een nadere toelichting gegeven op de vermogenspositie van de gemeente waarin ook de financiële kengetallen zijn opgenomen. De stand van de Algemene reserve bedraagt op 1 januari 2018 (stand Jaarstukken 2017 voor resultaatbestemming) ruim 70 miljoen euro. De norm van de gemeentelijke risicobuffer moet tenminste 10% van de gemeentelijke exploitatie bedragen. Met een exploitatiebegroting van € 109 miljoen euro in 2019 moet de buffer dus minimaal € 10,9 miljoen zijn. De Algemene reserve is ruim hoger dan deze norm.

Slot

Dit is de eerste begroting die ons college in de deze raadsperiode aan uw raad aanbiedt. Wij vertrouwen erop dat u met deze begroting een goed begrotingsbesluit kunt nemen voor het komende jaar.

Dronten, 25 september 2018

Het college van Dronten,

T. van Lenthe
secretaris

mr. A.B.L. de Jonge
burgemeester

1.1.2 Recapitulatie per Programma

Lasten en Baten (x € 1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten *							
0	Algemeen bestuur	-4.947	-5.127	-5.847	-6.429	-6.139	-6.637
1	Openbare orde en veiligheid	-2.592	-2.825	-2.926	-2.926	-2.921	-2.918
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	-6.625	-7.514	-7.383	-6.165	-6.196	-6.189
3	Economische zaken	-1.294	-4.918	-2.107	-1.820	-1.669	-1.618
4	Onderwijs	-6.305	-5.152	-5.382	-5.344	-5.278	-5.130
5	Cultuur en recreatie	-14.684	-15.190	-14.883	-15.956	-14.512	-14.475
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	-41.455	-44.210	-41.111	-39.906	-39.151	-38.948
7	Volksgesondheid en milieu	-8.227	-8.119	-8.188	-8.181	-8.159	-8.177
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-4.694	-2.510	-4.907	-4.903	-4.721	-4.719
Subtotaal Lasten *		-90.823	-95.565	-92.734	-91.630	-88.746	-88.811
Baten *							
0	Algemeen bestuur	1.307	840	829	99	99	99
1	Openbare orde en veiligheid	173	137	127	127	127	127
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	1.770	245	1.292	120	136	136
3	Economische zaken	147	3.239	675	675	675	675
4	Onderwijs	1.325	925	823	823	823	823
5	Cultuur en recreatie	2.526	2.371	2.340	2.435	2.435	2.435
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	12.692	11.089	10.821	10.819	10.819	10.819
7	Volksgesondheid en milieu	7.913	7.650	7.941	7.730	7.726	7.726
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	24.016	1.151	3.445	3.445	3.445	3.445
Subtotaal Baten *		51.869	27.647	28.293	26.273	26.285	26.285
Subtotaal van baten en lasten exclusief algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien		-38.954	-67.918	-64.441	-65.357	-62.461	-62.526
Lasten Algemene dekkingsmiddelen							
Algemene uitkeringen				500	500	1.000	1.000
Bespaarde rente			-231		-68	-159	-241
Dividenden		-56					
Financieringsfunctie			-2.886	-1.517	-1.517	-1.517	-1.517
Inflatiecorrectie voorzieningen				-195	-195	-195	-195
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is							
Overige Algemene dekkingsmiddelen		-278	-14	-824	-824	-824	-824
Subtotaal Lasten		-334	-3.131	-2.036	-2.104	-1.695	-1.777

Baten Algemene dekkingsmiddelen						
Algemene uitkeringen	54.306	55.218	56.395	57.505	58.296	59.137
Bespaarde rente			4.911	4.911	4.911	4.911
Dividenden	724		777	777	777	777
Financieringsfunctie		6.397	1.489	1.489	1.489	1.489
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	11.354	11.694	11.568	11.568	11.568	10.653
Overige Algemene dekkingsmiddelen	3.347	101				
Subtotaal Baten	69.731	73.410	75.140	76.250	77.041	76.967
Saldo Baten en Lasten Algemene dekkingsmiddelen	69.397	70.279	73.104	74.146	75.346	75.190
0.4 Overhead (Lasten)	-13.355	-15.235	-13.302	-12.404	-12.537	-12.552
0.4 Overhead (Baten)	735	575	204	204	204	204
Saldo overhead	-12.620	-14.660	-13.098	-12.200	-12.333	-12.348
Onvoorziene uitgaven		-47	-142	-142	-142	-142
0.9 Vennootschapsbelasting	-488	0	0	0	0	0
Totale lasten exclusief reserves	-105.009	-113.982	-108.216	-106.281	-103.127	-103.291
Totale baten exclusief reserves	122.335	101.632	103.640	102.731	103.532	103.459
Saldo exclusief reserves	17.326	-12.350	-4.576	-3.550	405	168
0.10 Toevoegingen aan reserves	-6.559	-22.191	-794	-894	-994	-594
0.10 Onttrekkingen uit reserves	10.296	29.413	4.139	2.901	838	1.238
0.10 Saldo reserves	3.737	7.221	3.345	2.006	-157	643
Het geraamde, c.q. gerealiseerde resultaat	21.065	-5.128	-1.235	-1.547	247	809
Waarvan incidenteel te dekken lasten	-14.795	6.741	2.323	1.992	366	-374
Structurele begrotingsresultaat 2019-2022	6.270	1.613	1.088	445	613	435
* exclusief algemene dekkingsmiddelen, overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting en mutaties reserves						

Aldus vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Dronten,
in zijn openbare vergadering van 8 november 2018

Voorzitter,

Griffier,

1.2 Beleidsbegroting

Programmastructuur

In dit beleidsdeel van onze Programmabegroting geven we aan wat we binnen de beleidsprogramma's willen realiseren. De gemeente Dronten kent de volgende programmastructuur:

- Programma 0 Bestuur en ondersteuning;
- Programma 1 Veiligheid;
- Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat;
- Programma 3 Economie;
- Programma 4 Onderwijs;
- Programma 5 Sport, cultuur en recreatie;
- Programma 6 Sociaal domein;
- Programma 7 Volksgezondheid en milieu;
- Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.

Deze programma's bestaan uit de verplichte taakvelden conform het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Per taakveld is met ingang van de Begroting 2018 de betreffende portefeuillehouder toegevoegd. Deze informatie is in het begin van elk programma te lezen.

Beleidsindicatoren

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag. Zo kunnen raadsleden en anderen een helder beeld vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling vergelijken.

De huidige tabellen zijn samengesteld op basis van de vergelijking met Nederland en de peildatum 24 augustus 2018.

Via het dashboard van Waarstaatjegemeente.nl zijn nog meer gegevens beschikbaar om te zien waar de gemeente Dronten staat op diverse thema's en monitoren over gemeentelijke onderwerpen.

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Het programma omvat het openbaar bestuur, de communicatie met de inwoners, de gemeentelijke basisadministratie en de interne en externe dienstverlening.

In dit programma is een aantal verplichte onderdelen opgenomen:

1. Algemene dekkingsmiddelen: zoals algemene belastingen en de Algemene uitkering uit het gemeentefonds;
2. Overhead: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In de programma's zijn alleen nog de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces;
3. Onvoorzien;
4. Vennootschapsbelasting.

Vastgestelde regelgeving en beleidsnota's

- [Financiële verordening 2017](#)
- [Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid 2003](#)
- [Toekomstvisie De kracht van Dronten 2014](#)
- [Programmaplan Dienstverlening 2015-2018](#)
- [Archiefverordening 2011](#)
- [Inspraakverordening 2007](#)
- [Referendumverordening 2013](#)
- [Verordening rechtspositie raadsleden en wethouders 2015](#)
- [Verordening ambtelijke bijstand raad en raadsleden 2003](#)
- [Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen 2014](#)
- [Verordening gemeentelijke rekenkamer 2010](#)
- [Verordening rechtspositie gemeentelijke rekenkamer 2013](#)
- [Verordening op het onderzoeksrecht van de raad 2006](#)
- [Verordening bestuurlijke integriteit voor bestuurders 2012](#)
- [Verordening regelende de instelling en toekenning van een gemeentelijke erpenning 1974](#)
- [Verordening duurzaamheidslening 2013](#)
- [Verordening commissie bezwaarschriften 2016](#)
- [Verordening reglement van orde raad 2013](#)
- [Verordening vergoeding leden stembureaus 2004](#)
- [Verordening werkgeverscommissie](#)

Portefeuillehouder per taakveld

Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder
0.1	Bestuur	mr. A.B.L. de Jonge
0.10	Mutaties reserves	A. van Amerongen
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	A. van Amerongen
0.2	Burgerzaken	P. van Bergen
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	J. Oosterveld & A. van Amerongen
0.4	Overhead	mr. A.B.L. de Jonge, J. Oosterveld, P. van Bergen & A. van Amerongen
0.5	Treasury	A. van Amerongen
0.63	Parkeerbelasting	A. van Amerongen
0.62	OZB niet-woningen	A. van Amerongen
0.61	OZB woningen	A. van Amerongen
0.64	Belastingen overig	A. van Amerongen
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	A. van Amerongen
0.8	Overige baten en lasten	A. van Amerongen
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	A. van Amerongen

Wat willen we bereiken in 2019 en verder?

Nieuw beleid

0.4 Overhead

Welkom nieuwe inwoners (15.000 structureel)

We organiseren hiervoor twee maal per jaar een bijeenkomst voor nieuwe inwoners. Tijdens deze bijeenkomst in het gemeentehuis worden de nieuwe inwoners geïnformeerd over wat de gemeente voor hen kan betekenen. Dit onder het genot van een hapje en een drankje. Er is een welkomstpakketje en een pas van Dronten met een tegoed van € 10.

1 fte Formatieuitbreiding regisseur Dienstverlening en zaakgericht werken (€ 80.000 structureel)

De afgelopen jaren is gewerkt vanuit het programma Dienstverlening en een herijkte, geactualiseerde visie op dienstverlening. Het programma Dienstverlening loopt in 2018 ten einde en wordt in de lijnorganisatie onder gebracht. Echter, dienstverlening is een thematiek waar we permanent op moeten blijven investeren en doorontwikkelen, ondanks dat het programma (dat de basis heeft gelegd) wordt afgerond. Op dit moment wordt ook de visie op dienstverlening herijkt en ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Als gemeente willen we meer aanspreekbaar zijn op wat de samenleving van ons qua dienstverlening mag verwachten. Ditzelfde geldt voor de processen die in het zaakgericht (digitaal) werken worden ondergebracht. Daarom wordt een regisseur Dienstverlening aangesteld, die op concernniveau in afstemming met de werkorganisatie zorgdraagt voor een goede moderne en actuele wijze van gemeentelijke dienstverlening. (onderzoek, advies, doorontwikkeling). Op deze wijze willen wij onze processen die ten dienste staan van onze interne maar vooral onze externe dienstverlening permanent vorm en inhoud blijven geven. Het proces is erop gericht dat begin 2019 de regisseur dienstverlening kan starten.

0,35 fte Citymarketing SEA Groep Wervingskracht (€ 30.000 structureel)

In de zomer van 2018 is een lokaal betrokken marketeer gevraagd om te inventariseren in de samenleving hoe de SEA-groep Wervingskracht het beste kan worden samengesteld. Inmiddels is de groep compleet. De groep staat open voor een bredere samenstelling. Voor de start zijn o.m. marketinggerichte ondernemers, De Meerpaal, Aeres hogeschool en gemeente betrokken. In het 4e kwartaal van 2018 is de voortgang gepresenteerd.

1,2 fte zijnde 1 fte inkoopadviseur en 0,2 fte medewerker ondersteuning (€ 92.200 structureel)

Wij spannen ons continu in voor een verdere professionalisering van onze inkoopfunctie. De nieuwe aanbestedingswet, de wijziging van de drempelbedragen voor Europese aanbestedingen en opmerkingen en aanbevelingen van de accountant waren aanleiding voor het opstellen van een inkoopverbeterplan en een nieuw, geactualiseerd inkoopbeleid. Deze zijn in het najaar van 2017 door het college vastgesteld. Het verbeterplan wordt vanaf 2018 verder uitgevoerd. Hiermee zijn de kaders volgens de nieuwe aanbestedingswet opnieuw vastgesteld. We voldoen hiermee aan de maatschappelijke verwachting dat een professionele gemeentelijke organisatie doelmatig inkoopt en aanbesteedt. Daarnaast voldoet de inkoopfunctie aan de eisen van Europese en nationale wetgeving. De huidige, vaste formatie van het inkoopteam is met slechts 0,6 fte inkoopadviseur en 0,6 fte medewerker inkoop en contractbeheer ontoereikend voor een organisatie met de omvang van de gemeente Dronten.

Ter verbetering en borging van een professionele inkooporganisatie is het noodzakelijk om de inkoopfunctie structureel uit te breiden met een fulltime senior inkoopadviseur en 0,2 fte voor uitbreiding van de uren van de huidige medewerker inkoop en contractbeheer. In 2017 en 2018 heeft het team in afwachting van de vaststelling van het verbeterplan tijdelijk een senior en medior inkoop adviseur ingehuurd.

Licentiekosten zaaksysteem (€ 50.000 structureel)

Dit betreft de kosten die de leverancier van ons zaaksysteem ons voor het gebruik jaarlijks in rekening brengt. De afgelopen jaren werd dit betaald vanuit het Programma Verbetering Dienstverlening, maar dit betrof incidenteel budget.

Beheer Enterprise Service bus: ESB (€ 24.000 structureel)

De ESB vertaalt de informatie van de landelijke voorzieningen naar onze eigen ICT-systemen. Het gebruik van de landelijke voorzieningen door onze ICT-systemen is een wettelijke verplichting. Daarnaast is dit een dermate specifiek en complex kennisgebied, dat wij niet in staat zijn deze deskundigheid intern op te bouwen en te onderhouden.

Aanbesteding ICT-beheer Transitiekosten (€ 120.000 structureel, € 230.000 incidenteel)

De transitiekosten ICT-beheer zijn onderzocht en berekend. Hiermee ontstaat een kostenpost van € 120.000 structureel en € 230.000 incidenteel in 2019.

De aanbesteding van ons technisch- en werkplekbeheer ICT is inmiddels gestart. De begeleidende partij geeft aan dat de aantrekkende economie een prijsopdrijvend effect heeft gehad bij de ICT-dienstverleners.

Hiermee is zeker dat de aanbesteding zal leiden tot een hogere contractwaarde (structurele maandelijkse kosten) dan ons huidige contract. Een schatting op basis van de huidige inzichten is dat deze stijging € 10.000 per maand zal bedragen.

De aanbesteding leidt tot ook tot migratiekosten, zowel bij gunning aan onze huidige ICT-dienstverlener als bij gunning aan een nieuwe ICT-dienstverlener. De eenmalige kosten als gevolg van het plaatsen van onze ICT-omgeving op andere hardware -al dan niet bij een andere ICT-leverancier- kost vermoedelijk € 230.000. Dit betreft voornamelijk de inhuur van ICT-consultants.

0,3 fte Pas van Dronten (€ 47.500 structureel)

In september 2016 lanceerde de gemeente Dronten de Pas van Dronten. Met de Pas van Dronten kunnen inwoners voordelig leuke dingen doen, sporten, winkelen of een dagje uit. Sinds de lancering van de Pas van Dronten is het aantal producten op de pas uitgebreid (o.a. toegankelijkheidsbijdrage, mantelzorg compliment en kerstgeschenk ambtenaren als tegoed). De scope van de Pas van Dronten is hiermee veel breder geworden dan alleen het armoedebeleid. De kosten van de algemene uitvoering van de Pas van Dronten drukken nu nog grotendeels op de personeelskosten van team Samenleving en begroting van het armoedebeleid (Beleidsplan 2015-2018). Om de Pas van Dronten nu en naar de toekomst toe goed te blijven positioneren en er nog meer voordeel voor de gemeente en zijn inwoners uit te halen, is het gewenst om structureel een coördinator aan te stellen.

0.64 Belastingen Overig

Motie afschaffen hondenbelasting (nadelig € 275.000 structureel)

De raad heeft op 5 juli 2018 een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht de hondenbelasting niet meer op te nemen in de Begroting 2019.

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Voorsorteren op inkomsten bij afrekening BTW-compensatiefonds plafond met gemeentefonds (€ 500.000 in 2019 en 2020, 1.000.000 in 2021 en 2022)

In de Meicirculaire 2018 is gekozen voor een andere systematiek voor de ruimte onder het plafond BCF. Het bevoorschotten hiervan is vervallen. Dit levert voor Dronten een nadeel op dat oploopt van bijna € 1 miljoen in 2019 naar ruim € 1,6 miljoen in 2022.

Voor het vervallen van de bevoorschotting BCF is gekozen een stelpost in de begroting op te nemen van € 500.000 in 2019 en 2020 en € 1 miljoen in 2021 en 2022. Het opnemen van een stelpost is toegestaan. Het is echter onzeker of de uitkering BCF in de jaren 2019-2022 deze hoogte zal bedragen. Daarom is het risico op de uitkeringen van het Rijk verhoogd met € 500.000.

0.8 Overige baten en lasten

Nieuwe verbindingen (€ 125.000 incidenteel)

In navolging op het amendement is besloten vijf startbudgetten toe te voegen aan de Begroting 2019 voor een nieuwe manier van verbinden, waarbij het ontwikkelen van beleid samen wordt gedaan met de volledige gemeenteraad, ondernemers en inwoners.

Stelpost onderuitputting begroting tbv personeel en organisatie (€ 250.000 structureel)

Er is in kaart gebracht op welke posten sprake is van onderuitputting ten opzichte van het begrote bedrag. In 2019 volgt de inspanningsverplichting voor de organisatie.

Maatschappelijke opgaven Interbestuurlijk Programma: IBP (€ 500.000 in 2019, € 1.000.000 in 2020 en 2021, € 1.500.000 in 2022)

Op 14 februari 2018 hebben het kabinet, VNG, IPO en Unie van Waterschappen een InterBestuurlijk Programma (IBP) afgesproken, genaamd "Samen meer bereiken". Hierbij hebben alle overheden afgesproken dat zij zich zullen inzetten voor de maatschappelijke opgaven. De Maartcirculaire 2018 geeft hierdoor voor de gemeente Dronten een positief beeld met betrekking tot de budgettaire ruimte voor de komende jaren. Bij deze positieve financiële uitgangspunten gaat het kabinet er wel vanuit dat gemeenten vanuit eigen middelen een bijdrage zullen leveren en de tekorten in het sociaal domein oplossen. Om hieraan te kunnen voldoen is het voorstel om van de positieve uitkomst gedeeltelijk een stelpost IBP op te nemen voor de investeringen in o.a. het Sociaal Domein. De Meicirculaire 2018 geeft een negatiever beeld dan verwacht, daarom is de stelpost voor het IBP afgeraamd met € 500.000.

Bestaande ontwikkelingen

0.4 Overhead

Klimaatbeleidsplan

In januari 2018 is het klimaatbeleidsplan "Dronten, meer dan klimaatneutraal" met bijbehorende uitvoeringsagenda vastgesteld. De regisseur/beleidsmedewerker duurzaamheid zijn inmiddels aangesteld en werken aan het uitwerken van de uitvoeringsagenda in een uitvoeringsprogramma. Ook de uitbreiding van het energieloket wordt in de komende periode vormgegeven en de aangekondigde onderzoeken naar o.a. haalbaarheidsonderzoek overkapping parkeerterreinen met zonnepanelen en aanpassing van het accommodatiebeleid van gemeentelijke gebouwen gaan plaatsvinden. Een voorstel voor het inrichten van een proeftuin energie aan de Oostkant. Ten slotte is het budget voor de duurzaamheidslening verruimd en medio 2018 zijn er al 500 inwoners die hier gebruik van maken. Er zijn meerdere recente (na vaststelling klimaatbeleidsplan) initiatieven uit de maatschappij waar de gemeente bij betrokken is. Dit zijn onder andere de structuurvisie zon (verdeling 500 ha zonnepanelen in het buitengebied, pilot provincie), ontwikkelingen in het buitengebied, het opstellen van beleid voor een laadinfrastructuur en twee initiatieven voor energiebesparing bij bedrijven. We verwachten meer van dit soort initiatieven. Voor deze projecten zullen separate voorstellen aan college/raad worden gedaan.

Implementatie "De informele aanpak"

Zowel de samenleving als de gemeente is gebaat bij goed contact tussen de gemeente en haar inwoners, bedrijven en instellingen. Een voorbeeld hiervan is om bij een klacht of bezwaarschrift samen te zoeken naar een besluit of oplossing, wat zoveel mogelijk recht doet aan de belangen van allen die daarbij zijn betrokken. In 2018 hebben een opleiding Inzet mediationvaardigheden gevolgd en hebben twee medewerkers de basisopleiding Mediator gevolgd.

Door in een vroeg stadium in contact te treden met bezwaarde is al een groot aantal bezwaarschriften ingetrokken of een andersluidende beslissing genomen.

Het is de intentie deze werkwijze in 2019 verder uit te rollen. Naast het opleiden van medewerkers voor het inzetten van mediationvaardigheden willen we de nadruk leggen op begrijpelijke teksten in besluiten. Hoe helderder en begrijpelijker het besluit wordt verwoord hoe minder onduidelijkheid dit bij de klant oplevert.

Dit draagt bij aan een efficiëntere en effectievere overheid met als doel het vertrouwen in de overheid kan versterken.

Overhead

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, wordt in het BBV voorgeschreven dat vanaf het programmaplan 2017 een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's worden de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, wordt een definitie van de overhead geïntroduceerd. De definitie voor overhead luidt: *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moet worden opgenomen in de begroting. Deze indicator (zie ook onderdeel BBV indicatoren) drukt de totale overheadkosten in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves. In de BBV definitie wordt elke leidinggevende voor 100% toegerekend aan de overhead.

De gemeente Dronten hanteert de volgende definitie voor de berekening van het overheadpercentage:

(Salariskosten van medewerkers ondersteunende teams 1 + materiële overhead 2) / totale salariskosten 3

Hierna leggen we per onderdeel uit wat binnen deze definitie valt:

- *Salariskosten medewerkers ondersteunende teams*
In onderstaande tabel is in het kader van inzichtelijkheid een uitsplitsing weergegeven naar de verschillende overhead onderdelen, conform de definitie van de BBV en "[Vensters voor bedrijfsvoering](#)". Dit betreft de salariskosten van medewerkers ondersteunende teams.

Specificatie overhead	2019
Leidinggevenden en managementondersteuning primair proces (hiërarchisch)	2.076.490
P&O/HRM	511.141
Facilitaire zaken en Huisvesting (incl. beveiliging)	477.997
Informatievoorziening en automatisering (ICT)	1.536.395
Financiën, Toezicht en Controle gericht op de eigen organisatie	1.109.387
Juridische zaken	324.897
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	291.436
Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie	450.709
Informatiebeheer (DIV)	320.670
Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement)	275.313
Toerekening GREX	-538.480
Overig (o.a. detacheringen, bovenformatief, programma Dienstverlening, wet banenafpraak)	457.647
Totaal	7.293.602

- **Materiële overhead**
Overige overhead, niet zijnde salariskosten, betreft de volgende kostensoorten:
 - Verzekeringskosten;
 - Opleidingskosten en mobiliteit personeel;
 - Huisvestigingskosten kantoorruimten;
 - Organisatie-advieskosten;
 - Kosten inhuur ondersteunende teams;
 - Overige personeelskosten (bv bloemen, telefonie etc.).
- **Totale salariskosten**
Totale salariskosten betreft de directe salariskosten van de primaire afdelingen en de salariskosten van de medewerkers die bij de ondersteunende teams werken.

Overheadpercentage 2019

Het overheadpercentage (conform de bovenstaande definitie) voor de Begroting 2019 is: 56%. Uitgedrukt in een percentage van de directe kosten, dat gehanteerd dient te worden voor de kostendekkendheid is het overheadpercentage hoger. Een gedeelte van de overhead wordt gedekt door andere programma's, hierbij valt te denken aan de afvalstoffen- en rioolheffing en de grondexploitatie.

Voor 2018 bedroeg de totale overhead (inclusief materiële overhead) in de primitieve begroting € 12,2 miljoen.

De Begroting 2019 laat een bedrag zien van € 13,7 miljoen.

De belangrijkste mutaties ten opzichte van de primitieve begroting 2018 zijn:

- Een nauwkeurigere toerekening van de overhead;
- Hogere ICT-kosten;
- Extra FTE ondersteunende diensten (overhead) genoemd in kadernota.

De volgende tabel laat het overheadpercentage van 2019 (en voorgaande 2 jaren) zien.

Overhead	2017	2018	2019
Salariskosten van medewerkers ondersteunende teams	6.200.000	7.000.000	7.300.000 (1)
Materiële overhead	4.600.000	5.200.000	6.400.000 (2)
Totale salariskosten	19.800.000	22.700.000	24.500.000 (3)
Overheadpercentage	55%	54%	56%

(1) inclusief toerekening kosten aan GREX

(2) na toe te rekenen activa aan taakvelden

Verbonden partijen per programma

Voor de taakomschrijvingen en kengetallen van deze verbonden partij(en) verwijzen we u naar de [Paragraaf Verbonden partijen](#).

Verbonden partij	Type	Bestuurlijk belang	Financieel belang 2019
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	Vereniging	Lid VNG	Jaarlijkse bijdrage op basis van inwoneraantal ± € 50.000
Gemeente- en waterschapsbelastingen voorheen Lococensus Tricijn (GBLT)	GR	Lid algemeen bestuur	Jaarlijkse bijdrage 2019 € 477.500
Het Flevolands Archief	GR	Bestuur GR	Jaarlijkse bijdrage 2019 € 89.500
Liander N.V. (netwerkbedrijf, voorheen Nuon)	NV	Stemrecht/zeggenschap op basis van 0,357% aandelen	Dividendopbrengst verwacht in 2019 € 339.089
Vitens N.V.	NV	Stemrecht/zeggenschap op basis van 98.457 aandelen	Dividendopbrengst verwacht in 2019 € 265.834

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](#) zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

PRG	Indicator	eenheid	periode	regio	waarde	bron	omschrijving
0	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2018	Dronten	674	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2018	Nederland	649		
0	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2018	Dronten	674	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
			2018	Nederland	721		
0	WOZ-waarde woningen	dzd euro	2012	Dronten	213	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
			2012	Nederland	232		
0	WOZ-waarde woningen	dzd euro	2013	Dronten	206	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
			2013	Nederland	223		

0	WOZ-waarde woningen	dzd euro	2014	Dronten	195	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
			2014	Nederland	211		
0	WOZ-waarde woningen	dzd euro	2015	Dronten	191	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
			2015	Nederland	206		
0	WOZ-waarde woningen	dzd euro	2016	Dronten	191	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
			2016	Nederland	209		
0	WOZ-waarde woningen	dzd euro	2017	Dronten	198	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
			2017	Nederland	216		
0	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2016	Dronten	6,2	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
			2016	Nederland	7,2		

Wat gaat dit kosten?

Lasten en Baten (x € 1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten							
0.1	Bestuur	-2.448	-2.314	-2.168	-2.100	-2.097	-2.095
0.2	Burgerzaken	-1.502	-1.758	-1.961	-1.966	-1.966	-1.966
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-165	-547	-363	-341	-346	-346
0.4	Overhead	-13.355	-15.235	-13.302	-12.404	-12.537	-12.552
0.5	Treasury	-346	-3.132	-2.537	-2.605	-2.696	-2.778
0.61	OZB woningen	-491	-	-	-	-	-
0.62	OZB niet-woningen	-	-526	-526	-526	-526	-526
0.64	Belastingen Overig	-	-	-	-	-	-
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	500	500	1.000	1.000
0.8	Overige baten en lasten	-331	-29	-974	-1.640	-1.349	-1.849
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-488	-	-	-	-	-
Subtotaal Lasten		-19.126	-23.541	-21.331	-21.082	-20.517	-21.112
Baten							
0.2	Burgerzaken	788	709	709	709	709	709
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	215	57	46	46	46	46
0.4	Overhead	735	575	204	204	204	204
0.5	Treasury	4.076	6.498	7.177	7.177	7.177	7.177
0.61	OZB woningen	7.764	5.308	5.393	5.393	5.393	5.393
0.62	OZB niet-woningen	1.245	3.888	3.950	3.950	3.950	3.950
0.63	Parkeerbelasting	22	8	8	8	8	8
0.64	Belastingen Overig	1.388	1.380	1.108	1.108	1.108	193
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	54.306	55.217	56.396	57.506	58.295	59.137
0.8	Overige baten en lasten	223	16	16	-714	-714	-714
Subtotaal Baten		70.762	73.656	75.007	75.387	76.176	76.103
Saldo baten en lasten prog. 0		51.636	50.115	53.676	54.305	55.659	54.991
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-1.041	-10.479	-212	-312	-412	-12
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	2.883	2.087		153		400
0.10	Saldo reserves prog. 0	1.842	-8.393	-212	-159	-412	388
Resultaat programma 0		53.478	41.722	53.463	54.145	55.247	55.379

Overzicht mutaties reserves

In de onderstaande tabel worden de mutaties reserves inzichtelijk gemaakt (taakveld 0.10):

Lasten en Baten (x € 1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten							
0.10	Mutaties reserves programma 0	-1.041	-10.479	-212	-312	-412	-12
0.10	Mutaties reserves programma 2	-	-700	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves programma 4	-309	-410	-495	-495	-495	-495
0.10	Mutaties reserves programma 5	-1.789	-594	-99	-99	-99	-99
0.10	Mutaties reserves programma 6	-619	-5.008	12	12	12	12
0.10	Mutaties reserves programma 8	-2.801	-5.000	-	-	-	-
Subtotaal Lasten		-6.559	-22.191	-794	-894	-994	-594
Baten							
0.10	Mutaties reserves programma 0	2.883	2.087	-	153	-	400
0.10	Mutaties reserves programma 1	41	41	41	41	41	41
0.10	Mutaties reserves programma 2	50	1.720	24	24	24	24
0.10	Mutaties reserves programma 3	82	866	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves programma 4	310	10	6	6	6	6
0.10	Mutaties reserves programma 5	3.360	991	1.478	1.132	1.122	1.122
0.10	Mutaties reserves programma 6	2.728	3.651	2.591	1.545	-355	-355
0.10	Mutaties reserves programma 7	-35	102	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves programma 8	877	19.945	-	-	-	-
Subtotaal Baten		10.296	29.413	4.140	2.901	838	1.238
Sado baten en lasten prog. 0.10		3.737	7.222	3.346	2.007	-156	644

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Dit overzicht geeft inzicht in de Algemene dekkingsmiddelen van de gemeente Dronten.

Tot de Algemene dekkingsmiddelen worden gerekend:

- Gemeentelijke heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- Algemene uitkeringen;
- Dividend;
- Saldo van de financieringsfunctie;
- Overige Algemene dekkingsmiddelen.

Voor wat betreft de gemeentelijke heffingen zijn dit met name de onroerende zaakbelastingen, hondenbelasting (bij ons niet meer van toepassing met ingang van de 2019), toeristenbelasting en forensenbelasting. Deze heffingen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht en de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij aanwendbare heffingen worden, evenals de ontvangsten van de specifieke uitkeringen in de programma's, waar ze voor een deel de kosten dekken, onder de baten verantwoord. In de volgende tabel staan de middelen die vrij besteedbaar zijn.

Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten						
Algemene uitkeringen			500	500	1.000	1.000
Bespaarde rente		-231		-68	-159	-241
Dividenden	-56					
Financieringsfunctie		-2.886	-1.517	-1.517	-1.517	-1.517
Inflatiecorrectie voorzieningen			-195	-195	-195	-195
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is						
Overige Algemene dekkingsmiddelen	-278	-14	-824	-824	-824	-824
Subtotaal Lasten	-334	-3.131	-2.036	-2.104	-1.695	-1.777
Baten						
Algemene uitkeringen	54.306	55.218	56.395	57.505	58.296	59.137
Bespaarde rente			4.911	4.911	4.911	4.911
Dividenden	724		777	777	777	777
Financieringsfunctie		6.397	1.489	1.489	1.489	1.489
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	11.354	11.694	11.568	11.568	11.568	10.653
Overige Algemene dekkingsmiddelen	3.347	101				
Subtotaal Baten	69.731	73.410	75.140	76.250	77.041	76.967
Saldo baten en lasten Algemene dekkingsmiddelen	69.397	70.279	73.104	74.146	75.346	75.190

Programma 1 Veiligheid

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op integrale veiligheid, het waarborgen van veiligheid, het voeren van regie op evenementen(beleid), het voorkomen van rampen en daarnaast de coördinatie bij rampenbestrijding.

Vastgestelde regelgeving en beleidsnota's

- Rampenbestrijdingsplannen (11)
- [Regionaal crisisplan 2014](#)
- [Regionaal beleidsplan 2015-2018](#)
- [Regionaal risicoprofiel 2014](#)
- [Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019](#)
- [Algemene plaatselijke verordening 2016](#)
- [Beheersverordening attractiepark en evenemententerrein Spijkweg 2013](#)
- [Brandbeveiligingsverordening 1997](#)
- [Verordening op de heffing en invordering van brandweerrechten 2009](#)
- [Verordening brandveiligheid en hulpverlening 1997](#)
- [Verordening inzake speelautomatenhallen 1988](#)
- [Damoclesbeleid](#)

Portefeuillehouder per taakveld

Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	mr. A.B.L. de Jonge
1.2	Openbare orde en veiligheid	mr. A.B.L. de Jonge

Wat willen we bereiken in 2019 en verder?

Nieuw beleid

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

[Ontwerpprogrammabegroting 2019 Veiligheidsregio Flevoland \(€ 76.000 structureel\)](#)

De verkenning van de regionale samenwerking met Gooi & Vechtstreek is in volle gang. Daarbij zal de huidige verdeelsleutel van de gemeentelijke bijdragen heroverwogen worden. De effecten van deze heroverweging zijn nog niet inzichtelijk. Daarom zal de huidige begroting inclusief eerste begrotingswijziging 2019 leidend zijn voor de gemeentelijke bijdrage 2019. Dit bedrag is reeds verwerkt vanuit de Kadernota 2019.

1.2 Openbare orde en veiligheid

[1 fte Integraal veiligheidsbeleid \(€ 80.000 structureel, dekking aanwezig\)](#)

Om uitvoering te geven aan het integraal veiligheidsbeleid wordt in het derde kwartaal 2018 een beleidsmedewerker veiligheid en evenementen geworven. Hiermee wordt ingezet op het voorkomen van landelijke ontwikkelingen van ondermijnende criminaliteit. Op lokaal niveau uit zich dat onder meer in geweld, intimidatie, het zich onaantastbaar wanen van personen en machtsmisbruik.

Ook wordt hiermee in gezet op het gebied van rampen en crises en de kwaliteitsslag die hiervoor gemaakt moet worden. Daarbij wordt vanuit deze rol gewerkt aan de voorbereidingen van de C-evenementen. Hiervoor gelden strengere eisen die door de inspectie aan evenementenveiligheid.

Bestaande ontwikkelingen

1.2 Openbare orde en veiligheid

Veiligheidsmonitor (€ 10.000erschikking IVB 2016-2019)

De Veiligheidsmonitor (VM) is met ingang van 2019 een tweejaarlijks (in oneven jaren) terugkerend bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap. Tot en met 2017 was het een jaarlijks onderzoek. In 2018 vindt geen onderzoek plaats. De Veiligheidsmonitor wordt uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), gemeenten en politie. Ter voorbereiding op het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 zou de gemeente Dronten in 2018 deelnemen aan het onderzoek. Door de verandering van cyclus van één naar tweejaarlijks stellen wij voor het begrote budget van 2018 door te schuiven naar 2019.

Verbonden partijen per programma

Voor de taakomschrijvingen en kengetallen van deze verbonden partij(en) verwijzen we u naar de [Paragraaf Verbonden partijen](#).

Verbonden partij	Type	Bestuurlijk belang	Financieel belang 2019
Veiligheidsregio Flevoland	GR	Lid veiligheidsbestuur	Jaarlijkse bijdrage 2019-2021 € 1.457.541

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard [Waarstaatjegemeente.nl](#) zijn nog meer gegevens beschikbaar. In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

PRG	Indicator	eenheid	periode	regio	waarde	bron	omschrijving
1	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2017	Dronten	1	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
			2017	Nederland	2,2		
1	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2017	Dronten	3,1	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
			2017	Nederland	2,9		
1	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2017	Dronten	3,1	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
			2017	Nederland	5		

1	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2017	Dronten	4,6	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
			2017	Nederland	4,8		
1	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	aantal per 10.000 inwoners	2017	Dronten	166	Bureau Halt	
			2017	Nederland	131		
1	Hardekern jongeren	per 10.000 inw.	2014	Dronten	0,3	Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)	Het aantal hardekern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.
			2014	Nederland	1,3		
1	Jongeren met delict voor rechter	%	2015	Dronten	1,16	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
			2015	Nederland	1,45		

Wat gaat dit kosten?

Lasten en Baten (x € 1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-1.857	-1.866	-2.076	-2.086	-2.082	-2.079
1.2	Openbare orde en veiligheid	-735	-958	-850	-840	-840	-840
Subtotaal Lasten		-2.592	-2.824	-2.926	-2.926	-2.922	-2.919
Baten							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	126	112	102	102	102	102
1.2	Openbare orde en veiligheid	47	25	25	25	25	25
Subtotaal Baten		173	137	127	127	127	127
Saldo baten en lasten programma 1		-2.419	-2.687	-2.799	-2.799	-2.795	-2.792
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-	-	-	-	-	-
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	41	41	41	41	41	41
0.10	Saldo reserves programma 1	41	41	41	41	41	41
Resultaat programma 1		-2.379	-2.646	-2.758	-2.758	-2.754	-2.751

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Het programma omvat activiteiten gericht op het beheer en onderhoud van (water-) wegen, straten, bermen, pleinen, bruggen openbare verlichting en gladheidsbestrijding. Daarnaast het opstellen/ vernieuwen van beleid en het treffen van verkeersmaatregelen ten behoeve van de verkeersafwikkeling, de verkeerscirculatie en de verkeersveiligheid.

Vastgestelde regelgeving en beleidsnota's

- Beleids- en beheerplan wegen 2016
- [Beleids- en beheerplan bruggen 2016](#)
- [Beleids- en beheerplan openbare verlichting 2013-2017](#)
- Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan, 2003-2013, update 2017
- [Beleidsplan gladheidsbestrijding 2012-2018](#)
- Parkeervisie Centrum Dronten 2009

Portefeuillehouder per taakveld

Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder
2.1	Verkeer en vervoer	J. Oosterveld & I. Korting
2.2	Parkeren	J. Oosterveld
2.4	Economische havens en waterwegen	J. Oosterveld & A. van Amerongen

Wat willen we bereiken in 2019 en verder?

Nieuw beleid

2.1 Verkeer en vervoer

Brug De Noord - Oeverloper (€ 30.000 incidenteel)

In 2018 wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van de Noord-De Helling. De afronding van de centrumring aan de noordzijde van het centrum maakt daarmee een verbinding met de nieuwe as naar het station via de Noord. De brug over de Hanzetocht (tussen Zate en Oeverloper) is een markant punt, maar op dit moment niet onderscheidend. In de herinrichting van de Noord-De Helling is deze brug eruit gelaten, omdat dit specifieke aandacht verdient als herkenningspunt naar het centrum. In de ontwerpogave is er ook aandacht voor de oversteek voor het langzaam verkeer bij de brug. Het gaat niet alleen om de realisatie van een markant punt, maar ook om de ontwikkeling van een veilige aansluiting van de rotonde met De Noord en de oversteeken voor de fietsers en voetgangers. Voorgesteld wordt om een apart ontwerp op te maken voor deze brug. Mogelijk kan gedacht worden aan meer verticale elementen of kunst om deze markante positie te benadrukken. Voorgesteld wordt om door middel van een participatieproces te komen tot een ontwerp. Na besluitvorming in de gemeenteraad kan realisatie in 2020 gaan plaatsvinden. Daartoe worden separaat middelen aangevraagd.

Reconstructie De Oost (€ 44.000 incidenteel)

In het GVVP is dit project in het uitvoeringsprogramma opgenomen. Het betreft de aanleg van fietsstroken in combinatie met snelheidsremmende maatregelen. Vanuit het beheer is geconstateerd dat deze weg in slechtere staat verkeerd en dat deze weg voor 2019 aan onderhoud toe is. Voor de reconstructie zijn de onderhoudsgelden niet toereikend. In het uitvoeringsprogramma van het GVVP is genoemd dat ook een bedrag van € 44.000 benodigd is. Voorbereiding wordt begin 2019 opgestart.

Calamiteitenroute evenementen Spijkweg (€ 340.000 krediet, structurele kapitaallasten maximaal € 15.697 in jaar 2020)

Er is behoefte aan een volwaardige calamiteitenroute achter het evenementencomplex aan de Oostkant. Om hiertoe te komen wordt momenteel gesproken met de grondeigenaren (RVB, SBB en ZZL).

Na deze uitwerking zal de kostenverdeling ook met de evenementenorganisatoren worden afgestemd voor hun bijdrage. In onderstaande opstelling is nog geen rekening gehouden met deze bijdragen.

1 fte Toezichthouder civiel techniek (€ 80.000 structureel)

Binnen het team civieltechnisch- en accommodatiebeheer is reeds lang sprake van hoge werkdruk. De verwachting is dat dit in de komende periode zal toenemen, met name vanwege de areaal uitbreiding van de gemeente Dronten. Hierdoor zien we onder andere een toename in:

1. Onderhoud en rehabilitaties van wegen;
2. Uitvoering van werkzaamheden voortkomend uit het GVVP;
3. De behoefte aan integrale afstemming van projecten;
4. De gevraagde expertise bij projecten vanuit beheer;
5. Meldingen vanuit burgers en de integrale aanpak hiervoor;
6. Wensen op het gebied van verkeersveiligheid;
7. Toename van aanvragen van vergunningen en meldingen voor de aanleg van kabels en leidingen.

Bij de ontwikkeling van nieuwe plannen en/of het uitvoeren van reconstructies in de openbare ruimte zal, net als in de afgelopen jaren, de relatie met de samenleving door participatie worden gezocht. We willen plannen maken in nauwe afstemming met onze samenleving. De toename zien we ook terug in de onderhoudskosten die in de laatste 5 jaar bijna verdubbeld zijn. Onze infrastructuur is op een leeftijd waarbij we naast herstraten, ook steeds meer asfalt en klinkers (inclusief fundering) moeten vervangen (rehabilitaties). Met de toename voor de uitvoeringskosten, wordt periodiek rekening gehouden in de beleid en beheerplannen. Echter, de formatie groeit hierin niet mee. We zijn nu op het punt dat hierin uitbreiding noodzakelijk is.

Om de toenemende werkzaamheden op te vangen en de gevraagde dienstverlening te kunnen leveren, wordt sinds juni 2017 voor 1,0 fte een toezichthouder civiel techniek ingehuurd. Hiervoor is tijdelijke dekking beschikbaar. Gezien het structurele karakter van de toenemende werkzaamheden, is het noodzakelijk om hiervoor 1,0 fte aan vaste formatie toe te voegen aan het team civieltechnisch- en accommodatiebeheer.

Bestaande ontwikkelingen

2.1 Verkeer en vervoer

Wegen en bebording

Het beleids- en beheerplan lopen tot en met 2020. Voor 2019 geldt een voortzetting van het huidige beleid en beheer en het bijbehorende uitvoeringsprogramma.

Aandachtspunt is de snelle groei van de areaaltoename. In het huidige beleid wordt uitgegaan van een toename van het areaal van 0,5% per jaar. Voor volgend jaar wordt echter op dit moment een areaaltoename van tussen de 4 en 5% verwacht. Dit is niet iets waarvoor nu extra geld nodig is, maar het is wel iets waar we de vinger aan de pols moeten houden.

Openbare verlichting

Door de versnelde uitvoering van vervanging van verouderde armaturen in 2018 zullen er in 2019 minder armaturen worden vervangen. De gemeente loopt daarmee voorop op haar ambitie tot verduurzaming van haar areaal verlichting.

Voor het overige wordt uitvoering gegeven aan hetgeen in beleids- en beheerplan is opgenomen.

Het beleidsplan loopt tot en met 2027. Het beheerplan loopt tot en met 2022.

Verbonden partijen per programma

Voor de taakomschrijvingen en kengetallen van deze verbonden partij(en) verwijzen we u naar de [Paragraaf Verbonden partijen](#).

Verbonden partij	Type	Bestuurlijk belang	Financieel belang 2019
N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](#) zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

PRG	Indicator	eenheid	periode	regio	waarde	bron	omschrijving
2	Hernieuwbare elektriciteit	%	2016	Dronten	146,7	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
			2016	Nederland	12,6		
2	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met motorvoertuig	%	2015	Dronten	4	VeiligheidNL	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
			2015	Nederland	8		
2	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met fietser	%	2015	Dronten	8	VeiligheidNL	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
			2015	Nederland	9		

Wat gaat dit kosten?

Lasten en Baten (x € 1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten							
2.1	Verkeer en vervoer	-6.392	-7.299	-7.175	-5.956	-5.988	-5.981
2.2	Parkeren	-82	-37	-29	-29	-29	-29
2.4	Economische havens en waterwegen	-154	-181	-181	-181	-181	-181
Subtotaal Lasten		-6.628	-7.517	-7.385	-6.166	-6.198	-6.191
Baten							
2.1	Verkeer en vervoer	1.762	245	1.291	120	136	136
2.2	Parkeren	8	2	2	2	2	2
Subtotaal Baten		1.770	247	1.293	122	138	138
Saldo baten en lasten prog. 2		-4.858	-7.270	-6.092	-6.044	-6.060	-6.053
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-	-700	-	-	-	-
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	50	1.720	24	24	24	24
0.10 Saldo reserves prog. 2		50	1.020	24	24	24	24
Resultaat programma 2		-4.808	-6.250	-6.067	-6.020	-6.036	-6.029

Programma 3 Economie

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op ondersteuning en uitbouw van het bestaande economisch potentieel. Hieronder vallen bedrijventerreinen, land en tuinbouw, winkelcentra, werkgelegenheid, markten en exploitatie van gemeentelijke eigendommen.

Vastgestelde regelgeving en beleidsnota's

- Nota detailhandel 2002, update 2006
- [Structuurvisie Dronten 2030 \(2012\)](#)
- Kantorenvise 2004
- [Nota grondbeleid 2016](#)
- Standplaatsenbeleid/ herziening 2013
- [Bestemmingsplan Buitengebied, 2007](#)
- [Koersen op karakter, 2010-2015](#)
- Beleidsnota toerisme en recreatie, 2008
- [Strategische visie Oostkant Dronten, 2010](#)
- [Ruimtelijk economisch ontwikkelingskader en uitvoeringsprogramma initiatieven Oostkant Dronten, 2012-2018](#)
- Van Eiland naar WIJLand, gebiedsvisie Drieslag – Wisentweg 2012-2025
- [Algemene verordening ondergrondse infrastructuur 2015](#)
- [Marktgeldverordening 2018](#)
- [Marktreglement 2013](#)
- [Marktverordening 2013](#)
- [Winkeltijdenverordening 2014](#)

Portefeuillehouder per taakveld

Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder
3.1	Economische ontwikkeling	I. Korting & A. van Amerongen
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	I. Korting, J. Oosterveld & A. van Amerongen
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	I. Korting & A. van Amerongen
3.4	Economische promotie	I. Korting & A. van Amerongen

Wat willen we bereiken in 2019 en verder?

Nieuw beleid

3.1 Economische ontwikkeling

Interbestuurlijk programma (IBP)

De gezamenlijke gemeentebrede agenda van het IBP bevat 2 maatschappelijke opgaven binnen het Fysiek Domein die voor de economische ontwikkeling van belang zijn:

1. regionale economie als versneller;
2. naar een vitaal platteland.

Deze opgaven zullen worden meegenomen in de strategische plannen 2019-2022.

Vitale centra Biddinghuizen, Swifterbant, Dronten-Zuid (€ 75.000 incidenteel)

In 2017 heeft de raad de Economische Visie vastgesteld. In het najaar van 2018 wordt vervolgens de Retailvisie vastgesteld. Deze visie is met de diverse stakeholders (o.a. ondernemers en vastgoedeigenaren) opgesteld en wordt geconcretiseerd in actieplannen. Onderdelen van de actieplannen die wij voorzien zijn de herinrichting van de openbare ruimte in het winkelcentrum van Biddinghuizen en in het winkelcentrum van Swifterbant. Alleen voor het actieplan centrum Dronten is nu een budget van € 30.000 op jaarbasis beschikbaar. Ter uitvoering van de actieplannen die nu worden opgesteld zijn budgetten nodig die nu nog niet in de meerjarenbegroting zijn opgenomen.

Het voorstel is dan ook als volgt dus met behoud van het budget € 30.000 voor Actieplan Centrum Dronten):

- € 30.000 voor het Actieplan Biddinghuizen;
- € 30.000 voor het Actieplan Swifterbant;
- € 15.000 voor het Actieplan Dronten Zuid.

Hiermee kunnen we komend jaar kleine maatregelen nemen en met externe partijen de plannen verder uitwerken zodat voor de kadernota 2020 goed onderbouwde plannen kunnen worden opgesteld en grotere fysieke ingrepen vanaf 2020 kunnen worden uitgevoerd.

1,5 fte Acquisiteur en accountmanager (€ 140.000 in 2019 en 2020 incidenteel)

Een aantal jaren geleden is besloten om geen actieve acquisitie te plegen, maar hiervoor bestaande netwerken te benutten. Bij de vaststelling van de Sociaal Economische Visie medio 2017 is extra aandacht gevraagd voor acquisitie en versterking van ons bestaande accountmanagement. In vervolg daarop zijn we gestart met herijking van het relatiebeheer en is een acquireur geworven die in september 2018 aan de slag is gegaan. We hebben destijds afgesproken dat we de formatieve vraag vanaf het begrotingsjaar 2019 mee zullen nemen.

Het geld is zoals gezegd bedoeld voor de formatieve kant (inzet acquireur en versterking accountmanagement). De acquisitieactiviteiten zullen in 2020 worden geëvalueerd en nemen we een besluit over het vervolg.

Voor het accountmanagement/subsidiecoördinator wordt vooral ingezet op het versterken van het relatiebeheer en in bredere zin actief op zoek gaan naar kansen voor de realisatie van de ruimtelijke en economische projecten in Dronten.

1 fte beleidsmedewerker Economie, inclusief coördinatie LEADER (€ 80.000 structureel)

De in 2017 vastgestelde Sociaal Economische Visie kent 4 speerpunten, Agrofood, Vrijtijdseconomie, Acquisitie en Vitale Centra.

De ambitie is hoog, we willen samen met ons bedrijfsleven en de kennisinstellingen verder bouwen op het goede fundament dat we inmiddels gelegd hebben.

Onze manier van werken is er één van interactief en participatief werken met onze doelgroepen, waaronder met de verschillende SEA-groepen. Dit is een succesvolle, maar arbeidsintensieve werkwijze. De werkdruk bij de betrokken medewerkers is structureel te hoog. Daarnaast is er door de organisatiewijziging een andere rol weggelegd voor de teammanager. Vanuit het verleden leverde de teammanager ook een stevige inhoudelijke bijdrage aan dit vakgebied, waaronder de coördinatie van Leader-aanvragen. Nu de teammanager in de nieuwe setting geen inhoud meer voor zijn rekening neemt, moet dit onderdeel formatief worden gecompenseerd. In het verlengde van de gewijzigde rol van de teammanager wordt er gewerkt met een beleidscoördinator. Deze rol ligt bij de senior beleidsmedewerker economische zaken waardoor een deel van de beleidscapaciteit weg valt. Met dit voorstel wordt de huidige inzet op tijdelijke basis omgezet naar een structurele invulling van de genoemde werkzaamheden.

Werkbudget SEA-groepen Vitale Centra en Vrijtijdseconomie (€ 25.000 structureel)

De nieuwe SEA-groepen Vitale Centra en Vrijtijdseconomie komen voort uit de Sociaal Economische Visie zoals die in 2017 door de raad is vastgesteld. In 2018 is de start met deze nieuwe kerngroepen gemaakt. De ondernemersgroepen zijn gevormd en acties worden geformuleerd. Continueren van deze succesvolle formule, ook voor deze twee nieuwe kerngroepen moet gefaciliteerd worden. Dit bedrag zal worden ingezet voor specifieke onderzoeken, organisatie van bijeenkomsten (zoals bijvoorbeeld de Buren-ontmoeten-buren bijeenkomsten voor recreatieondernemers), intensivering van de communicatie. Verder kunnen projecten en initiatieven aangejaagd worden.

Marketing Agrofood en Floriade (€ 50.000 in 2019, 2020 en 2021 incidenteel)

In de Sociaal Economische Visie hebben we Agrofood als één van de speerpunten benoemd. Het gaat dan onder meer om de positionering deze voor Dronten belangrijke sector. Samen met de Dronter ondernemers en kennisinstellingen is een actieplan opgesteld en geborgd via een kerngroep en klankbordgroep. Dit geld is nodig voor marketingactiviteiten

(uitbouwen website, digitaal en fysieke marketing, nationale/internationale beursbezoeken, aanjagen initiatieven etc.).

Ondersteund door een motie van de gemeenteraad is de lokale werkgroep Floriade begin 2018 van start gegaan. Het uitgangspunt is niet de vraag wat wij van de Floriade kunnen verwachten, maar we hebben die vraag omgedraaid. Wat kan Dronten de Floriade bieden. Er is een groslijst van ideeën opgesteld die de komende tijd verder uitgewerkt worden. Het werkbudget is deels bedoeld voor de Floriade en deels voor de marketing van Agrofood Dronten. Het is evident dat er een koppeling tussen beide aspecten zitten.

Een deel van het budget is bedoeld om de ideeën te faciliteren/ aan te jagen. De werkgroep heeft dit bedrag de komende 3 jaar beschikbaar om ideeën te faciliteren/ aan te jagen.

Verder ligt er hier de koppeling met marketing activiteiten op Agrofood-gebied om een jaarlijks Agrofood-congres te organiseren. Eind 2017 heeft het eerste congres plaatsgevonden. Deze congressen dragen bij aan het versterken van het imago van Dronten op Agrofood-gebied, maar worden tevens ingestoken als een opmaat naar de Floriade.

Zoals bekend is de Floriade in 2022, de inzet van middelen voor het Floriadejaar zal voor de dan vigerende begroting worden ingeschat. Het zal dan bijvoorbeeld gaan om de aanwezigheid op het Floriade-terrein en het ontwikkelen van arrangementen om nationale en internationale gasten (business to business) kennis te laten maken met diverse thema's die in Dronten spelen en waar we aandacht aan willen geven.

Realisatie gebiedsagenda (€ 50.000 in 2019 en 2020 incidenteel)

We hebben samen met de provincie Flevoland een gebiedsagenda opgesteld. In deze agenda zijn de relevante provinciale programma's met betrekking tot het grondgebied van Dronten in beeld gebracht.

Daarnaast hebben wij twee eigen programma's ingebracht om te bezien of er volgens de methodiek van gebiedsontwikkeling nieuwe stijl ook synergie gevonden kan worden in de verbrede opgaven. De gebiedsagenda wordt samen met onze partners de komende periode verder verdiept.

Het bedrag zal benut worden voor formatieve inzet en het aanjagen en stimuleren van projecten. Voor 2019 en 2020 vragen we jaarlijks € 50.000 om de gezamenlijke ambities waar te kunnen maken. Het gaat dan om tijdelijke inzet van mensen, maar ook het aanjagen van projecten.

Wij zullen hier ook nadrukkelijk de koppeling gaan leggen met de omgevingsvisie. Het is van belang om de gezamenlijke opgaven een plek te geven in het omgevingsbeleid. De opgaven die in de gebiedsagenda een plek hebben zullen ook in het perspectief van die omgevingsvisie geplaatst moeten worden. Deze stap gaan we samen met de provincie maken.

Bestaande ontwikkelingen

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Sociaal economische visie: Werkbudget SEA

Voor de doorontwikkeling van de SEA-kerngroepen is het werkbudget ingezet. Concrete toepassingsmogelijkheden zijn specifieke onderzoeken, organisatie van bijeenkomsten (zoals bijvoorbeeld de Ondernemersacademie-avonden), intensivering van de communicatie naar andere ondernemers/instellingen/politiek, ondersteuning van lopende projecten en het aanjagen nieuwe projecten (zoals bijvoorbeeld de kwaliteit van bedrijventerreinen en de doorontwikkeling van BIOHUB).

Verbonden partijen per programma

Voor de taakomschrijvingen en kengetallen van deze verbonden partij(en) verwijzen we u naar de [Paragraaf Verbonden partijen](#).

Verbonden partij	Type	Bestuurlijk belang	Financieel belang 2019
Technofonds Flevoland B.V.	BV	Lid algemeen bestuur	Eventuele tekorten komen volgens een verdeelsleutel ten laste van de aandeelhouders. De huidige fondsomvang bedraagt € 9,9 miljoen.

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van Waarstaatjegemeente.nl zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

PRG	Indicator	eenheid	periode	regio	waarde	bron	omschrijving
3	Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	2017	Dronten	145,9	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
			2017	Nederland	139,7		
3	Bruto gemeentelijk product (verwacht/gemeten)	index	2013	Dronten	97	Atlas voor Gemeenten	Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (<100) of beneden verwachting (>100) wordt geproduceerd.
			2013	Nederland	100		

Wat gaat dit kosten?

Lasten en Baten (x € 1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten							
3.1	Economische ontwikkeling	-28	-1.630	-1.275	-989	-839	-789
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.267	-3.109	-607	-606	-605	-604
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-114	-154	-154	-154	-154
3.4	Economische promotie	-	-65	-70	-70	-70	-70
Subtotaal Lasten		-1.295	-4.918	-2.106	-1.819	-1.668	-1.617
Baten							
3.1	Economische ontwikkeling	31	-	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	93	3.184	620	620	620	620
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	23	55	55	55	55	55
3.4	Economische promotie	1.010	1.167	1.167	1.167	1.167	1.167
Subtotaal Baten		1.157	4.406	1.842	1.842	1.842	1.842
Saldo baten en lasten prog. 3		-138	-512	-264	23	174	225
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-	-	-	-	-	-
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	82	866				
0.10	Saldo reserves prog. 3	82	866				
Resultaat programma 3		-56	354	-265	22	173	224

Programma 4 Onderwijs

Dit programma bevat de activiteiten op het gebied van onderwijs. In Dronten werken gemeente en onderwijs nauw samen met alle partners jeugd om ontwikkelingen op elkaar aan te sluiten en de Dronter jeugd optimaal te ondersteunen. Een goed en een breed aanbod van onderwijs vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de kwaliteit en aantrekkelijkheid van Dronten als woon- en werkgemeente. Samen met het onderwijs organiseren we dan ook een passend onderwijsaanbod voor Dronten in een adequate huisvesting.

Vastgestelde regelgeving en beleidsnota's

- [Verordening leerlingenvervoer 2018](#)
- Beleidskader Voor- en Vroegschoolse Educatie 2015-2018
- Jeugdnota Opgroeien en Opbloeien in Dronten 2013-2017
- Diverse notities CJG (zie ook prog.7)
- [Overlegverordening onderwijsbeleid 2003](#)

Portefeuillehouder per taakveld

Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder
4.1	Openbaar basisonderwijs	J. Oosterveld
4.2	Onderwijshuisvesting	J. Oosterveld
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	J. Oosterveld

Wat willen we bereiken in 2019 en verder?

Nieuw beleid

Dit structuuronderdeel bevat geen relevante onderwerpen voor deze rapportage.

Bestaande ontwikkelingen

4.2 Onderwijshuisvesting

[Accommodatiebeleidsplan](#)

Voor onderwijshuisvesting verwijzen we naar het accommodatiebeleidsplan. Hierin is aangegeven dat in de eerste cyclus tot 2020 invulling wordt gegeven aan de onderwijshuisvestingsvraagstukken wat betreft het primair onderwijs voor Dronten Centrum en de huisvesting van de Praktijkschool.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

[Voor- en vroegschoolse educatie \(VVE\)](#)

Gemeenten hebben momenteel de wettelijke taak om per week tien uur voorschoolse educatie aan te bieden aan peuters met een risico op een onderwijsachterstand (doelgroeppeuters). Het kabinet wil dit uitbreiden naar een aanbod van 16 uur per week voor peuters die binnen de VVE-doelgroep vallen en stelt hiervoor extra middelen beschikbaar. Daarnaast komt er een nieuwe verdeelsystematiek van de onderwijsachterstandsmiddelen. Beide ontwikkelingen worden meegenomen in de nieuwe beleidsperiode 2019-2022.

[Passend onderwijs primair onderwijs](#)

2019 wordt het implementatiejaar van de gewijzigde ondersteuningsstructuur primair onderwijs. Er worden (bestuurlijke) afspraken gemaakt over de samenwerking tussen het samenwerkingsverband passend onderwijs, schoolbesturen en gemeente (jeugdgezondheidszorg, jeugdhulp) over rollen, verantwoordelijkheden en bekostiging.

Alleen door goede samenwerking kunnen we optimaal bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen en worden schaarse middelen zo effectief mogelijk ingezet.

Passend onderwijs voortgezet onderwijs - Tussenvoorziening

Een belangrijke ontwikkeling om meer kinderen in het reguliere voortgezet onderwijs te houden is de oprichting van de Tussenvoorziening in het schooljaar 2018/2019. De Tussenvoorziening is een initiatief van het Almere College en het Ichthus College. De gemeente Dronten sluit aan met preventieve jeugdhulp. In de Tussenvoorziening volgen jongeren een gecombineerd programma van onderwijs en jeugdhulp met als doel om weer in te stromen in het regulier onderwijs.

Verbonden partijen per programma

Voor de taakomschrijvingen en kengetallen van deze verbonden partij(en) verwijzen we u naar de [Paragraaf Verbonden partijen](#).

Verbonden partij	Type	Bestuurlijk belang	Financieel belang 2019
N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](#) zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

PRG	Indicator	eenheid	periode	regio	waarde	bron	omschrijving
4	% Voortijdige schoolverlaters	%	2016	Dronten	1,8	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
			2016	Nederland	1,7		
4	Absoluut verzuim	per 1.000 inw. 5-18 jr	2017	Dronten	0	Ingrado	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar.
			2017	Nederland	1,82		
4	Relatief verzuim	per 1.000 inw. 5-18 jr	2017	Dronten	21,59	Ingrado	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar.
			2017	Nederland	26,58		

Wat gaat dit kosten?

Lasten en Baten (x € 1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten							
4.1	Openbaar basisonderwijs	-817	-77	-710	-698	-684	-651
4.2	Onderwijshuisvesting	-2.579	-2.568	-2.111	-2.062	-2.012	-1.899
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.908	-2.507	-2.560	-2.584	-2.582	-2.581
Subtotaal Lasten		-6.304	-5.152	-5.381	-5.344	-5.278	-5.131
Baten							
4.1	Openbaar basisonderwijs	80	77	77	77	77	77
4.2	Onderwijshuisvesting	16	6	6	6	6	6
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.228	842	740	740	740	740
Subtotaal Baten		1.324	925	823	823	823	823
Saldo baten en lasten prog. 4		-4.980	-4.227	-4.558	-4.521	-4.455	-4.308
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-309	-410	-495	-495	-495	-495
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	310	10	6	6	6	6
0.10	Saldo reserves prog. 4	1	-400	-490	-490	-490	-490
Resultaat programma 4		-4.979	-4.628	-5.049	-5.012	-4.945	-4.799

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Het programma omvat het ontwikkelen, in stand houden of beëindigen van voorzieningen op de gebieden cultuur, recreatie, sport en welzijn en de aanleg en het beheer van het openbaar groen.

Vastgestelde regelgeving en beleidsnota's

- [Structuurvisie Dronten 2030](#)
- [Oostkant Dronten Strategische Visie](#)
- Beheerplan Stranden en Voorlanden, 2008-2017
- Groenbeleidsplan gemeente Dronten (vastgesteld 2017)
- [Algemene Subsidieverordening 2017](#)
- Speelruimteplan 2007
- [Erfgoedverordening 2016](#)
- Beheerplan kunst in de openbare ruimte
- [Sportbeleidsplan 2018-2021 "Dronten in beweging"](#)
- [Cultuurvisie 2015, supplement 2017](#)
- [Verordening antidiscriminatievoorzieningen Dronten 2011](#)

Portefeuillehouder per taakveld

Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder
5.1	Sportbeleid en activering	A. van Amerongen
5.2	Sportaccommodaties	A. van Amerongen
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	A. van Amerongen
5.4	Musea	A. van Amerongen
5.6	Media	A. van Amerongen
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	mr. A.B.L. de Jonge, J. Oosterveld, I. Korting & A. van Amerongen

Wat willen we bereiken in 2019 en verder?

Nieuw beleid

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

1 fte Specialist groentechnisch beheer (€ 80.000 structureel)

Bij het team Groentechnisch beheer is een kleine groep mensen werkzaam op kantoor. Zij zijn verantwoordelijk voor het maken van beleid en het voorbereiden van en houden van toezicht op de uitvoering van het beheren en onderhouden van al het openbaar groen in de gemeente. Met het groeien van de gemeente neemt het areaal aan openbaar groen steeds verder toe. Dit heeft de afgelopen jaren gezorgd voor een toename aan werkzaamheden op kantoor van het team. De areaaluitbreidingen zorgen ervoor dat de begroting voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen geleidelijk toeneemt. De formatie groeit hier echter niet in mee. Dit gaat altijd schoksgewijs. Gevolg hiervan is dat de afgelopen jaar de werkdruk op kantoor steeds hoger is komen te liggen. Deze werkdruk wordt nog verhoogd door een toename van het aantal burgerinitiatieven, wat qua begeleiding extra inzet van het team vraagt. Om de toenemende werkzaamheden op te kunnen vangen en de gevraagde dienstverlening te kunnen leveren is het, gezien het structurele karakter, noodzakelijk om de formatie van het team groentechnisch beheer uit te breiden met 1,0 fte.

Subsidieverhoging dorpsbelangen (€ 15.000 structureel) en jaarlijkse indexatie

De afgelopen jaren is op basis van bestaand beleid de subsidie voor STADronten, dorpsbelangen Swifterbant en dorpsbelangen Biddinghuizen niet verhoogd. Gebleken is dat het subsidiebedrag niet meer toereikend is voor de uitvoering van bestaande activiteiten en

nieuwe initiatieven gericht op inwonersparticipatie. Het college waardeert de bijdrage van de genoemde partijen en ziet graag dat zij een rol blijven spelen bij het organiseren van activiteiten voor haar inwoners. Daarnaast hecht het college veel waarde aan inwonersparticipatie en wil ruimte bieden voor nieuwe verbindingen en initiatieven in de samenleving. Dorpsbelangen speelt een belangrijke rol bij inwonersparticipatie. Vanaf 2020 wordt het subsidiebedrag tevens jaarlijks geïndexeerd aan de hand van de consumentenprijsindex.

Bestaande ontwikkelingen

5.1 Sportbeleid en activering

Sportbeleidsplan 2018-2021 "Dronten in beweging"

In 2019 zetten we de activiteiten uit de sportnota voort. We besteden extra aandacht aan voortzetting levensstijlprojecten (zoals JOGG), we zetten verder in op de projecten van de buurtsportcoaches (kennismakingstrajecten voor jeugd, individuele sportadviezen voor jong en oud, niet sporters in beweging krijgen). We nemen deel aan de nationale sportweek en organiseren dan weer een sport en lifestylemarkt. We gaan ook verder met de "kopgroep". Een groep van sportverenigingen uit de gemeente Dronten die zich ondermeer bezig houden met het toekomst bestendig maken van sportverenigingen en het werven en behouden van vrijwilligers.

5.2 Sportaccommodaties

Nieuwbouw zwembad Overboord

In 2019 zal hard gewerkt worden aan de realisatie van het nieuwe duurzame en gasloze zwembad om het begin 2020 te kunnen opleveren.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Cultuur

In het jaar 2019 zijn er twee subsidieplafonds voor kunst en cultuur. Een subsidieplafond van € 12.000 voor culturele activiteiten en een subsidieplafond van € 25.000 voor de presentatie van cultuur op het Meerpaalplein. Bij de laatste subsidie, die alleen voor de jaren 2018 en 2019 in de begroting is opgenomen, moeten subsidieaanvragers minimaal 50% van de kosten van de activiteit zelf dragen.

Naast deze subsidieplafonds is er een bescheiden budget voor maandelijkse carillonconcerten (door stadsbeiaardier Frits Reynaert) en voor de huur van kunst in de vergaderkamers van het gemeentehuis (van de organisatie G-Art).

Voor het onderhoud van kunst in de openbare ruimte is er een contract gesloten met het bedrijf Kunstwacht. Het budget voor onderhoud van de kunst op straat zal na 2019 verhoogd worden wanneer de provincie Flevoland het eigendom van het landschapskunstwerk "100 jaar Zuiderzeewet" overdraagt aan de gemeente.

MFC Swifterbant

Op basis van het raadsbesluit in 2017 is de ontwikkeling van het MFC op de locatie het Kombuis in gang gezet. De ruimtelijke procedure is gestart en met alle betrokken partijen die in het nieuwe MFC gehuisvest kunnen en willen worden zijn gesprekken gevoerd. OFW ontwikkelt 30 appartementen met zorg in het nieuwe gebouw. Het functioneel programma van eisen is afgerond. Met OFW, die het MFC gaat bouwen, is in maart 2018 een intentieovereenkomst getekend tussen beide partijen. Op dit moment wordt gewerkt aan de architectenselectie met als doel om in 2019 daadwerkelijk te gaan bouwen. De voorbereidingen voor een samenwerkingsovereenkomst (inclusief huurovereenkomst) tussen gemeente en OFW is gestart. Met alle gebruikers van het MFC worden gebruikersovereenkomsten aangegaan. Met De Meerpaal worden gesprekken gevoerd om de exploitatie van het MFC voor haar rekening nemen.

MFG2 Biddinghuizen

In 2019 zal naar verwachting kunnen worden gestart met de bouw van het MFG2 te Biddinghuizen. De omgevingsvergunning is onherroepelijk. Het plan is bestek gereed gemaakt en diverse aannemers zijn benaderd om prijsopgaaf te doen. De aan de Stichting verleende borgstelling zal worden geëffectueerd om een lening voor de financiering van de bouw aan te trekken.

5.5 Cultureel erfgoed

Monumenten in de gemeente Dronten

De gemeente Dronten heeft 70 objecten (woningen, bedrijfsgebouwen, kerktorens) aangewezen als gemeentelijk monument. In 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. In deze wet is een deel van de oude Monumentenwet 1988 opgenomen. Een ander deel van de Monumentenwet 1988 blijft van kracht tot de Omgevingswet in werking treedt. De Omgevingswet zal, naar verwachting weinig veranderen aan de bescherming van de monumenten, maar wel iets veranderen aan het proces van vergunningverlening wanneer eigenaren iets aan een monument willen wijzigen. Ook wordt de verplichting om in ruimtelijke plannen aandacht te geven aan cultureel erfgoed opgenomen in de Omgevingswet. Mogelijke gevolgen voor de lokale regelgeving, zoals de lokale Erfgoedverordening en het Omgevingsplan, worden nog in kaart gebracht.

5.6 Media

Bibliotheekwerk

FlevoMeer Bibliotheek heeft drie vestigingen in de gemeente Dronten. In Dronten is de bibliotheek gevestigd in De Meerpaal, in Biddinghuizen in het Educatief Centrum en voor Swifterbant bestaat het voornemen om de bibliotheek te vestigen in een nieuwe multifunctionele accommodatie.

Voor het bibliotheekwerk is in 2018 een regionaal Convenant bibliotheekwerk 2018-2022 gesloten. In het convenant staan de overkoepelende afspraken over het bibliotheekwerk in vijf Flevolandse gemeenten. De gemeenten hebben elk afzonderlijk een subsidierelatie met FlevoMeer waarin de aanvullende lokale afspraken vorm krijgen.

Door de veranderingen in de samenleving (digitalisering, groeiende diversiteit, gewijzigd consumentengedrag) zal het bibliotheekwerk veranderen. FlevoMeer zal meer nadruk leggen op de maatschappelijke waarde van het bibliotheekwerk en op de samenwerking met andere partijen. De bibliotheek verandert van een traditionele uitlener van informatie in een plaats voor persoonlijke ontwikkeling, wegwijzer in een digitale wereld, aanbieder van individueel advies en ondersteuner bij participatie.

Verbonden partijen per programma

Voor de taakomschrijvingen en kengetallen van deze verbonden partij(en) verwijzen we u naar de [Paragraaf Verbonden partijen](#).

Verbonden partij	Type	Bestuurlijk belang	Financieel belang 2019
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Coöperatie	Lid algemeen bestuur	Jaarlijkse bijdrage 2019 € 22.800

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](#) zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

PRG	Indicator	eenheid	periode	regio	waarde	bron	omschrijving
5	% Niet-wekelijks sporters	%	2016	Dronten	54,3	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	Percentage niet-wekelijks sporters
			2016	Nederland	48,7		

Wat gaat dit kosten?

Lasten en Baten (x € 1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten							
5.1	Sportbeleid en activering	-342	-503	-203	-203	-203	-203
5.2	Sportaccommodaties	-3.152	-3.159	-3.500	-4.596	-3.296	-3.262
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-266	-326	-292	-267	-267	-267
5.4	Musea	-89	-70	-	-	-	-
5.5	Cultureel erfgoed	-	-16	-8	-8	-8	-8
5.6	Media	-1.531	-1.534	-1.534	-1.534	-1.534	-1.534
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-9.304	-9.582	-9.344	-9.346	-9.202	-9.200
Subtotaal Lasten		-14.684	-15.190	-14.881	-15.954	-14.510	-14.474
Baten							
5.2	Sportaccommodaties	1.469	1.528	1.528	1.623	1.623	1.623
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	7	-	-	-	-	-
5.6	Media	40	38	38	38	38	38
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.009	806	774	774	774	774
Subtotaal Baten		2.525	2.372	2.340	2.435	2.435	2.435
Saldo baten en lasten prog. 5		-12.159	-12.818	-12.541	-13.519	-12.075	-12.039
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-1.789	-594	-99	-99	-99	-99
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	3.360	991	1.478	1.132	1.122	1.122
0.10	Saldo reserves prog. 5	1.571	398	1.379	1.033	1.023	1.023
Resultaat programma 5		-10.588	-12.420	-11.162	-12.486	-11.051	-11.015

Programma 6 Sociaal Domein

De nieuwe beleidscyclus 2019-2022 wordt uitgewerkt op basis van de strategie en de 5 thema's van de maatschappelijk agenda: Participatie, Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden, Gezonde leefstijl, Leefbaarheid en Veiligheid en Opvoeden en opgroeien.

Programmastrategie

Na 4 jaar decentralisatie zijn we nu in de fase beland waarin nieuwe beleidsdoelen voor de periode 2019-2022 worden vastgesteld. Belangrijke verandering hierbij is dat we niet meer vanuit de wet-technische (Wmo, jeugd, etc.) kolommen werken. We willen de opgaven en doelen waar we voor staan met elkaar bepalen en gezamenlijk realiseren met de inwoners en de maatschappelijke partners. Dit betekent dat we deze partijen aan de voorkant van de nieuwe beleidsperiode meenemen en gedurende de beleidsperiode mee blijven samenwerken.

We gaan dit doen aan de hand van een strategie en vijf themaplannen. De eerder vastgestelde maatschappelijke agenda wordt hierin opgenomen. We vinden het van belang om slimme verbindingen te leggen tussen het sociaal domein en andere aanpalende beleidsthema's zoals sport, cultuur, onderwijs etc. In de vijf themaplannen – welke in het eerste kwartaal 2019 aan de raad worden voorgelegd – wordt het beleid van het brede sociaal domein beschreven. De financiële kaders zijn in de kadernota vastgelegd en door vertaald in deze programmabegroting met een taakstelling en maatregelen die binnen de drie transities gerealiseerd moet worden.

Ten tijde van het opstellen van de Programmabegroting wordt er inhoudelijk en financieel invulling gegeven aan de strategie en de themaplannen. Met ingang van 2019 maken de themaplannen onderdeel uit van de Planning&Controlcyclus. Concreet betekent dit dat in de Voortgangsrapportage 2019 de maatschappelijke effecten die we willen bereiken uit de themaplannen voor het eerst worden benoemd. Vervolgens worden de resultaten en activiteiten opgenomen in Kadernota en Programmabegroting 2020 en verder. Hieronder benoemen we een aantal belangrijke (regionale) ontwikkelingen die voor 2019 van belang zijn.

Lokale inkoop Wmo en Jeugd 2019

Vanaf 2019 werken wij met resultaatgerichte inkoop op trajectbasis. Daarbij werken we met vaste prijzen voor een traject waarmee financiële uitschieters voor lokaal individueel aanbod worden voorkomen. In de regio werken we voor jeugdhulp met verblijf met taakgerichte bekostiging. Er wordt één totaalbedrag beschikbaar gesteld waarbij de samenwerkende aanbieders alle jeugdigen die instromen een passende plek bieden. Daarmee is het risico op overschrijding van het budget voor jeugdhulp met verblijf sterk verminderd. In 2019 en 2020 leggen de gemeenten een vaste bijdrage in. In 2021 wordt een nieuwe inleg per gemeente bepaald op basis van het gemiddelde gebruik over de jaren 2019 en 2020.

Beleidswijzigingen jeugdhulp vanuit het Rijk

Vanaf 2019 zal de jeugdhulp geboden op het AZC onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. De werkwijze in de pilot op het AZC wordt met ingang van 2019 ingebed in de lokale toegang jeugdhulp met de bijbehorende middelen.

Medio 2018 is op basis van bestuurlijke afspraken de leeftijd voor pleegzorg verlengd van 18 tot 21 jaar. Vanaf 2019 wordt dat geformaliseerd en draagt het Rijk hiertoe middelen over aan de gemeente,

Vanaf 2020 zal het woonplaatsbeginsel worden aangepast. De kern van de aanpassing is dat de gemeente waar de jeugdige staat ingeschreven bij de start van de jeugdhulp, verantwoordelijk is en blijft voor de jeugdhulp ook al ontvangt de jeugdige de jeugdhulp in een andere gemeente. De voorbereidingen om dit soepel te laten verlopen (ook in de administratieve en financiële afhandeling) vinden in 2019 plaats.

Interbestuurlijk programma (IBP)

De gezamenlijke gemeentebrede agenda van het IBP bevat 3 maatschappelijke opgaven voor het Sociaal Domein. Tussen deze opgaven bestaan dwarsverbanden. Het IBP stimuleert dat kansen en knelpunten op deze dwarsverbanden waar nodig besproken worden om effectief te kunnen samenwerken en meer maatschappelijk effect te bereiken. Deze opgaven zullen worden meegenomen in de strategie en themaplannen 2019-2022.

Financiering van nieuw beleid

Voor de uitvoering van de regionale taken Wmo is gemeente Almere budgetverantwoordelijk. Bestuurlijk is afgesproken om overschotten naar rato te verdelen over de Flevolandse gemeenten. Eventuele overschotten van de doeluitkering regionale taken Wmo 2015-2020 die wij met terugwerkende kracht ontvangen, willen wij inzetten voor nieuw beleid voor kwetsbare inwoners waaronder het in 2018 gestarte project Woonstart.

Vastgestelde regelgeving en beleidsnota's

- [Besluit eigen bijdragen en financiële tegemoetkomingen 2013](#)
- [Debiteurenbeleid Dronten 2013](#)
- [Verordening handhaving sociale zaken 2013](#)
- [Mee\(r\) doen in wijk en buurt, beleidsplan wijk en buurtbeheer 2016-2020](#)
- [Beleid Toezicht en Handhaving kinderopvang en peuterspeelzaalwerk 2013](#)
- Kaderstelling Wet inburgering 2007
- [Beleidskaders herstructurering sociale werkvoorziening 2012](#)
- Drieluik Sociale Visie 2030 (2013)
- [Visie Awbz 'samen een eigentijdse aanpak voor Dronten ontwikkelen'](#)
- [Visiedocument Dronten@work 2014](#)
- [Beleidsplan Transitie Sociaal Domein 2015-2018](#)
- [Vrijwilligerswerk en familie zorg 2015 - 2018](#)
- [Verordening maatschappelijke ondersteuning Dronten 2015](#)
- [Verordening jeugdhulp gemeente Dronten 2017](#)
- [Verordening tegenprestatie Participatiewet gemeente Dronten 2017](#)
- [Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Dronten 2015](#)
- [Verordening individuele studietoelage gemeente Dronten 2015](#)
- [Re-integratieverordening Participatiewet 2017](#)
- [Beleidsplan Armoede](#)

Portefeuillehouder per taakveld

Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	P. van Bergen
6.2	Wijknetwerken	P. van Bergen
6.3	Inkomensregelingen	P. van Bergen
6.4	Begeleide participatie	P. van Bergen
6.5	Arbeidsparticipatie	P. van Bergen
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	P. van Bergen
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	P. van Bergen
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	P. van Bergen
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	P. van Bergen
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	P. van Bergen

Wat willen we bereiken in 2019 en verder?

Nieuw beleid

6.5 Arbeidsparticipatie

Bijdrage in exploitatietekort Impact (€ 160.000 structureel)

In de Jaarstukken 2017 is opgenomen dat het risico van een bijdrage van de gemeente in het exploitatietekort van Impact zich gedeeltelijk heeft voorgedaan. In de Kadernota 2019 is vervolgens voorgesteld om voor de jaren 2019 tot en met 2022 uit te gaan van eenzelfde bijdrage in het exploitatietekort als in 2017 zijnde €160.000.

Veranderplan Impact 2018-2021: incidentele bijdrage Dronten

Impact heeft voor de jaren 2018 tot en met 2021 een Ondernemingsplan inclusief een meerjarenbegroting opgesteld. Met dit plan wil Impact zich verder professionaliseren om zo de gemeenten nog beter te kunnen faciliteren bij haar re-integratietaken. Deze professionalisering moet ook leiden tot een groei in het bedrijfsresultaat. Met het bedrijfsresultaat dat Impact realiseert compenseert het gedeeltelijk het negatieve subsidieresultaat. Om de veranderopgave van het Ondernemingsplan te kunnen realiseren heeft Impact een 8-tal verbeterprojecten opgesteld en verwerkt in een Veranderplan inclusief een begroting voor vier jaar. Het Veranderplan zal met een voorstel voor de dekking van het benodigde budget in het vierde kwartaal van 2018 aan de raad worden aangeboden.

Bestaande ontwikkelingen

Dit structuuronderdeel bevat relevante onderwerpen zoals beschreven in de inleiding van dit hoofdstuk.

Verbonden partijen per programma

Voor de taakomschrijvingen en kengetallen van deze verbonden partij(en) verwijzen we u naar de [Paragraaf Verbonden partijen](#).

Verbonden partij	Type	Bestuurlijk belang	Financieel belang 2019
Werkvoorzieningschap Kampen – Dronten (IMPact)	GR	Bestuur GR	Bijdrage op basis van 54,80 AJ (programmaraming 2019 IMPact) WSW € 1.783.071
Regionale Sociale Recherche	GR	Lid bestuuroverleg	Jaarlijkse bijdrage 2019 o.b.v. het aantal cliënten per 1 januari 2018 (636) € 85.089
Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland	GR	Lid algemeen bestuur	Jaarlijkse bijdrage 2019 € 65.000

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van Waarstaatjegemeente.nl zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

PRG	Indicator	eenheid	periode	regio	waarde	bron	omschrijving
6	Banen	per 1.000 inw 15-64jr	2017	Dronten	623,3	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
			2017	Nederland	758,2		
6	Netto arbeidsparticipatie	%	2017	Dronten	69	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
			2017	Nederland	66,7		
6	Funcziemenging	%	2016	Dronten	50,1	LISA	De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
			2016	Nederland	52,4		
6	Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inw 18jr eo	tweede halfjaar 2017	Dronten	28,2	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.
			tweede halfjaar 2017	Nederland	41,1		
6	Aantal re-integratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-65jr	tweede halfjaar 2017	Dronten	39,2	CBS - Participatie Wet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
			tweede halfjaar 2017	Nederland	29		
6	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 1.000 inw	tweede halfjaar 2017	Dronten	34	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat een referentiegemiddelde gebaseerd is op aantal deelnemende gemeenten.
			tweede halfjaar 2017	Nederland	57		
6	% Kinderen in armoede	%	2015	Dronten	4,82	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
			2015	Nederland	6,58		
6	% Jeugdwerkloosheid	%	2015	Dronten	0,97	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
			2015	Nederland	1,52		
6	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	tweede halfjaar 2017	Dronten	9,2	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
			tweede halfjaar 2017	Nederland	9,7		

6	Jongeren met jeugdreclassering	%	tweede halfjaar 2017	Dronten	-	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregelen opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
			tweede halfjaar 2017	Nederland	0,4		
6	Jongeren met jeugdbescherming	%	tweede halfjaar 2017	Dronten	1,3	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregelen opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
			tweede halfjaar 2017	Nederland	1		

Wat gaat dit kosten?

Lasten en Baten (x € 1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.723	-4.457	-2.793	-2.552	-2.552	-2.552
6.2	Wijkteams	-3.806	-3.926	-4.601	-4.014	-3.685	-3.533
6.3	Inkomensregelingen	-14.654	-13.291	-13.239	-13.238	-13.202	-13.202
6.4	Begeleide participatie	-3.425	-1.938	-1.708	-1.663	-1.655	-1.653
6.5	Arbeidsparticipatie	-	-1.910	-1.409	-1.426	-1.431	-1.431
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-5.793	-879	-844	-844	-844	-844
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-1.116	-5.798	-5.712	-5.724	-5.852	-5.852
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-9.879	-10.518	-9.544	-9.184	-8.671	-8.623
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	-425	-194	-194	-194	-194
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-1.063	-1.069	-1.067	-1.067	-1.067	-1.067
Subtotaal Lasten		-41.459	-44.211	-41.111	-39.906	-39.153	-38.951
Baten							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	283	55	55	55	55	55
6.2	Wijkteams	74	56	-	-	-	-
6.3	Inkomensregelingen	11.510	10.132	10.101	10.099	10.099	10.099
6.4	Begeleide participatie	102	-	-	-	-	-
6.5	Arbeidsparticipatie	-	-	-	-	-	-
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	222	6	6	6	6	6
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	500	660	660	660	660	660
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2	-	-	-	-	-
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	181	-	-	-	-
Subtotaal Baten		12.693	11.090	10.822	10.820	10.820	10.820
Saldo baten en lasten prog. 6		-28.766	-33.121	-30.289	-29.086	-28.333	-28.131
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-619	-5.008	12	12	12	12
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	2.728	3.651	2.591	1.545	-355	-355
0.10	Saldo reserves prog. 6	2.109	-1.357	2.603	1.557	-343	-343
Resultaat programma 6		-26.658	-34.479	-27.687	-27.529	-28.676	-28.474

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Dit programma omvat activiteiten die gericht zijn op gezondheidszorg, milieu, integrale handhaving en vergunningverlening, afvalverzameling en reiniging, water en riolering alsmede de gemeentelijke begraafplaats.

Vastgestelde regelgeving en beleidsnota's

- [Register gemeenschappelijke regelingen Dronten 2015](#)
- [Gemeenschappelijke regeling 'Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Flevoland' 2016](#)
- [Algemene Subsidieverordening 2017](#)
- Programma Vergunningen & Handhaving 2015-2018
- [Regioplan Windenergie](#)
- Beleidsnota Duurzaam Dronten 2012-2016
- [Aansluitverordening riolering 2016](#)
- [Verordening rioolheffing 2018](#)
- [Verbreed Gemeentelijk Riolering Plan 2016](#)
- [Verordening afvalstoffenheffing 2018](#)
- Afvalbeleidsplan 2021
- [Beheerverordening gemeentelijke begraafplaats Dronten 2015](#)
- [Verordening begraafplaatsrechten 2018](#)
- [Gezondheidsnota 2014-2017 "Gezond in Dronten"](#)
- [Klimaatbeleidsplan "Dronten, meer dan klimaatneutraal"](#)

Portefeuillehouder per taakveld

Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder
7.1	Volksgezondheid	I. Korting
7.2	Riolering	J. Oosterveld & A. van Amerongen
7.3	Afval	J. Oosterveld
7.4	Milieubeheer	J. Oosterveld & A. van Amerongen
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	J. Oosterveld

Wat willen we bereiken in 2019 en verder?

Nieuw beleid

7.4 Milieubeheer

[Ontwerpbegroting 2019 Omgevingsdienst Flevoland: OFGV \(€ 26.000 structureel\)](#)

Onze zienswijzen voor wat betreft de indexering heeft niet geleid tot wijziging van de begroting. De begroting 2019 is ongewijzigd vastgesteld. Niet indexeren vanaf 2019 zou een nieuwe taakstelling betekenen. Hiertoe is niet besloten door het AB. Kortom de gemeentelijke bijdrage zal door indexering met € 26.000 toenemen. Dit bedrag is reeds verwerkt vanuit de Kadernota 2019.

Bestaande ontwikkelingen

7.1 Volksgezondheid

[Volksgezondheid, GGD & Rijksvaccinatie](#)

De decentralisatie van de bekostiging van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) is uitgesteld naar 1 januari 2019, terwijl de vastgestelde begroting 2018 van de GGD al is uitgegaan van financiering met een inwonersbijdrage van € 140.000 (structureel). In boekjaar 2018 leidt

dit tot een incidenteel overschot van naar schatting € 100.000 à € 130.000 (na aftrek van implementatiekosten implementatie nieuwe werkwijze, vast te stellen in de Jaarstukken 2018). Voorts is landelijk besloten tot uitbreiding van het vaccinatieprogramma (met vaccinatie tegen Meningokokken ACWY) per september 2018 en tot toepassing van “informed consent”. De begroting van de GGD 2019 gaat ervan uit dat de meerkosten voor deze extra werkzaamheden in 2019 incidenteel voldoende worden gedekt vanuit het ingeschatte incidentele overschot uit 2018.

Volksgezondheid, GGD & Sociaal Domein

Verder wordt de GGD sterk betrokken bij het opstellen en het uitvoeren van de 5 themaplannen zoals deze beschreven zijn bij programma 6. Dit vindt plaats op het gebied van Gezonde Leefstijl, Opvoeden en opgroeien, etc.

7.4 Milieubeheer

Regioplan Wind

Op basis van het Regioplan worden in de projectgebieden Noord (Windplan Blauw), Oost (Windplan Groen) en Regio West (duurzame energieregio WEST) plannen uitgewerkt voor grote gemeentegrensoverschrijdende windparken. Hiermee geven we als regionale overheden invulling aan onze opdracht in het kader van de nationale taakstelling voor duurzame energie. De planvorming vindt plaats onder Rijkscoördinatie met veel aandacht voor bewonersparticipatie (proces- en financiële participatie).

Windplan Blauw

Voor Windplan Blauw is de planvormingsfase afgerond. In september is het Rijksinpassingsplan (RIP) vastgesteld door het Rijk, zijn de omgevingsvergunningen verleend door de gemeenten en hebben Dronten en Lelystad een anterieure overeenkomst gesloten met de initiatiefnemers Nuon en SwifterwinT. In een door de initiatiefnemer opgesteld en door de colleges vastgesteld participatieplan zijn de kaders voor financiële participatie uitgewerkt. Tijdens de procedure hebben gemeenteraad en bewoners hun zienswijzen kunnen indienen, onder andere tijdens informatieavonden in de kernen. Hierdoor is het ontwerp op onderdelen (bijv. turbines uit het Swifterbos) bijgesteld. In 2019 loopt de beroepsprocedure voor het RIP, worden de aanvullende vergunningen verleend en de participatie verder uitgewerkt.

Windplan Groen

Windplan Groen volgt de lijn van Windplan Blauw. Windplan Groen staat aan het begin van de planologische procedure. In 2018 is een voorkeursalternatief ontwikkeld onder andere op basis van een milieueffectrapportage. Via een klankbordgroep, een nieuwsbrief en informatieavonden in de kernen worden bewoners en betrokkenen geïnformeerd over de voortgang en voorliggende keuzes. De ontwikkeling bij Windplan Groen is complexer vanwege o.a. de op onderdelen onzekere invloeden van luchthaven Lelystad op de businesscase. De komst van de luchthaven heeft beperkingen in de hoogte van molens en op te stellen aantal molens. In 2019 zal het RIP worden op- en vastgesteld, de vergunningen worden verleend en overeenkomsten worden gesloten.

Regio WEST

Regio WEST is nog in de opstartende fase. De samenwerkende partijen werken toe naar een werkbare basis voor een voorkeursalternatief (zicht op economisch perspectief). De beperkingen van de luchthaven en de beperkte plaatsingsruimte maken van dit gebied een complexe ontwerp-opgave. De invulling van gebied WEST zal grotendeels in Lelystad plaatsvinden. Afhankelijk van de mogelijkheden zal in 2019 de planuitwerking verder vorm krijgen en wellicht de planologische procedure opgestart worden.

Klimaatbeleidsplan

In januari 2018 is het klimaatbeleidsplan “Dronten, meer dan klimaatneutraal” met bijbehorende uitvoeringsagenda vastgesteld. De programmamanager/beleidsmedewerker

duurzaamheid zijn inmiddels aangesteld en werken aan het uitwerken van de uitvoeringsagenda in concrete projecten. Ook de uitbreiding van het energieloket wordt in de komende periode vormgegeven en de aangekondigde onderzoeken naar o.a. haalbaarheidsonderzoek overkapping parkeerterreinen met zonnepanelen en aanpassing van het accommodatiebeleid van gemeentelijke gebouwen gaan plaatsvinden. Een voorstel voor het inrichten van een proeftuin energie aan de Oostkant. Ten slotte is het budget voor de duurzaamheidslening verruimd en medio 2018 zijn er al 500 inwoners die hier gebruik van maken.

Er zijn meerdere recente (na vaststelling klimaatbeleidsplan) initiatieven uit de maatschappij waar de gemeente bij betrokken is. Dit zijn onder andere de Structuurvisie Zon (verdeling 500 ha zonnepanelen in het buitengebied, pilot provincie), ontwikkelingen in het buitengebied, het opstellen van beleid voor een laadinfrastructuur en twee initiatieven voor energiebesparing bij bedrijven. We verwachten meer van dit soort initiatieven. Voor deze projecten zullen separate voorstellen aan college/raad worden gedaan.

Verbonden partijen per programma

Voor de taakomschrijvingen en kengetallen van deze verbonden partij(en) verwijzen we u naar de [Paragraaf Verbonden partijen](#).

Verbonden partij	Type	Bestuurlijk belang	Financieel belang 2019
GGD Flevoland	GR	Lid algemeen bestuur	Jaarlijkse bijdrage 2019 € 728.417
Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC)	NV	Stemrecht/zeggenschap op basis van 48 aandelen	De gemeente staat garant voor een geldlening van de NV. Voor deze garantiestelling ontvangt de gemeente een provisie in 2019 van € 97.000
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi- en Vechtstreek (OFGV)	GR	Bestuur GR	Jaarlijkse bijdrage 2019 € 892.956 obv kostprijsystematiek en inclusief index

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](#) zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

PRG	Indicator	eenheid	periode	regio	waarde	bron	omschrijving
7	Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2016	Dronten	169	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
			2016	Nederland	189		

Wat gaat dit kosten?

Lasten en Baten (x € 1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten							
7.1	Volksgezondheid	-878	-927	-852	-852	-852	-852
7.2	Riolering	-1.945	-2.093	-2.088	-2.087	-2.087	-2.087
7.3	Afval	-3.792	-3.631	-3.749	-3.753	-3.741	-3.764
7.4	Milieubeheer	-1.249	-1.106	-1.158	-1.157	-1.157	-1.157
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-363	-361	-340	-331	-321	-316
Subtotaal Lasten		-8.227	-8.118	-8.187	-8.180	-8.158	-8.176
Baten							
7.2	Riolering	2.409	2.552	2.641	2.515	2.515	2.515
7.3	Afval	4.879	4.718	4.922	4.837	4.833	4.833
7.4	Milieubeheer	242	4	4	4	4	4
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	384	375	375	375	375	375
Subtotaal Baten		7.914	7.649	7.942	7.731	7.727	7.727
Saldo baten en lasten prog. 7		-313	-469	-245	-449	-431	-449
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-	-	-	-	-	-
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	-35	102				
0.10	Saldo reserves prog. 7	-35	102				
Resultaat programma 7		-347	-367	-246	-449	-432	-450

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op de ruimtelijke ordening (ontwikkelingsvisie, bestemmingsplannen, welstandstoezicht en handhaving) en volkshuisvesting (woningbouw nieuw en bestaand, woonwagencentrum) en bouwgrondexploitaties.

Vastgestelde regelgeving en beleidsnota's

- Vigerende bestemmingsplannen
- [Woonvisie 2016-2021 "Groeien met kwaliteit"](#)
- [Welstandsnota 2013](#)
- [Bouwbesluit 2012](#)
- [Nota grondbeleid 2016](#)
- GEO-visie Dronten 2011
- [Structuurvisie Dronten 2030 \(2012\)](#)
- [Beleidsnota huisvesting arbeidsmigranten \(Afwijkingenbeleid\)](#)
- [Beleidsnota Studentenhuisvesting \(Afwijkingenbeleid\)](#)
- [Bouwverordening 2002](#)
- [Legesverordening 2018](#)
- [Procedureregeling planschade vergoeding 2005](#)

Portefeuillehouder per taakveld

Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder
8.1	Ruimtelijke ordening	J. Oosterveld
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	A. van Amerongen
8.3	Wonen en bouwen	J. Oosterveld, P. van Bergen & A. van Amerongen

Wat willen we bereiken in 2019 en verder?

Nieuw beleid

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

1 fte Medewerker (junior) juridisch Grondzaken (budgetneutraal)

Er wordt al langere tijd een externe juridische medewerker ingehuurd om de werkvoorraad beheersbaar te houden, ons onderliggende instrumentarium (basisovereenkomsten e.d.) actueel te houden en deel te nemen aan de onderhandelingen met ontwikkelende partijen. Gelet op onze ruimtelijke ambitie en de juridische risico's die we als gemeente lopen is het opportuun om deze functie structureel in te vullen.

8.3 Wonen en bouwen

Formatieuitbreiding beleidsmedewerker (junior) wonen (€ 53.333 structureel)

Onze ruimtelijke ambitie heeft al langere tijd ook gevolgen voor het taakonderdeel wonen. Met de huidige formatie zijn we onvoldoende in staat om slagen te maken in bijvoorbeeld de uitvoeringsagenda van de Woonvisie. De afgelopen jaren investeerden we daarnaast stevig in het proces en de inhoud van de prestatieafspraken met OFW. Ook aan die prestatieafspraken is een uitvoeringsagenda gekoppeld. Beide uitvoeringsagenda's zijn structureel van aard en zullen steeds worden bijgesteld.

Bestaande ontwikkelingen

8.1 Ruimtelijke ordening

Ontwikkelingsplan Hanzekwartier (€ 50.000 krediet in 2019 vastgesteld in Programmabegroting 2018)

Het Hanzekwartier nemen we gefaseerd in ontwikkeling. Gefaseerd niet alleen omdat het een groot gebied is, maar ook omdat het nog gedeeltelijk in gebruik is als bedrijventerrein. Als een deel daadwerkelijk in ontwikkeling wordt genomen dan stellen we voor dat deel een grondexploitatie vast en wikkelen we alle kosten en opbrengsten via de grondexploitatie af. Zo zijn er nu grondexploitaties voor de Scholenzone, Ottoplein, Heuvelpark Noord en de Havenkade. Vooruitlopend op het vaststellen van een grondexploitatie worden ook voorbereidingskosten gemaakt. Hierbij moet worden gedacht aan externe adviezen voor contractvorming, stedenbouwkundige expertise, milieuonderzoeken etc. Indien binnen vijf jaar een grondexploitatie wordt vastgesteld dan worden de betreffende kosten alsnog ten laste gebracht van de grondexploitatie.

Om de bovengenoemde voorbereidingskosten inzichtelijk te houden is het met ingang van 2016 verplicht deze te activeren op de balans. Dit betekent dat er een krediet wordt aangemaakt waar geen rente aan wordt toegerekend en niet op wordt afgeschreven. Deze technische omzetting heeft een incidenteel positief effect op het gepresenteerde begrotingsperspectief.

Programma Omgevingswet (€ 195.000 in 2019 en € 90.000 in 2020 incidenteel vastgesteld in de Programmabegroting 2018)

Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel Omgevingswet aangenomen. Het huidige Omgevingsrecht is complex en versnipperd. Er zijn meer dan 20 wetten en honderden regelingen en er is dan ook weinig ruimte voor een integrale benadering. De Omgevingswet moet gaan zorgen voor een integrale en gebiedsgerichte benadering. Daarbij is sprake van een vergaande decentralisatie van de regels voor de leefomgeving. Het kabinet wilde de Omgevingswet in 2019 in werking laten treden, maar in juli 2017 is dit uitgesteld naar 2021. Dat klinkt nog ver weg, maar de invoering van deze wet is naar verwachting een grote operatie, die veel gelijkenis vertoont met de transities in het Sociaal Domein.

In de Kadernota 2018 is aangegeven wat de kosten zijn die samenhangen met de invoering van de Omgevingswet. Het gaat daarbij om:

- grootschalige, wetstechnische integratie en herschikking van het omgevingsrecht;
- doorontwikkeling van integraal werken, samenwerking, dienstverlening en digitalisering;
- cultuuromslag voor iedereen, die zich bezig houdt met de fysieke leefomgeving.

Door middel van een 9-tal sporen wil de gemeente Dronten komen tot inpassing van de Omgevingswet. In de meerjarenbegroting was tot nu toe € 30.000 in 2017 en 2018 opgenomen voor planvoorbereiding. In 2018 is gestart met een traject om de gevolgen van de Omgevingswet richting organisatie en bestuur inzichtelijk te maken en daarbij ook te bekijken welke aanpak daar het beste op aansluit. Dit kan mogelijk leiden tot een aanpassing van de aanpak die aansluit op de wensen van de organisatie. Het traject dat wordt voorgestaan is vooral een traject van leren aan de hand van casuïstiek vanuit de gemeente Dronten; hoe pakken we zaken op in het licht van de nieuwe Omgevingswet (ruimtelijk en sociaal domein). De middelen die vanuit de kadernota 2018 zijn doorgeschoven naar de begroting 2019 zijn de volgende:

- 2019-2021	:	€ 195.000
- 2022	:	€ 90.000

De omgevingsvisie en het omgevingsplan worden na 2021 ontwikkeld. Gemeenten hebben daar ook nog ruim de tijd voor. Er geldt een overgangsperiode.

In deze kosten zijn de ICT-gevolgen voor het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) nog niet opgenomen als concreet bedrag maar als PM, omdat in het geheel nog niet duidelijk is hoe dit DSO wordt vormgegeven.

8.3 Wonen en bouwen

Wonen - Marketing wonen

Op basis van de eerste resultaten van de door Bureau Open ontwikkelde wooncampagne kunnen we constateren dat de campagne wordt opgemerkt door de doelgroep. De sociale media campagne laat zien dat de display-uitingen (online bannering) het prima deden; met name de plaatsing op landelijke nieuwstitels en Funda (regionale targetting) werkte zeer goed. De Facebook-campagne kende ondanks een wat tegenvallend bereik in de doelgroep een bovengemiddelde conversie van mensen die doorklikten naar de website. In 2019 willen we doorgaan op de ingeslagen weg. Het onderzoek naar het imago van Dronten toont aan dat Dronten in de 'zachte' waarden goed scoort en dat er bij de doelgroep over de meer 'harde' aspecten een beweging richting vooroordelen is (ver weg, stedelijk, duur). Dit toont aan dat het nog steeds noodzaak is om de 'dichtbij'-waarden van Dronten te blijven communiceren. In dat opzicht is het ook zaak om de diverse marketingthema's te stroomlijnen zodat er eenheid ontstaat en versnippering wordt tegengegaan. Idealiter voeren we in 2019 namens de gemeente Dronten campagne vanuit één noemer die de diverse thema's (wonen, werken, ondernemen, studeren, recreëren) beslaat en waarin we de wooncampagne integreren.

Evaluatie studenten- en migrantenhuysvesting

In het coalitieakkoord "Naar nieuwe verbindingen" is opgenomen dat de gemeente Dronten wil investeren in een gezond en vitaal leef- en woonklimaat. Hierbij wordt onder andere gesproken over de huisvesting voor studenten en tijdelijke arbeidsmigranten. De toenemende vraag naar woonruimte voor de doelgroep studenten en tijdelijke arbeidsmigranten vraagt om een duidelijke visie op basis waarvan toekomstbestendige keuzes gemaakt kunnen worden. De eerder gehouden evaluatie heeft bouwstenen opgeleverd die betrokken worden bij de totstandkoming van deze visie. In de Voortgangsrapportage 2018 zijn middelen aangevraagd om tot deze visie te komen. Deze visie zal in 2019, in directe samenspraak met de betreffende stakeholders worden opgesteld.

Verbonden partijen per programma

Voor de taakomschrijvingen en kengetallen van deze verbonden partij(en) verwijzen we u naar de [Paragraaf Verbonden partijen](#).

Verbonden partij	Type	Bestuurlijk belang	Financieel belang 2019
N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van Waarstaatjegemeente.nl zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

PRG	Indicator	eenheid	periode	regio	waarde	bron	omschrijving
8	Demografische druk	%	2018	Dronten	71,8	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
			2018	Nederland	69,6		

Wat gaat dit kosten?

Lasten en Baten (x € 1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten							
8.1	Ruimtelijke ordening	-844	-1.069	-1.192	-1.192	-1.087	-1.087
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-2.458	-	-2.102	-2.104	-2.106	-2.107
8.3	Wonen en bouwen	-1.392	-1.442	-1.614	-1.608	-1.530	-1.526
Subtotaal Lasten		-4.694	-2.511	-4.908	-4.904	-4.723	-4.720
Baten							
8.1	Ruimtelijke ordening	209	4	4	4	4	4
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	22.400	-	2.072	2.072	2.072	2.072
8.3	Wonen en bouwen	1.408	1.146	1.368	1.368	1.368	1.368
Subtotaal Baten		24.017	1.150	3.444	3.444	3.444	3.444
Saldo baten en lasten prog. 8		19.323	-1.361	-1.464	-1.460	-1.279	-1.276
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-2.801	-5.000	-	-	-	
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	877	19.945				
0.10	Saldo reserves prog. 8	-1.924	14.945				
Resultaat programma 8		17.399	13.584	-1.464	-1.460	-1.278	-1.276

Paragrafen

Hierna worden diverse onderwerpen uitgewerkt in de zogenoemde paragrafen. Aanvullend op de informatie in de programmabegroting is dit gedetailleerde informatie over een aantal specifieke onderwerpen met beheersmatige aspecten, zoals bijvoorbeeld de lokale heffingen de investeringen in wegen, riolering etc.

De onderwerpen in de paragrafen bieden een belangrijk inzicht in de financiële positie van de gemeente conform de vastgestelde beleidsuitgangspunten van deze beheersmatige activiteiten.

Paragraaf lokale heffingen

Algemeen

Het totale pakket van gemeentelijke heffingen wordt gelegitimeerd met door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordeningen en wettelijk vastgestelde tarieven. Voor de hoogte van de tarieven en leges gelden de volgende uitgangspunten:

1. Voortzetten van gemaakte keuzes vanuit het verleden. Voorwaarde is dat de keuzes moeten voldoen aan het wettelijk toegestane;
2. Kostendekkendheid van tarieven en leges;
3. De tarieven en leges, met uitzondering van enkele belastingen, stijgen met 1,6%;
4. Dit geldt uiteraard niet voor tarieven die wettelijk worden vastgelegd of waarbij via besluitvorming een ander afwijkend tarief is afgesproken;
5. De verwerking van de kaders die door de raad zijn aangegeven in de Kadernota 2019.

Beleidsvoornemens ten aanzien van lokale heffingen

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen en het overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen wordt onderstaand toegelicht.

Het beleid over de lokale lasten is opgenomen in:

- De diverse belastingverordeningen;
- De nota kwijtscheldingsbeleid.

Kwijtscheldingsbeleid

Indien een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend. Kwijtschelding is uitsluitend van toepassing op de riool- en afvalstoffenheffing. Door de aanscherping van het Rijksbeleid op het gebied van kwijtschelding voelen de zogenaamde minima het steeds meer in hun portemonnee.

Geraamde inkomsten

Lokale heffingen genereren de volgende inkomsten in 2019:

Taakveld	Opbrengsten Soort heffing (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
0.61 & 0.62	Onroerende zaakbelastingen	8.959	9.147	9.293	9.293	9.293	9.293
7.3	Afvalstoffenheffing	3.803	3.507	3.591	3.832	3.832	3.832
7.2	Rioolheffing	2.195	2.285	2.373	2.373	2.373	2.373
	Leges:						
0.2	- Burgerzaken	442	383	383	383	383	383
8.3	- Omgevingsvergunningen	1.313	1.097	1.097	1.097	1.097	1.097
2.1	- Kabels en leidingen	119	68	63	63	63	63
3.4	(Water)toeristenbelasting	899	1.037	1.037	1.037	1.037	1.037
3.4	Forensenbelasting	111	130	130	130	130	185
3.3	Marktgelden	23	23	23	23	23	23
7.5	Grafrechten	381	375	375	375	375	320
0.64	Hondenbelasting	276	275	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	50	41	41	41	41	41
0.64	Precariobelasting	956	915	915	915	915	0
0.64	Reclamebelasting	153	190	193	193	193	193
	Totaal lokale heffingen	19.680	19.473	19.514	19.755	19.755	18.840

Belastingbeleid en hoofdlijnen diverse heffingen

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen en het overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen wordt onderstaand toegelicht.

Onroerendezaakbelastingen

Het OZB-tarief wordt naast een eventuele opbrengstenstijging (of daling) gecorrigeerd met de ontwikkeling van de WOZ-waarde. Op basis van de landelijke trends in de afgelopen jaren is de WOZ-waarde (licht) gestegen hetgeen betekent dat het tarief (exclusief de opbrengststijging) daardoor omlaag kan worden bijgesteld. Mogelijke complicerende factor is dat de WOZ-waarde ook een element is voor de bepaling van de algemene uitkering. Of dit een positief of negatief effect is, is op dit moment niet bekend want afhankelijk van de ontwikkeling van de woningwaarde voor geheel Nederland.

Wij stellen voor om de onroerende zaakbelastingen trendmatig te verhogen met 1,6%. Het tarief van de belasting bedraagt een percentage van de heffingsmaatstaf. Met ingang van het jaar 2007 worden de onroerende goederen jaarlijks opnieuw getaxeerd (wettelijke verplichting). Op basis van deze gegevens worden de tarieven als volgt:

Omschrijving	Percentage 2018	Verhogingen	Percentage 2019
Gebruikersbelasting	0,1558%	Trend 1,6 %	0,1583%
Eigenarenbelasting:			
- dient in hoofdzaak tot woning	0,1670%	Trend 1,6 %	0,1696%
- dient niet in hoofdzaak tot woning	0,2234%	Trend 1,6 %	0,2269%

NB: bovenstaande percentages zijn onder voorbehoud omdat de waardeontwikkeling van de onroerende goederen ertoe kan leiden dat de percentages aangepast moeten worden om dezelfde OZB opbrengst te kunnen genereren.

Afvalstoffenheffing

Voor de berekening van de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van een dekking van 100%. Om te komen tot een kostendeekkende exploitatie dient € 3.832.131 aan inkomsten te worden gegenereerd. Uitgaande van 16.603 huishoudens en 3% leegstand, komt het kostendeekkende basistarief voor de afvalstoffenheffing, na 1,6% loon- en prijscompensatie zoals opgenomen in de Kadernota 2019, uit op € 237,91.

Om de hoogte van de Voorziening afvalstoffenheffing verder af te bouwen is bij de aanbidding van de verordening Afvalstoffenheffing voorgesteld om het tarief eenmalig voor 2019 met € 15 te verlagen. Met deze voorgestelde verlaging komen de lasten als gevolg van de afvalinzameling op € 222,91.

Rioolheffing

De rioolheffing wordt vastgesteld in het kader van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het tarief 2019 is bijgesteld met 1,6% stijging voor loon- en prijscompensatie zoals opgenomen in de Kadernota 2019. Bovenstaand verwerkt te hebben komt het tarief van de rioolheffing daarmee in 2019 op € 128,81 en is daarmee 100% kostendeekkend.

(Water)Toeristenbelasting

Het tarief voor toeristenbelasting is sinds 2012 € 0,95 per persoon per overnachting. De ontwikkeling is afhankelijk van volumegroei. Dit monitoren we op basis van de aangiften. Indien de volumegroei in opbrengst niet gehaald wordt dan zal de hoogte van het tarief toeristenbelasting afgeleid worden van de door de gemeente geraamde opbrengst. Gezien de lopende afspraken met de ondernemers is het tarief voor 2019 op € 0,95 gehandhaafd.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven over de waarde van de woning/stacaravan. Voor 2019 wordt het tarief trendmatig verhoogd met 1,6%. Afhankelijk van de economische waarde van het object bedraagt de in 2019 te betalen belasting tussen € 135 en € 624.

Marktgelden

In de Begroting 2019 is voor deze heffing rekening gehouden met een stijging van de tarieven 1,6%. In de tabel op de vorige pagina is dit niet te zien omdat het een afronding betreft die kleiner is dan € 1.000.

Grafrechten

Uitgaande van een stabilisatie van de opbrengsten bij gelijkblijvende mate van kostendekkendheid wordt voor de begraafrechten uitgegaan van de trendmatige tariefstijging van 1,6%. Voor 2019 betekent dit het volgende voor de meest voorkomende tarieven:

- Begraafrecht wordt € 844;
- Begraafplaatsrecht wordt € 1.393;
- Grafrecht voor 20 jaar wordt € 918;
- Gedenktekenrecht wordt € 348;
- Recht aanleg grafkelder € 1.018.

Hondenbelasting

Vervalt (zie motie tijdens behandeling Kadernota 2019).

Precario- en reclamebelasting en overige leges en tarieven.

Voor de precario geldt dat er in februari 2016 een wetsvoorstel is ingediend. Gemeenten die deze belasting nog niet kennen, mogen deze niet meer invoeren. Gemeenten die deze belasting al wel hebben mogen deze niet meer verhogen en moeten deze vanaf 2018 in tien jaarlijkse stappen geheel afbouwen. Gemeenten krijgen maximaal vijf jaar (tot 1 januari 2022) de tijd om de effecten van hun inkomensderving op te vangen. Het overgangsrecht geldt alleen voor gemeenten die in 2015 precariobelasting hebben geheven. Gemeenten mogen maximaal het tarief in rekening brengen dat gold op 10 februari 2016, de datum waarop minister Plasterk het wetsvoorstel aankondigde. De minister wil daarmee voorkomen dat de tarieven en het aantal gemeenten dat precario heft verder stijgt. In een aparte raadsinformatiebrief bent u geïnformeerd over de mogelijke scenario's om deze wetswijziging financieel door te vertalen in onze meerjarenbegroting.

Gekozen hierbij is om het tarief pas te verlagen in 2022 en gelijktijd de begroting ook in 2022 aan te passen. Hierbij zal alvast 5 jaar lang € 100.000 opbrengst worden gereserveerd in een voorziening om zo de begroting in 2022 tot 2026 gelijkmatig naar 0 te kunnen brengen.

Voor de reclamebelasting en overige leges en tarieven geldt het uitgangspunt van 1,6% loon- en prijscompensatie. Naar verwachting betekent dit dat we voor deze tarieven onder wettelijk voorgeschreven tarieven zullen blijven.

Lokale lastendruk

Eén van de uitgangspunten in de gemeente Dronten de laatste jaren is het principe van geen extra lastenverzwaring als gevolg van belastingverhoging voor de burger in de gemeente. Dit is de afgelopen jaren gelukt; de gemeentelijke lastendruk is sinds 2013 op hetzelfde niveau gebleven. Ook dit jaar kunnen wij stellen dat wij geen extra lasten (buiten de reguliere trendmatige verhogingen voor inflatiecorrectie) bij de burgers neerleggen. Als wij het over de lastendruk voor de burgers hebben dan spreken wij over de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Dit zijn de belastingen die bij iedere huishouding worden geheven.

Uitgaande van een woning met een economische waarde van € 178.000 (gemiddelde woning in Dronten) is de lastendruk voor een huishouden als volgt:

Lastendruk per huishouden	2017	2018	2019
Afvalstoffenheffing	242,90	219,16	222,91
Rioolheffing	125,90	126,78	128,81
<i>Onroerendezaakbelasting</i>			
- Eigenaar woning 2019 (waarde € 178.000)	298,63	300,72	305,53
Totaal lastendruk (zonder eigen woning)	368,80	345,94	351,72
Totaal lastendruk (met eigen woning)	667,43	646,66	657,25

Verder zijn we er bij de berekening van de belastingdruk van uitgegaan dat de eigenaren van onroerende goederen die verhuren de extra tariefsverhoging doorrekenen in de huurprijs zodat de gebruiker van de woning daadwerkelijk betaalt (in de praktijk is dit niet altijd mogelijk).

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

In december 2017 is een geactualiseerde Nota Risicomanagement door de raad vastgesteld waarin het beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing is vastgelegd. De risico's worden halfjaarlijks geactualiseerd bij de begroting en de jaarstukken. Risico's met een financieel gevolg worden door de concerncontroller beoordeeld en opgenomen in de risico-inventarisatie van deze paragraaf. De risico's zoals voorzien in deze Begroting 2019 zijn geactualiseerd, mede op basis van de Jaarstukken 2017 en de Voortgangsrapportage 2018.

Het weerstandsvermogen wordt gedefinieerd als "het vermogen van de gemeente Dronten om niet-reguliere kosten die onverwacht en substantieel zijn op te kunnen vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten". Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen financiële maatregelen zijn getroffen en die van grote betekenis kunnen zijn op de financiële positie van de gemeente.

De Paragraaf Weerstandsvermogen delen wij op in de volgende elementen:

- Weerstandscapaciteit;
- Risico-inventarisatie;
- Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit;
- Kengetallen BBV.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt gedefinieerd als: "het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen". Er wordt daarbij het volgende onderscheid gemaakt:

- Een incidentele component: de ruimte om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat deze invloed hebben op de voortzetting van gemeentelijke taken;
- Een structurele component: het vermogen om onverwachte structurele tegenvallers in de begroting op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van gemeentelijke taken.

Incidentele componenten

De incidentele componenten van het weerstandsvermogen bestaan uit:

1. De algemene reserve;
2. De post onvoorzien eenmalig;
3. De stille reserves.

1. Algemene reserve

In de nota Reserves en voorzieningen 2016 die in juni 2016 door de raad is vastgesteld is het onderscheid in Algemene reserve vrij en Algemene reserve niet vrij besteedbaar vervallen in verband met het niet meer toerekenen van fictieve rente aan reserves. De Algemene Reserve Nuon is ook samengevoegd met de Algemene Reserve. Indien de Algemene reserve substantieel afneemt, verwerken we de structurele rente-effecten in de begroting.

In de nota Reserves en voorzieningen 2016 is als norm vastgelegd dat de gemeentelijke risicobuffer tenminste 10% van de gemeentelijke exploitatie moet bedragen. Met een exploitatiebegroting van € 131 miljoen in 2019 moet de buffer dus minimaal € 13,1 miljoen zijn. De stand van de Algemene reserve bedroeg op 1 januari 2018 (stand Jaarstukken 2017 na bestemming) ruim 49 miljoen euro, en is dus ruim hoger dan deze norm. Dit geldt ook voor de komende jaren.

2. Post onvoorzien eenmalig

Jaarlijks wordt binnen de begroting rekening gehouden met een raming voor onvoorziene uitgaven van € 3,50 per inwoner. Dat maakt dat in de begroting een post onvoorzien is opgenomen van € 142.000 voor incidentele uitgaven.

3. Stille reserves

Stille reserves zijn activa die onder de opbrengstwaarde of tegen nul op de balans zijn gewaardeerd. Dat betekent dat de boekhoudkundige waarde lager is dan de reële waarde. Indien de activa verkoopbaar zijn, is de opbrengst bij eventuele verkoop dan éénmalig vrij inzetbaar. In praktijk zijn stille activa echter vaak niet verkoopbaar. Stille reserves van de gemeente Dronten worden daarom op voorhand niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit.

Tabel incidentele componenten

In de volgende tabel is aangegeven wat de weerstandscapaciteit is voor het incidenteel opvangen van exploitatietekorten en onvoorzienbare ontwikkelingen:

Incidentele weerstandscapaciteit (algemene dienst)	1-1-2017	1-1-2018	1-1-2019
Algemene reserves	54.023.889	49.613.827	56.594.128
Bestemmingsreserves	10.251.992	9.050.611	15.775.797
Onvoorzien	142.000	142.000	142.000
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal	64.417.881	58.806.438	72.511.925

De bestemmingsreserves zijn opgenomen exclusief de dekkingsreserves voor kapitaallasten en BTW compensatiefonds.

Structurele componenten

Onder de structurele componenten van de weerstandscapaciteit vallen:

1. De onbenutte belastingcapaciteit;
2. De post onvoorzien structureel.

1. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit van de gemeente Dronten kan onderverdeeld worden in:

- Onroerende Zaakbelastingen (OZB);
- Rioolheffingen en afvalstoffenheffing;
- Leges en andere heffingen.

OZB

De OZB is de belangrijkste lokale belasting. Weliswaar gelden geen maximumtarieven en maximumstijgingspercentages, maar dat betekent niet dat de gemeente zo maar de tarieven mag verhogen. In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) tussen gemeenten en rijk wordt jaarlijks de macronorm vastgesteld. Ten tijde van het opmaken van deze Programmabegroting is er nog geen percentage bekend.

Om de onbenutte belastingcapaciteit van Dronten te bepalen, wordt de OZB-stijging vergeleken met de toegestane macronorm. Voor 2019 is deze macronorm bepaald op 4,0%. Omdat de macronorm 2019 nog niet bekend is hanteren we in onderstaande berekening de norm van 2018. In onderstaande tabel is te zien dat er voor 2019 in beperkte mate sprake is van onbenutte belastingcapaciteit in de OZB:

Omschrijving	geraamde opbrengst 2018	maximum 2019	geraamde opbrengst	ruimte
OZB	9.146.566	9.512.429	9.292.911	219.518
% stijging		4,00%	1,60%	2,40%

Rioolheffingen en afvalstoffenheffing

De rioolheffingen en de afvalstoffenheffing zijn heffingen voor het gebruik van de riolering en voor het inzamelen van afval. De wet geeft aan dat de (meerjarige) baten niet hoger mogen zijn dan de (meerjarige) lasten.

Het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2016 is de basis voor het toekomstig onderhoud aan de riolering. Er is een voorziening Rioolbeheer gevormd om de toekomstige lasten voor het GRP af te dekken. De voorziening Rioolbeheer bedraagt € 18,1 miljoen per ultimo 2018. De voorziening is ontstaan door een overdekking op het rioolbeheer in de afgelopen jaren. In het GRP is aangegeven hoe de rioolheffingen zich de komende jaren ontwikkelen. Dit houdt in dat op dit moment geen rekening kan worden gehouden met een onbenutte belastingcapaciteit binnen de rioolheffingen.

Voor de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt 100% kostendeckendheid van de afvalbeheerkosten, waarbij jaarlijks het overschot of tekort wordt verrekend met de egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing. Het saldo van deze egalisatievoorziening wordt weer ingezet om de tarieven (incidenteel) te verlagen of om toekomstige kosten te dekken. De egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing bedraagt afgerond € 1,3 miljoen per ultimo 2018. Aangezien uitgegaan wordt van maximale kostendeckendheid is geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit in de riool- en afvalstoffenheffing.

Leges en andere heffingen

Uitgangspunt van de leges en andere heffingen is maximale kostendeckendheid van de kosten. Hier is dus geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

2. Post onvoorzien structureel

De post structureel onvoorzien is bedoeld om onvoorziene structurele uitgaven te kunnen afdekken. De gemeente Dronten kent geen structurele stelpost voor onvoorzien.

Conclusie

Al met al heeft Dronten slechts een geringe structurele weerstandscapaciteit van € 219.518 in de exploitatie. Dit betreft de onbenutte belastingcapaciteit OZB.

Risico-inventarisatie

Een risico is een kans op het optreden van een gebeurtenis met een bepaald (negatief) gevolg. Tot de risico's behoren alle zaken van materiële betekenis voor de financiële situatie, waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd, geen verzekeringen zijn afgesloten of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid.

De gemeentelijke risico's zijn in te delen in twee hoofdgroepen:

1. Risico's afkomstig buiten de eigen organisatie, macro-economisch gebonden risico's (exogene risico's);
2. Risico's binnen de eigen organisatie, organisatiegebonden risico's (endogene risico's).

Daarnaast maken we onderscheid in risico's met een structureel gevolg en risico's met een incidenteel gevolg.

Risicokaart

In onderstaande risicokaart zijn de risico's opgenomen, onderverdeeld naar kans en impact, waaruit de risicoscore wordt bepaald op basis van kans-score x impact-score. Het aantal risico's is in onderstaande kaart vermeld:

Risicokaart Dronten

		IMPACT (in euro's)				
		< 49.999	50.000 tot 99.999	100.000 tot 249.999	250.000 tot 499.999	> 500.000
		Score 1	Score 2	Score 3	Score 4	Score 5
K A N S	Zeer groot (81-100%) Score 5					
	Groot (61-80%) Score 4			1	1	2
	Gemiddeld (41-60%) Score 3	1		1	1	1
	Klein (21-40%) Score 2	1	2	1		
	Zeer klein (1-20%) Score 1	3	3	5	2	3

Leeswijzer: het getal 3 rechtsonder op de kaart geeft aan dat er drie risico's zijn geformuleerd met impact-score 5 en kans-score 1. Deze drie risico's hebben een risicoscore van $5 \times 1 = 5$.

Risicoscores

In onderstaand schema zijn de risico's inclusief risicoscore vermeld. De gewijzigde risico's en risico's met een hoge risicoscore (8 en hoger) worden nader toegelicht:

Begroting 2019		Verwachte kans	Verwachte impact	Eenmalig of structureel	Risico score
Omschrijving risico's:	Prog				
Exogene risico's:					
Uitkeringen van het Rijk	0	70	↑ 1.000.000	Structureel	20
Transities Sociaal Domein	6	80	↓ 1.000.000	Structureel	20
Exploitatietekort Wsw Impact	6	70	↓ 150.000	Structureel	12
Bodemsaneringen	7	20	500.000	Incidenteel	5
Leerlingenvervoer	4	40	50.000	Structureel	4
Bijstand zelfstandigen	6	50	30.000	Structureel	3

Inkomensdeel Participatiewet	6	↓ 20	↓ 100.000	Structureel	3
Renteontwikkelingen	0	10	50.000	Structureel	2
Endogene risico's:					
Leges omgevingsvergunning (bouw)	8	70	300.000	Structureel	16
Bijdrage aan negatief resultaat grondexploitaties	8	50	4.000.000	Incidenteel	15
Personeel, krapte arbeidsmarkt - nieuw	0	50	300.000	Structureel	12
Kosten ICT	0	50	100.000	Structureel	9
Personeel (politiek verlof c.q. detachering/terugkeergarantie)	0	40	200.000	Structureel	6
Garantstellingen OFW (WSW)	8	1	1.060.000	Incidenteel	5
Garantstelling HVC	7	10	1.050.000	Incidenteel	5
Aansprakelijkheidsclaim	0	10	250.000	Incidenteel	4
Procedures subsidies	5	40	50.000	Incidenteel	4
Toereikendheid VZ Afvalstoffenheffing	7	1	250.000	Incidenteel	4
Garantstelling Impact	6	10	240.000	Incidenteel	3
Overige garantstellingen	0	5	110.000	Incidenteel	3
Gladheidbestrijding	2	20	100.000	Incidenteel	3
Europese aanbestedingen	0	10	150.000	Incidenteel	3
Minimabeleid	6	10	50.000	Structureel	2
Gebruik accommodaties	0	5	50.000	Incidenteel	2
Schade vandalisme	0	40	30.000	Incidenteel	2
Lagere inkomsten begraafplaats	7	20	30.000	Structureel	1
Reïntegratieprocedure personeel	0	5	40.000	Incidenteel	1
Kosten bestuursdwang	0	10	15.000	Incidenteel	1
Project MFC Swifterbant	8	0	0	vervallen	0
Hogere lasten i-NUP/BRP	0	0	0	vervallen	0

Toelichting gewijzigde risico's en risico's met een risicoscore >8

Risico Uitkeringen van het Rijk - gewijzigd ivm stelpost BCF compensatiefonds - Toelichting

De Algemene uitkering gemeentefonds is afhankelijk van de Rijksuitgaven (samen de trap op en samen de trap af) en van wijzigingen in het verdeelmodel van de Algemene uitkering. Forse kortingen kunnen leiden tot een meerjarig niet sluitende begroting.

In de Meicirculaire 2018 is gekozen voor een andere systematiek voor de ruimte onder het plafond BCF. Het bevoorschotten hiervan is vervallen. Dit levert voor Dronten een nadeel op dat oploopt van bijna € 1 miljoen in 2019 naar ruim € 1,6 miljoen in 2022. De uitkering Sociaal Domein (vanaf 2019 ook grotendeels ondergebracht in de Algemene uitkering) wordt in dit risico niet meegenomen. De kortingen en financiële effecten daarvan zijn onderstaand benoemd onder het risico transities Sociaal Domein.

Beheersmaatregel

De Algemene uitkering is bij de Meicirculaire 2018 ten opzichte van de Maartcirculaire 2018 meerjarig in negatieve zin bijgesteld waardoor de uitkering lager uitvalt dan in de Kadernota 2019 was berekend. Dit kon deels opgevangen worden vanuit de stelpost IBP.

Voor het vervallen van de bevoorschotting BCF is gekozen een stelpost in de begroting op te nemen van € 500.000 in 2019 en 2020 en € 1 miljoen in 2021 en 2022. Het opnemen van een stelpost is toegestaan. Het is echter onzeker of de uitkering BCF in de jaren 2019-2022 deze hoogte zal bedragen. Daarom is het risico op de uitkeringen van het Rijk verhoogd met € 500.000.

Risico Transities Sociaal Domein - gewijzigd - Toelichting

Het financiële risico op de transities Sociaal Domein is dat de taken niet binnen de overgedragen rijksbudgetten kunnen worden uitgevoerd. Onderstaand worden de risico's per transitie (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) nader toegelicht.

Beheersmaatregel

Eind 2014 is een bestemmingsreserve transities Sociaal Domein gecreëerd om overgangskosten en tekorten in de eerste jaren te kunnen opvangen. Deze bestemmingsreserve is medio 2018 volledig ingezet om begrote tekorten en incidentele

kosten te dekken. In 2018 is het beleid Sociaal Domein geëvalueerd. Daarbij zijn ook financiële scenario's uitgewerkt om in de periode 2019-2022 te komen tot een sluitende begroting binnen het Sociaal Domein. In deze begroting zijn de budgetten opgenomen conform het gekozen scenario 2 uit het rapport Berenschot. Om dit mogelijk te maken wordt extra geïnvesteerd in de maatschappelijke agenda via de stelpost IBP die bij de Kadernota 2019 is opgenomen. Bij de Jaarstukken 2017 is 5 miljoen uit het jaarrekeningresultaat 2017 gestort in de bestemmingsreserve Sociaal Domein om daarmee de te verwachten tekorten in 2019 en 2020 te kunnen afdekken. Hierdoor is het gevolg van het risico voor deze jaren verlaagd naar 1 miljoen euro.

Risico's Wmo

Toelichting

De Wmo bevat onder meer de volgende risico's:

- Het aantal inwoners dat een beroep doet op de Wmo neemt toe;
- Een wijziging van nieuwe wetgeving over de eigen bijdragen kan een aanzuigende werking hebben op het aantal inwoners dat een beroep doet op de Wmo;
- Meer gebruik van duurdere zorg dan verwacht;
- Juridische risico's (toename bezwaarschriften/uitspraken Centrale Raad van Beroep);
- Onvoldoende gebruik van voorliggende algemene voorzieningen;
- Toename van verwarde mensen in schrijnende omstandigheden;
- Toename van ontregelde huishoudens van mensen met verstandelijke beperkingen en/of geestelijke gezondheidsproblemen;
- Faillissement zorgaanbieders.

Beheersmaatregel

Om bovenstaande risico's te beperken zijn de volgende maatregelen getroffen:

- Een deel van het budget stelpost Wmo 2019 reserveren we voor onvoorziene uitgaven;
- Door de eenduidige toegang en werkwijze werken we integraal, vraag- en resultaatgericht. Oplossingen zullen meer gevonden worden in het sociaal netwerk en algemene voorzieningen. We werken samen in het, waar nodig, opstellen van één plan van aanpak voor ondersteuning en zorg van inwoners;
- Met de doorontwikkeling van het interventieteam en de samenwerking met verschillende partijen wordt ingezet op het verbeteren van de samenwerking tussen het interventieteam en de crisisdienst van de GGZ. In regionaal verband wordt het functioneren van de crisisdienst GGZ besproken en afspraken gemaakt over oplossingen;
- De gemeente contracteert aanbieders via een nieuwe aanbesteding met ingang van 1-1-2019. Wij sturen op een palet aan aanbieders om risico te spreiden zodat ingeval van faillissement andere aanbieders de cliënten kunnen overnemen en continuïteit van zorg voor onze inwoners zoveel mogelijk gegarandeerd wordt.

Risico's Jeugdwet

Toelichting

Met het gefaseerd doorvoeren van het objectieve verdeelmodel en het historisch deel van het budget op basis van T-2, is het financiële risico bij de Jeugdwet voor Dronten behoorlijk toegenomen. In de Meicirculaire 2018 is ten opzichte van de Maartcirculaire 2018 een daling in het objectieve én van het historisch deel van het budget zichtbaar van in totaal € 1.087.000 in 2019 tot € 754.000 in 2022. Omdat de uitgaven jeugdhulp in onze gemeente al hoger liggen dan de inkomsten, is het financiële risico groot. In de circulaire zien we bovendien dat het budget per circulaire aanzienlijk fluctueert waardoor het risico niet alleen aan de uitgavenkant, maar ook aan de inkomstenkant ligt.

Het Rijk heeft een aantal beleidswijzigingen aangekondigd die in 2019 en 2020 doorgevoerd worden. Deze zijn in programma 6 beschreven. Deze wijzigingen kunnen leiden tot vergroting van het financiële risico.

Bij de Jeugdwet is er naast dit financieel risico (ontoereikend budget) ook sprake van het risico dat de uitvoering van beleid niet de gewenste resultaten geeft of leidt tot ongewenste

resultaten. Dit risico heeft zich tot nu toe beperkt voorgedaan. De instroom in 2017 is circa 20% hoger geweest dan geraamd, deze stijging is zichtbaar in veel gemeenten in Nederland. De oorzaken hiervan liggen met name in toename van de signalering en laagdrempelige toegang.

Beheersmaatregel

De gemeente Dronten heeft voor 2019 berekend of een aanvraag voor de compensatieregeling voogdij aan de orde is maar dit blijkt niet het geval. Ook is beoordeeld of Dronten aan de voorwaarden voldoet om een aanvraag in het kader van de 'stroppenpot' in te dienen, en hiervoor is inmiddels een aanvraag ingediend. Daarnaast hebben we binnen de regio Flevoland een aanvraag gedaan voor het transformatiefonds jeugdhulp (3 jaar lang circa € 1.000.000).

Op basis van de evaluatie zijn in 2018 financiële scenario's uitgewerkt om in de periode 2019-2022 te komen tot een sluitende begroting binnen het Sociaal Domein. In deze begroting zijn de budgetten opgenomen conform het gekozen scenario 2 uit het rapport Berenschot.

Wij volgen in deze beleidsperiode de uitvoering intensief en nemen waar mogelijk maatregelen om besparingen te realiseren. In de eerste helft van 2018 is ten opzichte van 2017 een daling in de instroom en een betere balans tussen instroom en uitstroom zichtbaar. Samen met de toegang zijn wij actief om deze ontwikkeling vast te houden.

Risico's Participatiewet

Toelichting

Voor de nieuwe beleidscyclus 2019 – 2022 wordt er gewerkt met de nog te ontwikkelen strategie Sociaal Domein en de daaraan gekoppelde uitvoeringsplannen. Dit gebeurt binnen de financiële kaders vanuit de kadernota 2019. De risico's voor de Participatiewet liggen bij het al dan niet succesvol implementeren van de maatregelen die zijn benoemd voor de uitvoering van de Participatiewet binnen de genoemde financiële kaders.

Beheersmaatregel

Met de verschillende producten binnen de P&C-cyclus wordt gemonitord of de maatregelen succesvol worden geïmplementeerd.

Risico op bijdrage in exploitatietekort werkvoorzieningschap Impact (Wsw) -gewijzigd-

Toelichting

Impact voert de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit voor de gemeenten Kampen en Dronten via een gemeenschappelijke regeling. Daarnaast richt Impact zich o.a. op de brede doelgroep uit de Participatiewet en Wajongers.

De deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling dragen naar rato bij aan een eventueel exploitatietekort. Dronten draagt 25% van de tekorten van Impact. Meerjarig loopt het begrote tekort op de Wsw op van 1,16 miljoen in 2019 naar 1,26 miljoen in 2022, waardoor het risico op een bijdrage voor Dronten oploopt van € 290.000 tot € 315.000. Daarnaast staat de gemeente vanaf 2011 garant voor geldleningen van Impact bij de BNG. Voor die garantstelling heeft Dronten een 1e hypotheek gevestigd op de bedrijfslocatie van Impact in Dronten. Dit risico is onder garantstellingen opgenomen.

Beheersmaatregel

Impact heeft een nieuw Ondernemingsplan opgesteld in 2017 voor de jaren 2018 – 2021. In dit plan stelt Impact een scenario 'Lokaal investeren' voor. Hierin ligt de koers voor de toekomst waarmee antwoord gegeven wordt op de toegevoegde waarde en de betaalbaarheid. De gemeenten volgen en beoordelen de ontwikkelingen bij Impact aan de hand van maandrapportages. In de kadernota 2019 is voorgesteld om voor de meerjarenbegroting Dronten rekening te houden met een jaarlijkse bijdrage in het exploitatietekort van € 160.000 (conform de eindafrekening 2017). Daarbij is ook rekening gehouden met het Lage Inkomensvoordeel (berekening UWV 2017). Het verschil met de meerjarenbegroting 2019-2022 van Impact (gemiddeld € 150.000) is als risico opgenomen.

Risico inkomensdeel P-wet -gewijzigd-

Toelichting

Met ingang van 2017 is de Rijksbijdrage voor Dronten verhoogd. Dit op basis van het (nieuwe) objectieve verdeelmodel 2017. Er wordt nog een verdere doorontwikkeling van het model 2017 verwacht. Dit omdat het model een aantal moeilijk te verdisconteren uitschieters laat zien. Deze stapelings- en interactie effecten zullen dan ook door de raad van financiële verhoudingen nader onderzocht worden, waarbij twijfel is over de toereikendheid van het macrobudget. De uitschieters zitten niet in de aantallen, maar in het budget. Dit duidt op prijseffecten. De raad voor financiële verhoudingen wil onderzoeken of het mogelijk is de prijscomponent en in het bijzonder de factor deeltijdwerk te objectiveren. Voor 2015 en 2016 was de uitkering voor Dronten flink lager uitgevallen. Het beeld over 2017 en 2018 valt een stuk positiever uit. De uitstroom is in 2017 en 2018 iets hoger dan de instroom waardoor het aantal personen lager uitvalt dan begroot. Doordat het ons lukt veel mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen, zijn er relatief veel uitgaven op grond van de loonkostensubsidie.

Of dit beeld ook vastgehouden kan worden is onzeker. Tekorten tot en met 5 procent moeten binnen de eigen begroting opgelost worden. Voor tekorten tussen de 5 en 12,5 procent is een Rijksbijdrage mogelijk.

Beheersmaatregel

In de uitvoering zetten we optimaal in op de poortwachtersfunctie, arbeidsbemiddeling en handhaving om instroom te beperken en uitstroom te bevorderen en daarmee de uitgaven op het inkomensdeel te beperken.

In 2013 is de bestemmingsreserve Inkomensdeel ingesteld. Voor incidentele overschrijdingen wordt deze bestemmingsreserve ingezet. De reserve is gemaximaliseerd op 1,5 miljoen euro. Deze stand is in 2018 bereikt. Hierdoor wordt de kans als laag ingeschat en is de impact verlaagd naar € 100.000.

Risico leges omgevingsvergunningen

Toelichting

De inkomsten op leges omgevingsvergunningen (activiteit bouw) blijven de afgelopen jaren regelmatig achter op de begrote inkomsten. Ook de wetwijziging in november 2014 voor vergunningsvrij bouwen en het wetsvoorstel Kwaliteitsborging voor het bouwen 2017 leiden mogelijk tot lagere inkomsten. Het wetsvoorstel Kwaliteitsborging voor het Bouwen (WKB) zal in 2018 gefaseerd in werking treden. Er is een aantal onderzoeken verschenen naar de verwachte effecten voor de gemeenten. Er zullen een aantal taken verdwijnen en hierdoor ontstaat tijd voor taken die nu niet of onvoldoende aandacht krijgen. De verwachting is dus niet direct formatieve gevolgen, maar een direct effect is wel een te verwachten nadelig financieel effect van gemiddeld 17% op de legesinkomsten voor bouwwerken gevolklasse 1 (voor Dronten zou dit een nadeel van € 180.000 betekenen). Als uiteindelijk het wetsvoorstel definitief is kan pas goed ingeschat worden wat de werkelijke effecten zijn voor de gemeenten.

Beheersmaatregel

Bij de legesverordening 2016 is besloten de legestarieven omgevingsvergunningen voor 3 jaar (2016-2018) met 10% te verhogen waarmee de maximale kostendeckendheid van deze leges beter wordt benaderd en de inkomsten beter aansluiten bij de begroting.

Risico grondexploitatie: risico op tekorten voor algemene dienst

Toelichting

Wanneer tekorten en afwaarderingen in de grondexploitatie niet binnen de algemene reserves van de grondexploitatie kunnen worden opgevangen, dient vanuit de algemene reserve een aanvulling plaats te vinden op de algemene reserve Grondexploitatie. De woningmarkt vertoont herstel. Dit is ook verwerkt in het woningbouwprogramma dat in juni 2016 is vastgesteld (woonvisie 2016-2021). Bij de uitgifte van de bedrijventerreinen, zien we de effecten van het huidige economisch herstel terug in de verkoop van bedrijfskavels. De gewijzigde voorschriften van de BBV en de daaruit volgende noodzakelijke beheermaatregelen voor complexen met een looptijd langer dan 10 jaar vormen een

aanzienlijk risico. Ook de gevolgen van de invoering van de Wet op de Vennootschapsbelasting (VpB) hebben een negatief effect op de geprognosticeerde resultaten. Bij het opstellen van de jaarrekening 2017 en de perspectiefnota 2018 zijn deze effecten financieel verwerkt. In 2017 zijn de regels op tussentijdse winstneming aangepast. Met als uitgangspunt het realisatiebeginsel van de POC-methode (Percentage of completion).

Beheersmaatregel

Grondexploitaties worden zowel bij de Sotrapportage als bij de Jaarstukken geactualiseerd en er wordt strak gemonitord op de voortgang en financiële stand van zaken. Indien tussentijds substantiële wijzigingen voordoen, worden deze indien nodig aan de gemeenteraad voorgelegd ter besluitvorming. Woningbouwprognoses worden periodiek bijgesteld. In 2014 is een aantal maatregelen genomen om een negatief resultaat op grondexploitaties te beperken. Ook zijn de parameters voor opbrengst- en kostenstijging voor de periode 2013-2017 aangepast. In juni 2016 is de woonvisie 2016-2021 vastgesteld met een indicatief woningbouwprogramma van 250 woningen per jaar. In november 2016 is een nieuwe nota grondbeleid aan de raad aangeboden waarin de wijzigingen BBV en VpB zijn verwerkt en zijn door de raad beheersmaatregelen vastgesteld om de risico's af te dekken. De stand van de reserve Grondexploitatie per 1-1-2018 is nihil.

Risico krapte op de arbeidsmarkt - nieuw- *Toelichting*

De schaarste van personeel neemt de komende periode op de arbeidsmarkt toe. Tegelijkertijd vergrijzen wij als organisatie. In bepaalde beroepsgroepen neemt daardoor het risico toe dat we geen goed gekwalificeerd personeel hebben of binnen kunnen houden. Dit kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van het werk en verhoging van de werkdruk. Het financiële gevolg heeft betrekking op hogere kosten omdat vacatures niet worden ingevuld en er meer (en duurder) moet worden ingehuurd. Dit risico wordt ingeschat op basis van verwachte uitstroom in de komende jaren en een percentage van de functies die als moeilijk invulbaar worden ingeschat. Daarmee komen we op een financieel gevolg van 300.000 euro (hogere inhuurkosten op gemiddeld 5 vacatures per jaar). Het gaat om een risico dat afhankelijk van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt een aantal jaren kan voortduren.

Beheersmaatregel

Er worden trainee-trajecten ingezet om jongeren binnen te halen. Daarnaast is het generatiepact opgezet om ouderen eerder (deels) te laten uitstromen en jongeren te laten instromen. Met betere opleiding- en ontwikkelmogelijkheden willen we medewerkers binden en boeien. Verder wordt nagedacht over anders werven, bijvoorbeeld door het aanstellen van een recruiter in samenwerking met andere gemeenten als pilot in 2019 om hier ervaring mee op te doen.

Risico ICT-kosten *Toelichting*

Op het gebied van ICT gaan de ontwikkelingen snel en worden steeds hogere eisen gesteld. Het risico blijft aanwezig dat de komende jaren zowel incidenteel als structureel hogere kosten ICT noodzakelijk zijn. De te verwachten hogere lasten voor 2019 in verband met de aanbesteding zijn in deze begroting verwerkt. Naast financiële risico's speelt bij ICT ook het risico informatieveiligheid.

Beheersmaatregel

De teammanager IM (informatiemanagement) is verantwoordelijk voor beheersing van de ICT budgetten. Er is een ICT-adviesgroep ingesteld die zich richt op ontwikkelingen en prioritering van ICT. In 2017 is een nieuw meerjarig informatiebeleidsplan vastgesteld. Het informatieveiligheidsbeleid is in 2014 door het college vastgesteld. In december 2015 is het informatieveiligheidsplan vastgesteld, waarmee invulling wordt gegeven aan het borgen van informatieveiligheid vanuit de risicoscan die in 2015 is uitgevoerd.

Toereikendheid Voorziening Afvalstoffenheffing - *nieuw-*

Toelichting

In 2019 zal het proces van de implementatie van omgekeerd inzamelen worden afgerond. Bij een gelijkblijvend (geïndexeerd) tarief bestaat de kans dat de kostendekkendheid van 100% niet meer kan worden gehaald. Dit effect zal dan met de Voorziening worden verrekend waardoor de opgebouwde voorziening verder afneemt. Hierdoor zal er dan waarschijnlijk geen ruimte meer zijn om een korting te verlenen.

Beheersmaatregel

Als de Voorziening onder het bodembedrag komt zal dit vanuit de Algemene Reserve worden aangevuld.

Risico MFC Swifterbant - *vervallen-*

Toelichting

Door de raad is in mei 2016 ingestemd met het voorstel tot eigenaarschap en exploitatie van de 30 te bouwen sociale huurwoningen in het project MFC Swifterbant. Om de voortgang van het project niet te belemmeren is toen besloten tot een voorlopige 100% gemeentelijke rol bij deze woningen. In het najaar 2017 heeft de raad een besluit genomen om het MFC op de locatie Kombuis te realiseren. OFW heeft begin 2018 besloten om het opdrachtgeverschap voor de 30 sociale huurwoningen in principe op zich te nemen. Hiervoor hebben wij op 8 maart jl. een intentieovereenkomst gesloten. Aan de uitwerking van de intentieovereenkomst wordt gewerkt. Dit najaar is de verwachting dat een samenwerkingsovereenkomst zal worden gesloten. Het eerder beschreven risico met betrekking tot eigenaarschap sociale huurwoningen in het project MFC Swifterbant komt met een samenwerkingsovereenkomst OFW te vervallen.

Gezien de huidige marktontwikkelingen is er nog wel sprake van risico's op het project MFC Swifterbant in de zin van mogelijke vertraging en hogere kapitaallasten voor het deel MFC dan eerder begroot. Dit zal pas na de aanbesteding duidelijk worden.

Beheersmaatregel

Eventueel hogere kapitaallasten worden zodra die bekend zijn ten laste van het begrotingssaldo verwerkt.

Risico hogere lasten i-NUP/BRP -*vervallen-*

Toelichting

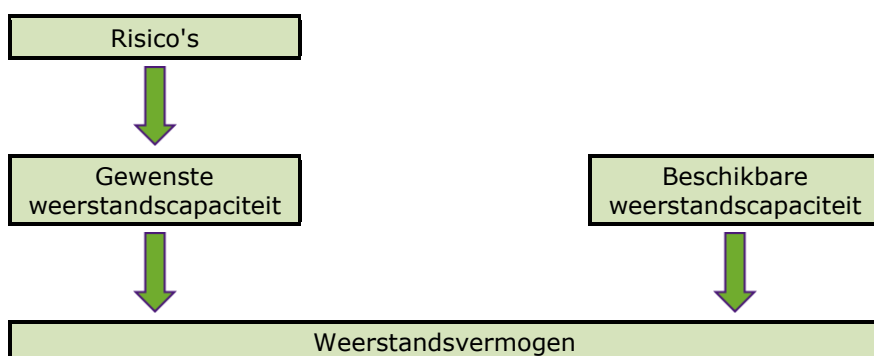
De minister heeft in juli 2017 definitief besloten te stoppen met de operatie BRP (oBRP). Daarmee is het risico van hogere lasten voor een verplichte implementatie van een nieuw systeem voor het BRP vervallen.

Beheersmaatregel

In 2017 is het proces binnengemeentelijke levering persoonsgegevens geoptimaliseerd en in 2018 worden de brondocumenten in het BRP gedigitaliseerd. Hiervoor zijn in de begroting 2018 middelen beschikbaar gesteld. Op deze wijze blijven we het huidige systeem doorontwikkelen.

Benodigde versus beschikbare weerstandscapaciteit

Op basis van de risicoanalyse is het risicoprofiel voor 2019 berekend op € 11 miljoen voor alle bekende risico's. Om dat op te vangen, is de benodigde incidentele weerstandscapaciteit € 10 miljoen. De risico's met een score van 1-3 worden niet meegenomen in de benodigde incidentele weerstandscapaciteit. Er is € 72,5 miljoen aan incidentele weerstandscapaciteit beschikbaar (Algemene reserves en vrije Bestemmingsreserves). Dat is ruim voldoende om de risico's incidenteel te kunnen opvangen en de structurele risico's ook voor 3 jaar te kunnen afdekken. De relatie tussen de risico's, de benodigde weerstandscapaciteit, de beschikbare weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen is in de volgende figuur weergegeven:

De ratio tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit is een norm voor de mate waarin een gemeente de risico's kan opvangen. Deze ratio wordt ratio weerstandsvermogen genoemd:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In de volgende tabel is de ratio weerstandsvermogen berekend:

Ratio weerstandsvermogen	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Risicoprofiel (= benodigde weerstandscapaciteit)	11.900.000	14.265.000	12.400.000	10.010.000
Weerstand (= beschikbare weerstandscapaciteit)	61.705.149	49.186.000	59.113.000	72.511.925
Ratio weerstandsvermogen*	5,2	3,4	4,8	7,2
Waardering ratio weerstandscapaciteit	Uitstekend	Uitstekend	Uitstekend	Uitstekend

* Ratio Weerstandsvermogen = risicoprofiel gedeeld door weerstand in %

Voor de beoordeling van de ratio weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van de waarderingstabel die het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente samen hebben opgesteld. De ratio weerstandsvermogen komt voor Dronten ruim boven de 2. Dat betekent dat de gemeente Dronten over een vermogenspositie beschikt die als uitstekend wordt beoordeeld om de financiële risico's éénmalig af te dekken.

Ratio Weerstandsvermogen	Waardering
>2,0	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim Onvoldoende

Algemene conclusie weerstandsvermogen van de gemeente Dronten

- Het is moeilijk om risico's te kwantificeren in realiteitszin, tijd en geld. Met de aanpak conform de nota Risicomanagement is hier verbetering in aangebracht;
- Er is een uitstekende buffer aanwezig voor het opvangen van de financiële gevolgen van éénmalige tegenvallers;
- Er is, evenals voorgaande jaren, geen buffer aanwezig voor het opvangen van tegenvallers met structurele financiële gevolgen. Bij structurele risico's gaan we ervan uit dat binnen 3 jaar maatregelen worden getroffen om de gevolgen binnen de begroting op te vangen. Het weerstandsvermogen is voldoende om de risico's 3 jaar af te dekken.

Kengetallen

Onderstaand treft u de kengetallen aan die wij in het kader van het BBV (artikel 11) moeten opnemen.

Daarnaast zijn met de provincie in het kader van het Convenant Interbestuurlijk Toezicht (IBT) ook afspraken gemaakt over het opnemen van bepaalde kengetallen in de P&C-documenten. Interbestuurlijk toezicht is een wettelijke taak van de provincie waarbij zij toezicht houdt op de taakuitoefening door gemeenten. Het wettelijke uitgangspunt is dat de provincie voor alle beleidsterreinen de toezichthouder op gemeenten is met uitzondering van de terreinen waarop de provincie geen taken heeft. Het specifiek toezicht vormt hierop een uitzondering, waarbij met name het financieel toezicht integraal, op alle gemeentelijke domeinen, van toepassing is.

In samenspraak met de provincie is afgesproken dat in de P&C documenten ten aanzien van het onderdeel financiën ingegaan wordt op de volgende onderdelen: sluitende meerjarenbegroting, weerstandsvermogen, materieel evenwicht (structurele baten zijn in evenwicht met de structurele lasten) en de schuldpositie.

Verloop kengetallen

Begroting 2019	Verloop van de kengetallen					
	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Meerjarenraming 2020	Meerjarenraming 2021	Meerjarenraming 2022
Netto schuldquote	-/- 23%	-/- 29%	-/- 29%	-/- 29%	-/- 29%	-/- 29%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-/- 28%	-/- 23%	-/- 23%	-/- 23%	-/- 23%	-/- 23%
Solvabiliteitsratio	93%	68%	68%	68%	68%	68%
Structurele exploitatieruimte	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Grondexploitatie	26%	25%	25%	25%	25%	25%
Belastingcapaciteit	92%	95%	95%	95%	95%	95%

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de hoogte van de schuld aan ten opzichte van de jaarlijkse omzet, de baten. Als de quote heel hoog is, dan betekent dat er relatief veel schuld is en dat rente en aflossing een belangrijk deel van de inkomsten opslokken. De norm ligt op 80% met een door de VNG geadviseerd maximum van 130%.

Dronten heeft netto geen schuld. We zijn dus nog ver af van de grenzen die door de VNG zijn aangegeven. Er is nog een tweede kengetal voor de netto schuldquote die we formeel volgens de BBV ook moeten vermelden. Dit is de netto schuldquote gecorrigeerd min de verstrekte leningen.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen de schulden en het totale vermogen. Solvabiliteit wordt ook vaak in het bedrijfsleven gebruikt. Het geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is om schulden ook op langere termijn te voldoen.

De structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Het aandeel van de waarde van de grondexploitatie op de totale balanswaarde

De grondexploitaties hebben veel invloed op de ontwikkeling van de financiële resultaten. Gemeenten met een relatief grote grondpositie hebben ook een relatief groot financieel risico. Ook hiervoor zijn normen ontwikkeld waarbij de totale boekwaarde van de grondvoorraad bij voorkeur niet groter mag zijn dan 20%. Het advies is om in elk geval niet boven de 35% uit te komen.

De belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft aan in hoeverre de woonlasten binnen een gemeente hoger of lager zijn dan de gemiddelde woonlasten. In de paragraaf lokale heffingen is aangegeven dat de woonlasten in 2019 € 657,25 bedragen. We zijn hierbij uitgegaan van een woningwaarde van € 178.000.

Normering kengetallen

Het belang van financiële kengetallen is drieledig: naast inzicht in de financiële positie en vergelijkbaarheid hebben kengetallen een signaalfunctie. Het Rijk heeft aan de verplichte financiële kengetallen geen normen verbonden. De VNG adviseert de kengetallen te relateren aan bijvoorbeeld signaleringswaarden die voor stresstesten gelden. Deze testen geven ook informatie over de financiële positie. Onderstaand de signaleringswaarden per kengetal:

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie	Categorie	Categorie
	A. Minste risico	B. Gemiddeld risico	B. Meeste risico
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen			
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	Begr > 0%	Begr = 0%	Begr < 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Paragraaf grondbeleid

Algemeen

In deze paragraaf worden de onderwerpen behandeld zoals voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Conform artikel 16 van het BBV bevat de paragraaf over het grondbeleid ten minste:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten betreffende de reserves voor grondexploitaties in relatie tot de risico's van de grondexploitaties.

Beleid

Met de Nota Grondbeleid wil de Gemeente Dronten een kader geven voor het gemeentelijk handelen op de grondmarkt bij ruimtelijke ontwikkelingen. De gemeente bevindt zich op de grondmarkt om de inhoudelijke doelstellingen te realiseren op de locaties die daarvoor ruimtelijk zijn bestemd.

De hoofddoelstelling voor grondbeleid in Dronten is het tijdig en tegen aanvaardbare offers stimuleren en bevorderen van gewenste veranderingen in het grondgebruik om zodoende adequaat te kunnen inspelen op veranderende maatschappelijke behoeften.

Het grondbeleid is faciliterend voor het (ruimtelijk) beleid van de gemeente. Van belang is dat grondbeleid geen doelstelling op zich is, maar een instrument om andere gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren. Aan het grondbeleid liggen aldus ruimtelijke en sectorale doelstellingen ten grondslag:

- Volkshuisvestelijk: het maximaal tegemoet komen aan de woonwensen van de huidige bevolking en het maximaal inspelen op de ontwikkelingen op de woningmarkt;
- Sociaal economisch: het realiseren van een optimaal vestigingsklimaat zowel voor ondernemers als voor werknemers, met aandacht voor duurzaam ondernemen en het versterken van de werkgelegenheid;
- Ruimtelijk: het behouden van basiskwaliteiten en het versterken van het imago van de gemeente;
- Welzijn: het zorg dragen voor voldoende en kwalitatief goede maatschappelijke voorzieningen;
- Financieel: het behalen van een stabiele financiële positie van de gemeente en waar mogelijk de waardevermeerdering van de grond te laten toekomen aan de gemeenschap;
- Recreatie en toerisme: het stimuleren van de ontwikkeling van het toeristische recreatieve product van Dronten door onder meer het faciliteren van haalbare initiatieven.

Relatie met de programma's in de begroting

De bovenstaande visie op het grondbeleid komt tot uiting in de doelstellingen van de programma's 0, 2, 3, 5 en 8.

Onderdeel	Omschrijving	Achterliggend document	Status
a.	Visie op grondbeleid	Nota grondbeleid "Grond als basis voor regie" 2016	Vastgesteld in raadsvergadering 24-11-2016
a.	Kostenverhaal	Nota Kostenverhaal 2016	Vastgesteld in raadsvergadering 24-11-2016
a.	Structuurvisie	Structuurvisie 2030	Vastgesteld in raadsvergadering 11-2012
b.	Wijze waarop grondbeleid wordt uitgevoerd	Beschrijving activiteiten in jaarverslag en beleidsbegroting	Vastgesteld in raadsvergadering 24-11-2016
c.	Actuele prognose van te verwachten resultaten grondexploitatie	1) Jaarrekening en begroting onderdeel grondexploitatie	ad 1) Jaarlijks door gemeenteraad vastgesteld
		2) Perspectiefnota 1-1-2017	ad 2) Vastgesteld bij jaarrekening 2016
d.	Onderbouwing geraamde winstneming	Opgenomen nota grondbeleid "Grond als basis voor regie"	Vastgesteld in raadsvergadering 24-11-2016
e.	Beleidsuitgangspunten inzake reserves	Nota reserves en voorzieningen 2016	Vastgesteld in raadsvergadering 23-06-2016

Visie

Kaders

Daarnaast wordt grondbeleid in de gemeente niet alleen beïnvloed door de (ontwikkelingen in de) gemeente zelf (zoals de Structuurvisie 2030), maar ook door de ontwikkeling en regelgeving vanuit Europa, de rijksoverheid en de provincie.

Het wettelijke kader voor het opstellen van gemeentelijk grondbeleid wordt ondersteund door een aantal instrumenten geregeld in de Wet ruimtelijke ordening, de Onteigeningswet, de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) en de wet Markt en Overheid. (deze instrumenten worden in 2020-2021 onderdeel van de Omgevingswet). De financiële kaders zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV) en de Financiële verordening ex. art 212 van de Gemeentewet.

Uitgangspunten Structuurvisie

In de Structuurvisie Dronten 2030, vastgesteld in 2013, is een aantal beleidsuitgangspunten voor het grondbeleid opgenomen.

Op basis van deze structuurvisie is de Nota kostenverhaal in november 2016 vastgesteld.

Grondprijsbeleid

De gemeente Dronten hanteert op dit moment zoveel als mogelijk marktconforme prijzen bij de uitgifte van grond. Hierbij wordt rekening gehouden met de economische draagkracht van de bestemming, activiteiten of functie. Bij de projectmatige woningbouw wordt op basis van de residuele grondwaardemethodiek de grondprijs berekend. De residuele grondwaarde is het verschil tussen enerzijds de commerciële waarde van het te realiseren vastgoed (grond en opstallen samen) en anderzijds de totale bouwkosten (inclusief daarmee samenhangende bijkomende kosten). Het verschil, het residu, is de waarde die aan de grond kan worden toegeschreven.

Ingeval sprake is van bijzondere kavels (voor wonen, kantoren en bedrijven) kan ervoor gekozen worden om via verkoop bij opbod de prijs te laten vaststellen door de markt. De grondprijzen bij de particuliere woningbouw en bij bedrijventerreinen worden in principe op

basis van de comparatieve methode vastgesteld. Deze methode houdt in dat bij de bepaling van de grondprijzen wordt gekeken naar de gehanteerde grondprijzen voor de desbetreffende functie in het concurrentiegebied en of / een vergelijkbaar marktgebied (buurtgemeenten). De grondprijzen onder kantoren en winkels worden op basis van de residuele grondwaardemethodiek bepaald. De grondprijzen voor maatschappelijke voorzieningen zullen ook in de toekomst in principe niet marktconform zijn. Vaak is hier sprake van voorzieningen die gesubsidieerd worden door de gemeente en geen commerciële bedrijfsvoering kennen. In ieder geval zal de prijs worden vastgesteld naar rato van het sociaal maatschappelijk belang. In december 2017 heeft het college de Nota grondprijsbeleid 2018 vastgesteld, die jaarlijks middels een collegebesluit wordt geactualiseerd en op onderdelen wordt aangevuld.

De beleidsvisie

De gemeente kiest bij nieuwe ontwikkelingen voor het voeren van een faciliterend grondbeleid waarbij de gemeente haar regierol kan vervullen door het aangaan van een samenwerkingsverband met een marktpartij met eventueel een gezamenlijke grondexploitatie.

Hoe de gemeente deze rol bij een integrale gebiedsontwikkeling invult hangt af van de volgende afwegingen:

- Grondverwerving:
marktpartijen hebben al grondposities ingenomen, waar de gemeente niet om heen kan;
- Financiën:
wat betekent de voorgestelde ontwikkelingsvorm voor de kosten en de baten voor de gemeente en wat zou dit betekenen in het geval er gekozen wordt voor een verdergaande vorm van regievoeren?
- Snelheid/doorlooptijd:
wat betekent de voorgestelde vorm van regievoeren voor de doorlooptijd van het project en hebben we procedureel en inhoudelijk de tijd om te kiezen voor een verdergaande vorm van regievoeren?
- Status van het project:
wat is de status van het project en welke keuzemomenten komen er nog voor de bestaande (lopende projecten) of deelfases van het project en kunnen we daar kiezen voor een verdergaande vorm van regievoeren?
- Competenties:
zijn de competenties in de organisatie beschikbaar voor de voorgestelde ontwikkelingsvorm en wat betekent dit voor het geval we kiezen voor een verdergaande vorm van regievoeren? Het betreft hier de competenties binnen de totale gemeentelijke organisatie.

Nieuwe ontwikkelingen

Per 1 januari 2016 is de regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gewijzigd. De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en verslaggevingsregels rondom grondexploitaties aangescherpt. Aanleiding voor deze verscherping betreft de invoering van de Vennootschapsbelasting (VpB), het creëren van een zuivere toerekening van kosten, het vergroten van transparantie, eenduidigheid, en vergelijkbaarheid. De commissie heeft hiervoor een 2-tal notities geschreven: notitie Grondexploitaties 2016 en de notitie Faciliterend Grondbeleid 2016. Op 24 november 2016 heeft de raad een besluit genomen inzake de toepassing van de gewijzigde regelgeving BBV. De wijzigingen door het toepassen van de gewijzigde regelgeving zijn verwerkt in de grondexploitaties en in de administratie.

Met name de vroegere categorieën NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) en VGHS (voorraad gronden en hulpstoffen) zijn nu op andere manier in de administratie verwerkt. De voorbereidingskosten zijn per 1 januari 2016 geactiveerd op de balans onder de post Immateriële activa (IMVA). De gronden en opstallen van de 2 categorieën zijn opgenomen als Materiële vaste activa (MVA) op de balans.

De eerder genoemde categorieën worden daarom ook niet meer verantwoord binnen het onderdeel grondexploitatie. Deze worden nu verantwoord en toegelicht bij de categorieën MVA en IMVA. Verder is de gemeente en met name de grondexploitatie met ingang van 1 januari 2016 vennootschapsbelasting (VpB) plichtig.

Woonvisie

De raad heeft op 30 juni 2016 de Woonvisie Groeien met kwaliteit 2016 – 2021 vastgesteld. In de woonvisie wordt aangegeven hoe de gemeente aankijkt tegen de opgaven in het woonbeleid en de kwantitatieve en kwalitatieve doelen die zij voor de periode 2016-2021 wil bereiken.

In de woonvisie staan de volgende opgaven centraal.

- Een evenwichtige groei:
De komende jaren wil de gemeente zich inspannen om de ruimte die er is om te groeien, optimaal te benutten. De ambitie is gericht op een woningbouwproductie van 250 woningen per jaar. Groei is geen doel op zich, maar instroom van nieuwe inwoners draagt bij aan een vitale gemeenschap en versterkt het draagvlak voor de aanwezige voorzieningen. Dat geldt zowel voor de kern Dronten als voor Swifterbant en Biddinghuizen.
- Inspelen op vergrijzing:
Hoewel gezinnen nog steeds de grootste groep vormen, bestaat in 2030 naar verwachting ruim 40 % van de huishoudens in de gemeente uit een huishouden van 55 jaar en ouder. Dit vraagt een woningvoorraad die voldoende toegankelijk is.
- Huisvesting van bijzondere (zorg)doelgroepen:
Extra aandacht vraagt de huisvesting van bijzondere doelgroepen zoals: studenten, zorgdoelgroepen, spoedzoekers, tijdelijke arbeidsmigranten, vergunning/statushouders en woonwagenbewoners. De komende jaren nemen meerdere van deze doelgroepen in aantal toe. Voor hen moet voldoende en passende huisvesting beschikbaar zijn.
- Leefbare kernen:
Inwoners van Dronten blijken over het algemeen zeer tevreden over hun woonomgeving. Dat neemt niet weg dat er ook verbeterpunten zijn. In relatie tot het wonen vragen wij nader aandacht voor de spreiding van bijzondere doelgroepen, buurtbemiddeling en het toepassen van het politiekeurmerk veilig wonen.
- Ruimte bieden voor particulier opdrachtgeverschap en collectief particulier: opdrachtgeverschap (CPO)
Dit is voor de gemeente een belangrijke doelgroep; de gemeente wil de individuele woonconsument die voor zelfbouw kiest alle ruimte bieden. Ook worden CPO-initiatieven gestimuleerd en gefaciliteerd.

Grondbeleid van het rijk

De rijksoverheid onderkent diverse ontwikkelingen in relatie tot het grondbeleid. De minister van Infrastructuur en Milieu heeft de Tweede Kamer in haar brief d.d. 25 november 2015 geïnformeerd over de visie van het kabinet op het grondbeleid in het licht van de maatschappelijke opgaven. In deze brief geeft zij aan hoe ze het instrumentarium voor het grondbeleid wil verbeteren met een Aanvullingswet Grondeigendom, die zal opgaan in de Omgevingswet. Voor actief grondbeleid geeft de huidige wetgeving al voldoende instrumenten, zoals onteigening, het voorkeursrecht en herverkaveling in het landelijk gebied. Deze instrumenten zitten nu nog in verschillende wetten. De minister van Infrastructuur en Milieu wil het gebruik van deze instrumenten vereenvoudigen door ze toegankelijker te maken en waar mogelijk te harmoniseren.

De nieuwe Omgevingswet als wettelijk kader voor het grondbeleid

In juli 2014 heeft de minister van Infrastructuur en Milieu het wetsvoorstel 'Omgevingswet' naar de Tweede Kamer gestuurd. Dit betreft een omvangrijke stelselwijziging, waarbij het Omgevingsrecht fundamenteel op de schop gaat. 40 sectorale wetten, 117, amvb's en honderden ministeriële regelingen worden vereenvoudigd, versoberd en gebundeld in één samenhangende Omgevingswet. Binnen deze Omgevingswet komt ook het wettelijk kader voor het grondbeleid, zoals de Wet voorkeursrecht gemeenten, de Crisis- en herstelwet en

de afdeling grondexploitatie van de Wet op de ruimtelijke ordening. Het is de bedoeling dat met deze nieuwe wetgeving eenvoudiger, efficiënter en beter aan een duurzame leefomgeving wordt gewerkt. Naar verwachting blijft de Onteigeningswet als zelfstandige wet bestaan. Er wordt vanuit gegaan dat in 2020-2021 deze wet operationeel wordt, nadat deze door de 2de en 1ste Kamer is goedgekeurd.

Nieuwe projecten/grondexploitaties

Op dit moment is binnen het ontwikkelgebied Hanzekwartier 1 actuele ontwikkeling die mogelijk leidt tot een nieuwe grondexploitatie. Het betreft hier de ontwikkeling van de Havenkade (circa 145 woningen). Binnen Het Palet worden de meerdere nieuwe ontwikkelingsvormen verder uitgewerkt.

De studie naar een mogelijke woningbouwlocatie in Swifterbant zal verder worden vorm gegeven. Voor het project De Graafschap in Biddinghuizen is een nieuw uitwerkingsplan van toepassing met ruimere ruimtelijke mogelijkheden. In 2018 is er een onderzoek uitgevoerd naar nieuwe uitgiftelocaties (capaciteit) in relatie met de ambities benoemd in de structuur- en woonvisie. Als vervolg hierop wordt onze woningbouwstrategie geactualiseerd.

Bij de bedrijventerreinen Poort van Dronten 1 en 2 wordt met name de acquisitie voor Agrofood gerelateerde bedrijven versterkt.

Actuele prognose van de te verwachten resultaten grondexploitatie

Resultaat

De gezamenlijke grondexploitaties geven een gecalculeerd positief resultaat te zien van ca. € 9,2 mln. Dit is een verslechtering van € 26,1 mln. ten opzichte van het opgerente resultaat van 2017 naar startwaarde 1-1-2018 (zie bijlage II).

Hierin zijn door de raad genomen besluiten verwerkt:

- Grondexploitatie HZ-Havenkade 127 (november 2017).

Het behalen van dit verwachte resultaat is uiteraard afhankelijk van veel factoren zoals de verwachte economische ontwikkelingen.

De exploitaties, welke door derden geëxploiteerd worden, zijn hierin niet inbegrepen. Bijvoorbeeld het bedrijventerrein Oldebroekerweg 2^e fase in Biddinghuizen en het particuliere deel Poort van Dronten 2^e fase (ontwikkeling Staay Food Group door derden geëxploiteerd worden, zijn hierin niet inbegrepen. Voorbeelden zijn het in 2014 afgeronde woningbouwproject De Kaai, het bedrijventerrein Oldebroekerweg 2^e fase in Biddinghuizen en het particuliere deel Poort van Dronten 2^e fase (ontwikkeling Staay Food Group).

In onderstaand overzicht zijn per categorie aangegeven de boekwaarde (saldo van eerder gemaakte kosten en opbrengsten per 1 januari 2018) en de per deze datum te verwachten kosten en opbrengsten. Dit resulteert in een saldo c.q. resultaat op eindwaarde, ofwel het voorgerecalculeerde resultaat op de datum dat naar verwachting het totale complex (gebied) gerealiseerd is. Aangezien de verschillende complexen verschillende einddata kennen, zijn de resultaten naar heden c.q. 1 januari 2018 contant gemaakt om ze onderling vergelijkbaar te kunnen maken.

Complex	Boekwaarde 31-12-2017	Nog te realiseren		Resultaat op Startwaarde (2018)	Status
		Kosten	Opbrengsten		
Woningbouw	14.877.055	29.342.660	46.429.883	1.617.089	overschot
Bedrijventerreinen	15.468.254	6.133.984	22.726.910	-432.639	tekort
Bijzondere bebouwing	8.813.153	3.640.515	20.682.784	8.029.155	overschot
Totaal	39.158.462	39.117.159	89.839.577	9.213.605	overschot

De startwaarde is de resultante van de boekwaarde, nog te maken kosten en opbrengsten gecorrigeerd met de inflatie en rente-invloeden contant gemaakt naar 1-1-2018

Belangrijkste conclusies behorend bij de bovenstaande tabel zijn:

- Alle complexen in exploitatie genomen gronden kennen gezamenlijk een boekwaarde van € 39,2 mln;
- Het totaal van de grondexploitatie-complexen kent na realisatie een financieel positief resultaat van € 9,2 mln. berekend naar 1 januari 2018.

Hierin zijn door de raad genomen besluiten verwerkt:

- Grondexploitatie HZ-Havenkade (complex 127);
- Wijziging BBV regelgeving conform raadsbesluit november 2016.

Om dit voorgerecalculeerde resultaat uiteindelijk te kunnen genereren, dient nog vanaf 1 januari 2018 voor € 39,1 mln. geïnvesteerd te worden en moet er nog voor € 89,8 mln. aan opbrengsten en bijdragen ontvangen worden.

Hierbij dienen nog de volgende kanttekeningen geplaatst te worden:

- Het becijferde resultaat van de gezamenlijke grondexploitaties is gebaseerd op voorcalculatorische en dus nog niet geheel gerealiseerde (exploitatie)resultaten die, gaande de exploitatieperiode, aan verandering onderhevig kunnen zijn.

Stand per 1-1-2018

Verwacht resultaat grondexploitaties (zie 3.3.2)

woningbouw	1.617.089	
bedrijventerreinen	-432.639	
bijzondere bebouwing	8.029.155	
Resultaat exploitaties	A	9.213.605

Risico's

algeheel exploitatierisico's bij 0,5% minder opbrengstenstijging	-2.300.000	
afzetrisico stagnatie woningbouw (3 jaar - 10%)	-400.000	
risico geen opbrengstenstijging woningbouw 10 jaar	-3.400.000	
risico algehele korting van 5% op woningbouw	-2.300.000	
beheersmaatregel risico 20% van de opbrengsten > 10 jaar	-1.300.000	
	-9.700.000	
projectgebonden risico's	-50.000	
Subtotaal	B	-9.750.000
Totaalstand exploitaties		-536.395

Reserves, voorzieningen en claims

Algemene reserve grex 1-1-2017 (inclusief rente 2017)	0	
Resultaat grondexploitatie 2017 (positief)	19.845.711	
Dotatie bestemmingsreserve	-5.673.707	
Resultaat voor dotatie	14.172.004	
Dotatie resultaat algemene reserve AD*	-14.172.004	
Stand algemene reserve per 31-12-2017		0

bestemmingreserves	7.562.390	
voorzieningen bouwgrondexploitatie	2.306.713	
Risicovoorziening Poort van Dronten 1e fase > 10 jaar	7.302.197	
Aanwezige vermogen per 31-12-2017	17.171.300	

claims op algemene reserve	0	
claims op bestemmingsreserve	-258.483	
Subtotaal	C	16.912.817

Toekomstig weerstandvermogen	A+B+C	16.376.422
Gewenst weerstandvermogen		6.090.000

Saldo (voor resultaatbestemming)	10.286.422
---	-------------------

* onder voorbehoud raadsbesluit

Onderbouwing geraamde winstneming

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording dient voor voorziene verliezen op grondexploitaties een voorziening getroffen te worden. Deze voorzieningen worden door middel van het resultaat onttrokken aan de algemene reserve grondexploitatie. De gemeente Dronten hanteerde tot 2017 als criterium voor tussentijdse winstneming er sprake moet zijn van voldoende zekerheid. Dit geldt indien 90% van de kosten en 95% van de verkopen/opbrengsten gerealiseerd zijn (het voorzichtigheidsbeginsel). Gezien de aangescherpte regels inzake winstneming en de nadere toelichting in de aanvullende notitie van maart 2018 van de commissie BBV wordt de winst nu op basis van de POC-methode bepaald (het realisatiebeginsel). De POC methode gaat uit van het procentuele gewogen gemiddelde van de gerealiseerde kosten en opbrengsten keer het geprognosticeerde resultaat op startwaarde. Een deel van dit resultaat wordt bij bestemming gestort in de nieuw gevormde bestemmingsreserve "Niet afgesloten exploitaties". Dit omdat er zich onzekerheden kunnen voordoen (zie ook notitiegrondexploitaties 2016 commissie BBV paragraaf 5.3).

Bij het opstellen van de jaarrekening en Perspectiefnota wordt bepaald of er sprake is van voldoende zekerheid en of voldaan is aan de genoemde criteria voor toepassing van de POC-methode. Per geval wordt dan bekeken hoeveel van de geraamde winst wordt genomen, rekening houdend met de gerealiseerde en nog uit te voeren werken en/of verwachte opbrengsten.

Herzien van grondexploitaties

Als zich significante afwijkingen in de werkelijkheid ten opzichte van het vastgestelde krediet voordoen, zal de exploitatieopzet tussentijds worden herzien en opnieuw ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Dit geldt als de volgende wijzigingen optreden:

1. in de exploitatiegrens;
2. planinhoud, zijnde bestemmingen en hoeveelheden (m² uitgeefbaar etc.);
3. als het effect op het vastgestelde saldo op startwaarde groter is dan 10% van de totale kosten of een bedrag van meer dan € 500.000. De afwijking moet € 250.000 of meer bedragen.

Afsluiten van grondexploitaties

Na het gereedkomen van de werken binnen de grondexploitatie wordt nog gedurende 1 jaar kosten voor garantie geraamd. Voor groen is een garantieperiode van 2 jaar van toepassing. Hierna wordt overgegaan tot het definitief afsluiten van de exploitatie. Een grondexploitatie wordt definitief afgesloten als 100% van de kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd. In de jaarrekening zal hiervan melding worden gedaan.

Beleidsuitgangspunten reserves in relatie tot de risico's grondzaken

Met de Perspectiefnota 2018 wordt verantwoording afgelegd over de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het grondbeleid en de doelstelling van de grondexploitaties. Hiervoor is, naast het verwachte resultaat van de gezamenlijke grondexploitaties, bepaald welke risico's op deze complexen worden gelopen.

Aan de hand van de stand van de algemene reserve, voorzieningen, claims, uitgaven op de overige gronden en de exploitatieresultaten van de gronden in exploitatie wordt de vermogenspositie (aanwezige weerstandsvermogen) bepaald. Deze stand wordt afgezet tegen het gewenste weerstandsvermogen om zodoende te kunnen bepalen hoe de grondexploitatie ervoor staat.

Resultaat

De gezamenlijke grondexploitaties geven een gecalculeerd positief resultaat te zien van ca. € 9,2 mln. Dit is een verslechtering van € 26,1 mln. ten opzichte van het opgerente resultaat van 2017 naar startwaarde 1-1-2018 (zie bijlage II).

Hierin zijn door de raad genomen besluiten verwerkt:

- Grondexploitatie HZ-Havenkade 127 (november 2017).

Het behalen van dit verwachte resultaat is uiteraard afhankelijk van veel factoren zoals de verwachte economische ontwikkelingen.

De exploitaties, welke door derden geëxploiteerd worden, zijn hierin niet inbegrepen.

Bijvoorbeeld het bedrijventerrein Oldebroekerweg 2e fase in Biddinghuizen en het particuliere deel Poort van Dronten 2e fase (ontwikkeling Staay Food Group)

Risico's

Om de risico's die het exploiteren van gronden met zich meebrengen te kunnen opvangen, dient bij de huidige stand van de grondexploitaties een buffer aanwezig te zijn van € 9,75 mln., bestaande uit € 9,7 mln. algehele exploitatierisico's en € 0,05 mln. projectgebonden risico's.

Voorzieningen en reserves

Ten behoeve van de grondexploitaties welke een tekort vertonen, dient een voorziening getroffen te worden. Op basis van deze Perspectiefnota worden de te treffen voorzieningen per 1-1-2018 verlaagd met € 0,4 mln. tot € 9,6 mln. Hierin is € 7,3 mln. opgenomen als verliesvoorziening als beheersmaatregel voor de uitgiftefasering van langer dan 10 jaar voor de Poort van Dronten 1e fase.

Weerstandsvermogen

De stand van de reserves, voorzieningen en claims gecorrigeerd met de exploitatieresultaten en de exploitatierisico's geeft het toekomstig weerstandsvermogen van de grondexploitaties weer.

Vorig jaar was de stand van het toekomstig weerstandsvermogen € 35,6 mln. Het huidige toekomstig weerstandsvermogen van € 16,4 mln ligt boven het gewenste niveau van € 6,1 mln (vorig jaar € 4,8 mln).

Het gewenste weerstandsvermogen is per ultimo 2017 becijferd op € 6,1 mln. In hoofdstuk 6.2 is toegelicht dat deze is opgebouwd uit 3 jaar rentelasten over de laatst bekende boekwaarde en een component herontwikkelingskosten zijnde 75% van de personeelslasten voor een periode van 3 jaar.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De gemeente Dronten heeft ongeveer 1.400 hectare aan openbare ruimte in beheer. Veel activiteiten vinden daarop plaats zoals wonen, werken en recreëren. Daarvoor zijn veel kapitaalgoederen in de vorm van wegen, riolering, kunstwerken, groen, verlichting en gebouwen nodig. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten.

Beleid

Het beleid van Dronten voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in de volgende nota's:

- Beleids- en beheerplan wegen 2016-2020;
- Beleids- en beheerplan bruggen en kunstwerken 2016-2021;
- Beleidsplan verlichting in de openbare ruimte 2018-2027;
- Beheerplan openbare verlichting 2018-2022
- Groenbeleidsplan 2017;
- Groenbeheerplan gemeente Dronten 2010-2015;
- Beheerplan dorpsbossen gemeente Dronten 2014-2018;
- Beheer- en onderhoudsplan halfverhardingen 2012-2016;
- Beheer- en onderhoudsplan dorpsbosvoorzieningen 2014-2018;
- Bomenbeheerplan gemeente Dronten 2012-2016;
- Beheer- en onderhoudsplan Stranden en voorlanden 2008-2017
- Speelruimteplan gemeente Dronten 2018;
- Gemeentelijk Riolerings Plan 2017-2021;
- Accommodatiebeleidsplan 2015.

Op 1 juni 2017 is een nieuw groenbeleidsplan vastgesteld door de raad. Vervolgstappen die volgen uit het nieuwe groenbeleidsplan zijn het actualiseren van het groenbeheerplan, beheerplan dorpsbossen en bomenbeheerplan. Deze actualisatie staat voor tweede helft 2018 op de planning.

Voor het Speelruimteplan is in 2018 een geactualiseerde versie geschreven.

Het accommodatiebeleidsplan is in ontwikkeling en wordt in de periode tot en met 2020 samen met de PO-scholen, gelegen in het centrum, opgesteld.

Wegenbeheer en verhardingen

In 2016 is het beheerplan wegen vastgesteld. De norm waarop het onderhoud wordt gepleegd is de CROW-norm voor centra, fiets- en voetpaden. Voor alle overige wegen is dat CROW laag-niveau. Inspecties vinden elk jaar plaats (naast de reguliere schouw die meerder keren per jaar plaatsvindt). Hieronder zijn de meest in het oog springende uitvoeringsprojecten voor 2019 weergegeven:

Rehabilitatie programma 2019:

- Ottolanderlaan;
- Vuursteenweg;
- fietspad Rivierendreef;
- Elandweg;
- De Zuid/Walvisstraat;
- De Noord/De Helling;
- Passeerstroken.

Bermversteving 2019:

- Alikruikweg.

Riolering

In 2016 is het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vastgesteld voor de periode 2016-2021. Het GRP houdt naast de zorgplicht voor afvalwater tevens een zorgplicht voor hemel- en

grondwater in. Voor de zorgplicht afvalwater gaat de hoofdtaak naar gedegen beheer. In het GRP zijn de nieuwe maatregelen beschreven waar de komende jaren uitvoering aan wordt gegeven. De onderstaande projecten worden in 2018 onder andere uitgevoerd:

- er wordt onderzoek verricht naar extreme buien;
- er wordt een globaal plan voor de toekomst opgesteld voor het ombouwen van gemengd naar gescheiden stelsels;
- vestigen van recht van opstal voor eigendommen derden in openbaar gebied.

Een deel van deze projecten loopt door tot het einde van de planperiode in 2021.

Openbaar groen

Ten behoeve van een goed groenbeheer is in 2017 een nieuw groenbeleidsplan voor al het groen in de dorpskernen van de gemeente gemaakt en vastgesteld. In dit groenbeleidsplan is tevens het beleid op de dorpsbossen en het bomenbeleidsplan geïntegreerd. Conform de kaders zoals vastgelegd in dit beleidsplan en het afgesproken kwaliteitsbeeld wordt het openbaar groen in 2019 onderhouden.

Speelvoorzieningen

In 2019 worden de speelvoorzieningen in de gemeente Dronten vervangen en onderhouden conform het nieuwe Speelruimteplan. In dit nieuwe plan wordt vooral ingestoken op het omvormen van formele speelruimte naar meer informele speelruimte, waarbij gebruik wordt gemaakt van de gehele openbare ruimte.

Het beheer is op orde en de speelvoorzieningen voldoen aan de geldende veiligheidsnormen.

Openbare verlichting

In 2018 is het OV-beleids- en onderhoudsplan vastgesteld waarin de nieuwe beleids- en onderhoudskaders voor openbare verlichting worden aangegeven voor de komende jaren. In het plan is besloten om bewuster te gaan verlichten (meer maatwerk per locatie) en daar ook de inwoners, verenigingen en bedrijven bewustzijn over te creëren.

Bruggen, steigers en vlonders

In 2016 is een nieuw beheerplan- en onderhoudsplan voor civieltechnische kunstwerken (waaronder bruggen) vastgesteld. Op basis van de beschikbare middelen zal groot onderhoud en jaarlijks onderhoud plaatsvinden van de bij de gemeente in bezit zijnde voorzieningen. De oorspronkelijke planning uit het beheerplan dient als uitgangspunt, aangevuld met de inventarisatie die nu plaatsvindt.

Accommodatiebeleid, beheer, renovatie en vervanging

In juni 2015 is het accommodatiebeleidsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Hiermee is een beheercyclus voor de komende decennia vastgelegd, die in periodes van 5 jaar concreet wordt uitgewerkt. We geven in 2018 verder uitvoering aan het vastgestelde accommodatiebeleid. In programma 4 staan de acties beschreven betreffende onderwijshuisvesting en in programma 5 voor de zwembaden, sportaccommodaties, de Meerpaal en de beide MFG's.

Beleid stranden

Om te komen tot een Beheer- en onderhoudsplan, wordt nu een beleidsplan stranden opgesteld, waarmee invulling wordt geven aan programma 3 van het collegeprogramma. Hierin wordt onderzocht hoe de stranden voor nu en in de toekomst recreatief succesvol kunnen zijn. Hiertoe wordt in beeld gebracht welke ontwikkelingen er rondom de stranden spelen en wat er voor nodig is om het beheer en onderhoud straks beter te kunnen organiseren. In 2017 is dit beleidsplan voorgelegd aan de Raad. Deze is echter niet aangenomen, omdat eerst verdere communicatie met omwonenden en andere belanghebbenden nodig is. In het najaar van 2018 volgt verdere uitwerking van het beleid.

Paragraaf bedrijfsvoering

Algemeen

Ter realisatie van de programma's is een goede bedrijfsvoering van groot belang. Deze paragraaf informeert de gemeenteraad over de stand van zaken in de bedrijfsvoering. Vanuit de bedrijfsvoering worden de beleids- en uitvoeringseenheden van de organisatie zo goed als mogelijk gefaciliteerd.

Beleid

Organisatieontwikkeling

In maart 2016 heeft het college besloten tot de doorontwikkeling van de gemeentelijke organisatie van Dronten en tot een daarvoor benodigde organisatiewijziging. In juni 2017 is de gewijzigde hoofdstructuur van de organisatie en de bijbehorende ontwikkelagenda vastgesteld. Bij de Voortgangsrapportage 2017 en 2018 zijn incidentele middelen gevraagd om de daarmee gepaard gaande ontwikkelingen (o.a. aanpassingen ICT en HR) te bekostigen. De afronding van deze ICT- en HR-aanpassingen loopt door in 2019. Bij de Voortgangsrapportage 2016 is een frictiebudget beschikbaar gesteld om personele frictiekosten in de jaren 2016-2019 op te kunnen vangen.

Human Resource Management

De organisatie van de gemeente Dronten heeft de behoefte om mee te groeien met de maatschappelijke ontwikkelingen door het toepassen van de volgende organisatieprincipes: midden in de samenleving, gemeenschappelijke opgave, dienstverlenend, vertrouwen en verbinden. Dronten op Koers is de vlag waaronder de organisatie van de gemeente Dronten zich blijft ontwikkelen voor een continue verbetering van de dienstverlening aan de samenleving van de gemeente Dronten. De 4 V's zijn het uitgangspunt voor de ontwikkeling van onze houding en gedrag. Vakmanschap, Verbinding, Vertrouwen en Vernieuwingskracht zijn de thema's voor de komende jaren om te komen tot Dronten op Koers. Team HRM heeft in 2018 veel tijd gestoken in deze organisatieontwikkeling. De Dronten Academie is opgezet met als doel het stimuleren van de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers, er is een leiderschapstraject gestart en strategische HR instrumenten worden aangepast aan de nieuwe Koers. In 2019 zal Dronten op Koers wederom veel aandacht vragen en zal er veel tijd een aandacht gestoken worden in de Dronten Academie, Leiderschap en HR-instrumentarium om ons te kunnen blijven ontwikkelen.

Wet Banenafsprak

Meer mensen met een arbeidsbeperking aan de slag! Dat is het doel van de Banenafsprak. Het college heeft begin 2016 middels een besluit aangegeven dat zij zich in de jaren 2016-2017 hard willen maken om 4 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (met of zonder indicatie) een plekje binnen de gemeentelijke organisatie te geven. Dit in de vorm van een pilot. In 2016 zijn vier garantiebanen gecreëerd voor mensen met een indicatie. De doelstelling van deze pilot is hiermee ruimschoots binnen de 2 jaar bereikt! Begin 2017 is de pilot geëvalueerd. Bij de kadernota 2018 is de raad voorgesteld de werkplekken structureel in de begroting op te nemen. Hiermee nemen we als gemeente onze (maatschappelijke) verantwoording als een van de grootste werkgevers binnen Dronten. Daarnaast zijn er in de catering binnen de gemeente Dronten aan 6 mensen met een indicatie een werkplek aangeboden waarvan 2 met een Participatiewetuitkering en 4 WSW-ers.

Formatie 2019

In de Kadernota 2019 zijn een aantal formatieplaatsen opgenomen welke onder de betreffende programma's nader worden toegelicht:

Programma 0: 1,2 fte inkoop, 0,3 fte Citymarketing en 0,3 fte Pas van Dronten, 1 fte regisseur dienstverlening (wens die via amendement is toegekend);

Programma 2: 1 fte civiel (wens die via amendement is toegekend);

Programma 3: 1 fte economie, 1,5 fte tijdelijke formatie voor 2 jaar acquisitie en accountmanagement/subsidiecoördinator;

Programma 5: 1 fte groenbeheer (wens die via amendement is toegekend);
Programma 8: 1 fte grondexploitatie, gedekt uit grondexploitatie en 0,67 fte wonen.

Planning&Control

De basis van het financiële beleid van de gemeente Dronten is de Planning- en Controlcyclus (P&C). De P&C-cyclus vormt het hart van de beheersorganisatie. Binnen deze cyclus zijn de processen, plannen en beheersen onlosmakelijk met elkaar verbonden. De relatie tussen de gemeentelijke doelstellingen dient helder te zijn. De P&C-cyclus is een belangrijk systeem om de beheersing van de bedrijfsprocessen te realiseren. Instrumenten om de uitvoering te beheersen en tijdig signalen af te geven zijn de programmabegroting, de voortgang- en slotrapportage en de jaarrekening en het jaarverslag. Sinds 2016 is LIAS het ondersteunende informatiesysteem voor de P&C-cyclus. De P&C-documenten zijn vanaf Jaarstukken 2016 te raadplegen via deze [portal](#).

Rechtmatigheid

In het 1e kwartaal 2018 is een aanbestedingstraject gestart voor de selectie van een accountant voor het boekjaar 2018 en 2019. De auditcommissie is vanuit de raad gesprekspartner voor de accountant. Door de coördinator interne controle wordt in het 4e kwartaal 2018 een intern controleplan 2019 opgesteld. Daarin worden de aanbevelingen van de accountant naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole 2017 en de interim controle 2018 meegenomen. In het organisatie brede interne controleplan is met ingang van 2018 ook de verbijzonderde interne controle voor het sociaal domein opgenomen. In het najaar 2018 wordt het IC-plan met de nieuwe accountant afgestemd.

Financieel beleid

Het financieel beleid is gericht op een gezonde financiële positie voor onze gemeente en transparantie in het financieel handelen. Uitgangspunten voor het financiële beleid zijn het bereiken van een structureel sluitende meerjarenbegroting en te werken volgende wettelijke externe regels o.a. gemeentewet en Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Ook de interne regels, bijvoorbeeld de financiële verordening van de gemeente Dronten dienen te zorgen voor transparantie en duidelijkheid voor de raad, college en organisatie. Het financiële beeld is sterk aan verandering onderhevig. Mede door de verbreding van het gemeentefonds in de Maartcirculaire 2018 is er sprake van een sluitende meerjarenbegroting (2019-2022).

Bezuinigingen op de bedrijfsvoering

Taakstelling omdenken (2015-2018) en KCC 2015

Vanuit de bezuinigingen 2012-2015 staat alleen de ombuiging in relatie tot het KCC van € 40.000 nog open in verband met het nog niet volledig realiseren van een KCC. Vanaf 2016 is een nieuwe taakstelling bedrijfsvoering opgenomen in relatie tot omdenken in taken van € 150.000. Daarvan is in 2016 € 80.000 gerealiseerd op de taak accountmanagement.

Taakstelling GREX 2014-2018

In 2013 is een taakstelling personeel grondexploitaties vastgesteld. Deze taakstelling is inmiddels deels ingevuld.

Taakstelling overhead

In 2012 is een taakstelling voor overhead opgenomen naar aanleiding van de samenwerking OFGV en GBLT. Met de raad is afgesproken deze taakstelling op overhead in verband met vermindering van formatie te verrekenen met uitbreiding van formatie. Door de invulling van nieuwe formatie o.a. op het sociaal domein is deze taakstelling in 2015 volledig ingevuld en is er op dit moment sprake van een positief saldo op de taakstelling overhead waaruit extra overheadkosten als gevolg van nieuwe formatie kan worden gedekt.

Taakstellingen	2019
Taakstelling omdenken (2015-2018) en KCC 2015 begroting 2018	-110.000
Realisatie 2018/2019	54.000
Stand begroting 2019	-56.000
Taakstelling grex 2014-2018 begroting 2018	-72.430
Stand begroting 2019	-72.430
Taakstelling overhead stand begroting 2018	170.456
2018 dekking formatieuitbreiding FPC	-40.000
Kadernota 2019 uitbreiding formatie structureel (7,17 fte)	143.400
Kadernota 2019 uitbreiding formatie tijdelijk (1,5 fte 2019/2020)	30.000
Stand begroting 2019	303.856

Concerncontrol

Vaste onderdelen van concerncontrol zijn advisering op Planning&Control, rechtmatigheid en risicomanagement, het uitvoeren van 213a Gemeentewet onderzoeken en advisering aan de directie op de totale bedrijfsvoering van de organisatie. Naast advisering bij de financiële Planning&Control wordt in 2019 aandacht besteed aan de borging van de interne controle en de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein. Daarnaast is de concerncontroller verantwoordelijk voor monitoring van bovenstaande taakstellingen.

Onderzoek 213a GW doelmatigheid en doeltreffendheid

In het 4e kwartaal 2018 wordt door het college een onderzoeksplan 213a voor 2019 vastgesteld. Hierbij wordt rekening gehouden met de onderzoeksonderwerpen van de rekenkamer. Vanuit een groslijst wordt een keuze gemaakt voor een onderzoek dat relevant is voor onze gemeente.

Digitale dienstverlening

Met de implementatie van de nieuwe website, www.dronten.nl, medio 2016 is een sprong voorwaarts gemaakt met de digitale informatievoorziening en dienstverlening. Dit krijgt de komende jaren verder vorm. De achterliggende systemen zijn toekomstbestendig waar het gaat om verdere uitbouw van de digitale dienstverlening. De verdere ontwikkelingen binnen dienstverlening zijn nader toegelicht in programma 0.

Nieuw beleid omtrent de motie inventarisatie gemeentelijke huisvesting

De motie Groen Links (mei 2017) betreffende het onderzoek naar mogelijkheden om de huisvesting te verbeteren is in 2018 nader uitgewerkt.

Paragraaf verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke organisatie, waarmee de gemeente een bestuurlijke en een financiële band heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel (vertegenwoordiging) in het bestuur of het hebben van stemrecht.

Van een financieel belang is sprake als de gemeente middelen ter beschikking stelt en deze in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt is, of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publieke belang. Verbindingen met deze derde partijen is dus een manier om bepaalde publieke taken uit te voeren. De huidige verbonden partijen waaraan de gemeente is gelieerd, hebben veelal een historische bestaansgrond. Afhankelijk van onze mate van verbondenheid zijn wij in meer of mindere mate in staat om invloed op het beleid van desbetreffende verbonden partij uit te oefenen.

Visie op verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid is er op gericht het aantal verbonden partijen beperkt te houden, enerzijds uit het oogpunt van risicobeheersing en beperking en anderzijds uit het oogpunt van transparantie van bestuur. Er kunnen echter altijd goede redenen aanwezig zijn voor het aangaan van een verbonden partij constructie.

Criteria die daarbij onder andere worden gehanteerd:

- De taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd;
- Gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op en de gekozen vorm van samenwerking draagt bij aan een efficiëntere en effectievere uitvoering van onze publieke taak;
- Voordelen van de (beoogde) samenwerking wegen op tegen de nadelen.

Overzicht verbonden partijen

De gemeente is deelnemer in de volgende verbonden partijen, zoals vennootschappen (NV of BV), gemeenschappelijke regelingen (GR), stichtingen en verenigingen:

Verbonden partij	Type	Bestuurlijk belang	Financieel belang 2019
Alliander N.V.	NV	Stemrecht/zeggenschap op basis van 0,357% aandelen	Dividendopbrengst verwacht in 2019 € 339.089
Vitens N.V.	NV	Stemrecht/zeggenschap op basis van 98.457 aandelen	Dividendopbrengst verwacht in 2019 € 265.834
Werkvoorzieningschap Kampen – Dronten (IMPact)	GR	Bestuur GR	Bijdrage totale WSW verwachte bijdrage op basis van 54,80 AJ's € 1.783.071
Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC)	NV	Stemrecht/zeggenschap op basis van 48 aandelen	De gemeente staat garant voor een geldlening van de N.V. Voor deze garantiestelling zal de gemeente een provisie van € 97.000 ontvangen in 2019
Het Flevolands Archief (voorheen Erfgoedcentrum Nieuw Land)	GR	Bestuur GR	Jaarlijkse bijdrage 2019 € 89.500
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	Vereniging	Lid VNG	Jaarlijkse bijdrage op basis van inwoneraantal ± € 50.000
Technofonds Flevoland	BV	Lid algemeen bestuur	Eventuele tekorten komen volgens een verdeelsleutel ten laste van de aandeelhouders. De huidige fondsomvang bedraagt € 9,9 miljoen
Regionale Sociale Recherche	GR	Lid bestuuroverleg	Jaarlijkse bijdrage 2019 o.b.v. het aantal cliënten per 1 januari 2018 (636) € 85.089
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Coöperatie	Lid algemeen bestuur	Jaarlijkse bijdrage 2019 € 22.800
Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)	GR	Lid algemeen bestuur	Jaarlijkse bijdrage 2019 € 558.000

Omgevingsdienst Flevoland en Gooi- en Vechtstreek (OFGV)	GR	Bestuur GR	Jaarlijkse bijdrage 2019-2020 € 866.359 obv kostprijsystematiek en € 728.365 obv lumpsumbijdrage 2019
GGD Flevoland	GR	Lid algemeen bestuur	Jaarlijkse bijdrage 2019 € 781.479
Veiligheidsregio Flevoland	GR	Lid veiligheidsbestuur	Jaarlijkse bijdrage 2019-2022 € 1.414.373
Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland	GR	Lid algemeen bestuur	Jaarlijkse bijdrage 2019 € 65.000

Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland (GR)

Programma 6

Taakveld 6.1

Vestigingsplaats centrumregeling Sociaal Domein Flevoland:
Stadhuisplein 1, 1315 HR Almere

Vertegenwoordiger gemeente: Wethouder P. van Bergen
(vervanger wethouder I.A. Korting)

Missie en visie

Het belang van deze gemeenschappelijke regeling is het vorm geven van de samenwerking tussen de gemeenten op het terrein van de Jeugdwet en de Wmo. Deze regeling heeft tot doel te komen tot een doelmatige uitvoering van de aan de centrumregeling opgedragen taken en een goede afstemming tussen regionale en lokale taken.

Bestuurlijk belang

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde.

Website centrumregeling Sociaal Domein

Financieel belang Sociaal Domein Flevoland	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Jaarlijkse bijdrage	151.493	105.000	65.000
Resultaat	0	0	0

Veiligheidsregio Flevoland (GR)

Programma 1

Taakveld 1.1

Vestigingsplaats VRF:
Gordiaandreef 101, 8233 AB Lelystad

Vertegenwoordiger gemeente: Burgemeester Mr. A.B.L. de Jonge
(vervanger wethouder A. van Amerongen)

Missie

De gemeenten in Flevoland, de Veiligheidsregio Flevoland en de Regiopolitie Flevoland streven naar een veilig leef- en werkgebied door onder meer het beperken van fysieke risico's en het adequaat handelen bij incidenten, rampen en crises. De Veiligheidsregio Flevoland fungeert hierbij als een netwerkorganisatie en kennisplatform.

Visie

'Door goede samenwerking tussen de gemeenten in Flevoland, de Veiligheidsregio Flevoland, de Regiopolitie Flevoland en andere (overheids-)diensten en instellingen op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau en een goede voorbereiding binnen deze organisaties, wordt voldaan aan de wettelijk voorgeschreven en de bestuurlijk vastgestelde taken, waardoor de inwoners en bezoekers van Flevoland voldoende fysieke veiligheid kan worden geboden.' De vier kolommen werken daartoe onderling en met andere diensten en instellingen

eendrachtig samen en richten zich op het gemeenschappelijke belang van een veiliger leef- en werkomgeving. Hierbij wordt ook een beroep gedaan op het veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid bij de burger.

Bestuurlijk belang

Veiligheidsregio Flevoland is een samenwerkingsverband (Gemeenschappelijke Regeling) van alle gemeenten in Flevoland, Politie, Brandweer Flevoland en de geneeskundige zorg (GHOR Flevoland). Daarnaast wordt samengewerkt met een groot aantal andere partners.

[Website Veiligheidsregio Flevoland](#)

Financieel belang VRF	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Jaarlijkse bijdrage	1.326.663	1.414.373	1.414.373
Eigen vermogen	8.563.692	8.704.424	8.704.424
Vreemd vermogen	3.046.053	N.v.t.	N.v.t.
Solvabiliteit	60,0%	55,0%	55,0%
Bijdrage per inwoner	€ 32,98	€ 34,74	€ 34,74
Resultaat	89.202	0	0

GGD (GR)

[Programma 7](#)

Taakveld 7.1

Vestigingsplaats GGD:
De Ketting 12, 8251 LD Dronten
of
Installatieweg 34, 8251 KP Dronten

Vertegenwoordiger gemeente: wethouder I.A. Korting
(vervanger wethouder P. van Bergen)

Missie en visie

De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de Flevolandse inwoners onder het motto van "Een leven lang gezond"! GGD Flevoland verleent diensten voor zes gemeenten: Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder (NOP), Urk en Zeewolde.

Bestuurlijk belang

DE GGD is een Gemeenschappelijke Regeling, die wordt bestuurd door een Algemeen bestuur: iedere deelnemer heeft 1 vertegenwoordiger in het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit 6 leden.

[Website GGD](#)

Financieel belang GGD	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Jaarlijkse bijdrage	720.770	761.757	781.479
Eigen vermogen	6.118.298	6.136.122	6.136.122
Vreemd vermogen	9.442.049	9.285.526	9.106.764
Solvabiliteit	41,0%	40,0%	40,0%
Resultaat	-26.958	-158.652	0

OFGV (GR)

Programma 7

Taakveld 7.4

Vestigingsplaats OFGV:
Botter 15, 8232 JC Lelystad

Vertegenwoordiger gemeente: Wethouder A. van Amerongen
(vervanger wethouder I.A. Korting)

Missie en visie

De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek heeft oog voor en bevordert de omgevingskwaliteit. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek is dé dienst die in Flevoland en een gedeelte van de provincie Noord-Holland, namelijk Gooi en Vechtstreek, in opdracht van de deelnemende partijen gemeenten en provincies, adequaat uitvoering geeft aan vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van de fysieke leefomgeving. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek wordt door de deelnemers beschouwd als hun eigen milieuafdeling.

Bestuurlijk belang

De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek is een Gemeenschappelijke Regeling, die wordt bestuurd door een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Gemeenten en provincies zijn opdrachtgever van de omgevingsdienst en vormen dan ook samen het Algemeen Bestuur. In het Dagelijks Bestuur zitten de vertegenwoordigers van de provincie Flevoland (vz) en van de gemeenten Gooise Meren, Wijdmeren, Bussum, Almere en Noordoostpolder. De stemverdeling in het AB is gebaseerd naar rato van de ingebrachte financiële bijdrage per deelnemende partij aan de gemeenschappelijke regeling.

Website OFGV

Financieel belang OFGV	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Jaarlijkse bijdrage	733.968	797.362	892.956
Eigen vermogen	1.126.054	875.000	875.000
Vreemd vermogen	3.976.986	3.064.114	4.053.154
Solvabiliteit	29,0%	22,0%	18,0%
Resultaat	729.145	0	0

GBLT (GR)

Programma 0

Taakveld 0.62

Vestigingsplaats GBLT:
Lübeckplein 2, 8017 JZ Zwolle

Vertegenwoordiger gemeente: Wethouder A. van Amerongen
(vervanger wethouder J. Oosterveld)

Missie

Wij heffen en innen belastingen en geven uitvoering aan basisregistratieve taken voor lokale overheden, tegen zo laag mogelijke kosten.

Visie

GBLT is toonaangevend in Belastingen.

Bestuurlijk belang

GBLT heeft een gemeenschappelijke regeling afgesloten met 6 gemeenten en 5 waterschappen.

Wethouder A. van Amerongen is lid van het Algemeen bestuur en neemt deel aan de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur.

[Website GBLT](#)

Financieel belang GBLT	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Jaarlijkse bijdrage	531.387	558.000	558.000
Netto exploitatielasten	17.371	18.128	18.128
Vreemd vermogen	0	0	0
Resultaat	2.024.000	0	0

[Coöperatie Gastvrije Randmeren](#)

[Programma 5](#)

Taakveld 5.7

Vestigingsplaats Gastvrije Randmeren:
Oosteinde 17, 3842 DR Harderwijk

Vertegenwoordiger gemeente: Wethouder I.A. Korting
(vervanger wethouder A. van Amerongen)

Missie en visie

Gastvrije Randmeren heeft als doel de kwaliteit van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te verhogen en de robuustheid van het gebied te versterken. Het werkgebied van de coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van Hollandse Brug tot Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer.

Bestuurlijk belang

Een zestiental gemeenten zijn lid van de gebiedscoöperatie Gastvrije Randmeren. Genoemde wethouder heeft zitting in de Algemene Ledenvergadering, het hoogste orgaan van de coöperatie. Rijkswaterstaat Midden-Nederland en Waterschap Vallei & Veluwe zijn adviserend lid van de Algemene Ledenvergadering.

Het bestuur van Gastvrije Randmeren wordt gevormd door:

- Voorzitter: de heer E.J. de Jonge (wethouder gemeente Zeewolde)
- Lid: mevrouw C. van der Wal (wethouder gemeente Harderwijk)
- Lid: de heer A. Luiten (wethouder gemeente Gooise Meren)

[Website coöperatie Gastvrije Randmeren](#)

Financieel belang Gastvrije Randmeren	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Jaarlijkse contributie	21.311	22.800	22.800
Eigen vermogen	15.752.229	14.388.076	14.388.076
Vreemd vermogen	174.319	-	-
Solvabiliteit	0,99%	0,99%	0,99%
Resultaat	-216.461	-196.666	-196.666

Regionale Sociale Recherche (GR)

Programma 6

Taakveld 6.3

Vestigingsplaats Sociale Recherche:

Stadskantoor: Lübeckplein 2, 8017 JZ Zwolle

of

Stadhuis: Grote Kerkplein 15, 8011 PK Zwolle

Vertegenwoordiger gemeente: Wethouder P. van Bergen
(vervanger wethouder I.A. Korting)

Missie en visie

Het doel van de Gemeenschappelijke Regeling is samenwerking op het terrein van het voorkomen en opsporen van fraude binnen het sociaal domein.

Bestuurlijk belang

De gemeenschappelijke regeling "Regionale Sociale Recherche" is een samenwerkingsverband van 8 gemeenten (Dalfsen, Dronten, Hardenberg, Hattem, Kampen, Ommen, Zwartewaterland en Zwolle) die in 2004 is aangegaan voor onbepaalde tijd. De Regionale Sociale Recherche is gevestigd in Zwolle. De portefeuillehouder Sociale Zaken participeert in het Bestuurlijk Overleg.

Financieel belang

De Regionale Sociale Recherche wordt jaarlijks gefinancierd door de deelnemende gemeenten op basis van het aantal uitkeringen per 1 januari (peildatum 1-1-2018 636 klanten). Jaarlijks wordt een begroting en een rekening voorgelegd.

Website regionale Sociale Recherche

Financieel belang Sociale Recherche	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Jaarlijkse bijdrage	76.914	85.131	85.089
Resultaat	0	0	0

Technofonds Flevoland

Programma 3

Taakveld 3.1

Vestigingsplaats MKB & Technofonds Flevoland:

Het Ravelijn 1, 8233 BR Lelystad

Vertegenwoordiger gemeente: Wethouder I.A. Korting
(vervanger wethouder P. van Bergen)

Missie en visie

Risicokapitaal voor groei en innovatie.

Het Technofonds Flevoland B.V. is in 2000 opgericht met het doel om als revolverend fonds risicodragend kapitaal te vertrekken aan veelbelovende startende en doorstartende MKB-bedrijven in de regio Flevoland die moeilijkheden ondervinden bij het financieren van hun initiatief in de markt. Het gaat hierbij om investeringen in ondernemingen ter bevordering van technologische en innovatieve ontwikkelingen.

Bestuurlijk belang

Naast Dronten zijn de gemeenten Almere, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland B.V.(OMFL) aandeelhouder. Alle aandeelhouders hebben een vertegenwoordiger in de raad van commissarissen die uit 5 leden bestaat.

[Website Technofonds Flevoland](#)

Financieel belang Technofonds	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Aandelenkapitaal	277.000	277.000	277.000
Fondsomvang	9,9 mln	9,9 mln	9,9 mln
Resultaat	729.953	0	0

[VNG](#)

[Programma 0](#)

Taakveld 0.1

Vestigingsplaats VNG:

Nassaulaan 12, 2514 JS Den Haag

Vertegenwoordiger gemeente: Burgemeester Mr. A.B.L. de Jonge
(vervanger wethouder A. van Amerongen)

Visie VNG

De bestaansgrond van de VNG: Samen met alle gemeenten stáát de VNG voor kracht en kwaliteit van het lokaal bestuur.

Doelen en ambities

De VNG zet de trend in het binnenlandse bestuur en bereikt zichtbaar resultaat voor raad, college en ambtenaren.

Bestuurlijk belang

Samen met alle gemeenten stáát de VNG voor kracht en kwaliteit van het lokale bestuur. De VNG zet de trend in het binnenlandse bestuur en bereikt zichtbaar resultaat voor gemeenteraad, college en ambtenaren. Taken: Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden. Tweede Kamer, Kabinet en maatschappelijke organisaties zijn belangrijke gesprekspartners. Dienstverlening: advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen (pro actief) en advisering aan individuele leden (op verzoek). De platformfunctie wordt uitgeoefend via de VNG-commissies, Provinciale Afdelingen, congressen, studiedagen en ledenraadplegingen. Management en medewerkers van de VNG overleggen regelmatig met besluitvoorbereiders van departementen en provincies. Zo vindt in een vroeg stadium beïnvloeding, in voor gemeenten gunstige zin, van wet- en regelgeving plaats. Deze belangenbehartiging zet zich voort in het gehele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies. De VNG initieert bestuurlijk overleg waarbij een delegatie van VNG-bestuurders en directieleden onderhandelt namens de gemeenten met ministers en staatssecretarissen. De VNG-belangenbehartiging richt zich ook op Tweede en Eerste Kamer en belangrijke maatschappelijke organisaties. In de veelvuldige contacten tussen de VNG en haar mede- overheden (Rijk, provincies en waterschappen) vervult het bestuurlijke overleg een belangrijke rol.

[Website VNG](#)

Financieel belang VNG	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Jaarlijkse contributie	52.374	50.000	50.000
Resultaat	0	0	0

[Het Flevolands Archief \(HFA\) \(GR\)](#)

[Programma 0](#)

Taakveld 0.4

Vestigingsplaats van Het Flevolands Archief:
Oostvaardersdijk 1-13, 8242 PA Lelystad

Vertegenwoordiger gemeente: Wethouder A. van Amerongen
(vervanger wethouder J. Oosterveld)

Missie

Het Flevolands Archief biedt als competente partner voor overheden, waarborgen om de overgedragen archieven van de deelnemers in goede, geordende en toegankelijke staat te houden en beschikbaar te stellen.

Visie

Het Flevolands Archief wil zoveel mogelijk archieven en collecties digitaal beschikbaar stellen. Daarnaast zijn de archieven in de studiezaal in te zien. Een bezoek is gratis.

Bestuurlijk belang

Het Flevolands Archief is een openbaar lichaam volgend de Gemeenschappelijke Regeling. Deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling zijn het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, de Provincie Flevoland, de gemeenten Dronten, Lelystad, Urk, Zeewolde en het waterschap Zuiderzeeland.

[Website Het Flevolands Archief](#)

Financieel belang HFA	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Jaarlijkse bijdrage	130.033	89.500	89.500
Resultaat	32.000	nmb	nmb

[HVC](#)

[Programma 7](#)

Taakveld 7.3

Vestigingsplaats HVC:
Jadestraat 1, 1812 RD Alkmaar

Vertegenwoordiger gemeente: Wethouder J. Oosterveld
(vervanger wethouder P. van Bergen)

Missie

HVC is een toonaangevend nutsbedrijf van en voor gemeenten en waterschappen. Onze opdracht is om de deelnemende overheden te helpen met het realiseren van hun doelstellingen op het gebied van hergebruik van grondstoffen, afvalbeheer en duurzame energie. Wij kiezen voor oplossingen met een zo hoog mogelijk milieurendement tegen verantwoorde kosten, waarbij financiële opbrengsten terugvloeien naar de maatschappij. Wij richten ons op lokaal beschikbare bronnen en aanvullend op bronnen buiten ons verzorgingsgebied. We zetten ons ondernemerschap in om bestuurlijke doelen te vertalen in concrete oplossingen. Innovatie, creativiteit en samenwerking zijn daarbij kernwaarden. HVC staat als maatschappelijk betrokken organisatie midden in de samenleving. Wij hechten aan educatie en een open communicatie over onze activiteiten en milieuprestaties. HVC is een bedrijf waar mensen belangrijk zijn. Samen investeren we om het beste uit onszelf en het bedrijf te halen.

Visie

Afval bestaat voor het grootste deel uit potentieel nuttige grondstoffen. In een tijd waarin grondstoffen steeds schaarser worden, is het niet verantwoord om deze te verspillen. Daarom zien we het als onze opdracht om deze grondstoffen uit ons afval terug te winnen

en te hergebruiken. Het restafval waaruit geen grondstoffen terug te winnen zijn, zetten we door middel van verbranding om in duurzame energie. Daarmee besparen we CO2 en neemt de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen af. Daarvoor ontwikkelen we ook projecten die gebruikmaken van alternatieve energiebronnen, zoals wind- en zonne-energie.

Bestuurlijk belang

HVC heeft 46 aandeelhoudende gemeenten en 6 waterschappen uit Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Friesland.

De gemeente Dronten heeft stemrecht op basis van 48 aandelen.

[Website HVC](#)

N.B.: Voor de risico-inventarisatie zijn de garantstellingen van HVC opgenomen in de tabel van de endogene risico's bij de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing ([endogeen risico](#)).

Financieel belang HVC	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Jaarlijkse provisie	95.910	97.728	97.000	97.000
Eigen vermogen*	89,6	101	116	116
Omvang leningen*	765	742	721	721
Solvabiliteit	9,4%	10,9%	12,4%	12,4%
Resultaat	8	11	7	7

* x € mln

[IMpact \(GR\)](#)

[Programma 6](#)

Taakveld 6.4

Vestigingsplaats Impact:

Impact Dronten

De Boorn 15, 8253 RA Dronten, T: 0321 32 85 60, E: info@impact.nl

Vertegenwoordiger gemeente: Wethouder P. van Bergen
(vervanger wethouder J. Oosterveld)

Missie en visie

Impact maakt werken mogelijk. Dat is onze missie.

Gegarandeerd vermogen om te werken

Om het werken mogelijk te maken ondersteunt en begeleidt Impact mensen met en zonder arbeidsbeperking in de regio Kampen en Dronten naar de arbeidsmarkt. De ontwikkeling die daarvoor nodig is, organiseren en faciliteren wij. Dat doen we met ons eigen werkleerbedrijf en inzet van en advies over (maatwerk) re-integratietrajecten en -instrumenten. Op deze manier werken wij aan een zo groot mogelijke integratie van werknemers in de arbeidsmarkt. Het is ons streven mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar een optimale arbeidsparticipatie te krijgen.

Bestuurlijk belang

Impact is het arbeidstoeleidingsbedrijf dat voor de gemeente Kampen en Dronten uitvoering geeft aan de Wet Sociale Werkvoorziening. Daarnaast is Impact één van de partijen die de gemeente inzet om mensen vanuit de Participatiewet weer toe te leiden naar de arbeidsmarkt.

Impact is een stichting en legt verantwoording af aan het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling "Werkvoorzieningsschap Kampen en Dronten".

Het Algemeen Bestuur bestaat uit twee wethouders uit de gemeente Kampen en één wethouder uit de gemeente Dronten. De wethouder Sociale Zaken uit Kampen is in de eerste twee jaren van deze collegeperiode voorzitter van het bestuur.

[Website Impact](#)

Financieel belang Impact	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Jaarlijkse bijdrage	1.661.891	1.759.116	1.783.071
Eigen vermogen	435.000	435.000	435.000
Vreemd vermogen	11.881.000	11.881.000	11.881.000
AJ's	57,15	55,54	54,80
Solvabiliteit	3,66%	3,66%	3,66%
Resultaat	0	0	0

[Vitens N.V.](#) [Programma 0](#) Taakveld 0.5

Vestigingsplaats Vitens N.V.:
Postbus 1205, 8001 BE Zwolle

Vertegenwoordiger gemeente: Wethouder A. van Amerongen
(vervanger wethouder J. Oosterveld)

Missie en visie

Vitens wil water voor mensen laten werken. Door te zorgen voor een voortreffelijke dienstverlening, handige producten en diensten en betrouwbare informatieverstrekking. Daarom zoeken we voortdurend naar verbeteringen. Waar iedereen zijn voordeel mee kan doen, de klant, het milieu, de economie en de maatschappij. Daarom gaan we de dialoog aan over de rol van drinkwater, over thema's als duurzaamheid en innovatie, zowel nationaal als internationaal.

Bestuurlijk belang

Aandeelhoudersovereenkomst Nuval-platform

De gemeente Dronten is aandeelhouder in Alliander en aandeelhouder in Vitens.

Nuval staat voor Nuon (Nu), Vitens (v) en Alliander (al). Aandeelhouders uit Flevoland en Gelderland nemen samen deel aan dit platform.

Een afgevaardigde van dit platform vertegenwoordigt de gemeente in de vergaderingen en wordt voor elke vergadering gemachtigd door de vertegenwoordiger van de gemeente.

[Website Vitens](#)

Financieel belang Vitens N.V.	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Totaal uitgekeerd dividend*	-19,4	-19,1	-8,2
Eigen vermogen	533,7	537,1	552,9
Vreemd vermogen	1.249,2	1.240	1.294
Mutatie waarde derivaten	16,3	2,0	10,0
Resultaat	47,7	20,5	14,0

* dividend op basis van 40 % van het resultaat

Alliander N.V.
Programma 0
 Taakveld 0.5

Hoofdkantoor Alliander:
 Bellevue, Utrechtseweg 68, 6812 AH Arnhem

Vertegenwoordiger gemeente: Wethouder A. van Amerongen
 (vervanger wethouder J. Oosterveld)

Missie en visie

Wij staan voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie. Dat is waar wij iedere dag aan werken. Energie is essentieel voor ons welzijn en onze welvaart. Zonder energie kunnen we onze huizen niet verwarmen, koken, lesgeven, communiceren, het verkeer veilig houden of treinen laten rijden en ons financiële systeem draaiende houden. Energie maakt wonen, werken en reizen mogelijk. Zonder energie staat alles stil. Het is de zuurstof die onze samenleving draaiende houdt.

Bestuurlijk belang

Aandeelhoudersovereenkomst Nuval-platform

De gemeente Dronten is aandeelhouder in Alliander en aandeelhouder in Vitens.

Nuval staat voor Nuon (Nu), Vitens (v) en Alliander (al). Aandeelhouders uit Flevoland en Gelderland nemen samen deel aan dit platform.

Een afgevaardigde van dit platform vertegenwoordigt de gemeente in de vergaderingen en wordt voor elke vergadering gemachtigd door de vertegenwoordiger van de gemeente.

Website Alliander

Financieel belang Alliander N.V.	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Dividendopbrengst	303.397	339.089	339.089
Eigen vermogen*	3.864	geen publicatie	geen publicatie
Vreemd vermogen*	3.871	geen publicatie	geen publicatie
Solvabiliteit	58,5%	geen publicatie	geen publicatie
Resultaat	232	0	0

* € x miljoen

Paragraaf financiering

Algemeen

De financiering van gemeenten wordt gereguleerd door de Wet financiering decentrale overheden (de Wet fido) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo). De Wet fido en Ruddo beogen het bevorderen van een professionele en verantwoorde financiering bij gemeenten, met als direct uitgangspunt het beheersen van renterisico's. De beheersing van de risico's uit zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beiden beogen de renterisico's te begrenzen, die verbonden zijn aan het begrotingstotaal.

Beleidsvoornemens ten aanzien van risicobeheer van de financieringsportefeuille

De doelstellingen met betrekking tot het financieringsbeleid zijn:

- het verkrijgen en behouden van een duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- het tegengaan van ongewenste financiële risico's zoals renterisico's (van vaste en vlottende schuld), kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's;
- het optimaliseren van het rendement van beschikbare liquiditeiten;
- het minimaliseren van de rentekosten van de financiering.

De beleidsvoornemens worden fors aan banden gelegd door de invoering van het schatkistbankieren. De beperkingen voortvloeiende uit deze wet hebben voor de gemeente grote financiële consequenties. Inmiddels is er landelijk een discussie gaande dat de gevolgen van deze wet voor sommige gemeenten wel heel er nadelig uitvallen. Deze discussie volgen wij op de voet. De gemeente heeft tot dusver het verlies voortvloeiende uit de regeling genomen. In de toekomst (jaar 2020) is het risico dat bij een gelijkblijvende situatie dat de gemeente wederom een aanzienlijk verlies moet incasseren. Zoals hiervoor aangegeven wordt de beheersing van de financieringsportefeuille vooral via de instrumenten kasgeldlimiet en renterisiconorm uitgevoerd.

Kasgeldlimiet

Zoals eerder aangegeven is één van de uitgangspunten van de Wet fido het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan korte financiering (looptijd tot 1 jaar) is in de Wet fido een wettelijk toegestane norm, de kasgeldlimiet, opgenomen. De limiet is bepaald als een percentage (8,5%) van het totaal van de begroting. De doelstelling is om maximaal gebruik te maken van de kasgeldlimiet, omdat kort geld in het geval van een normale rentestructuur goedkoper is dan lang geld. De kasgeldlimiet 2019 bedraagt voor de gemeente Dronten 8,5% van € 108 miljoen (begroting 2019) = € 9,2 miljoen.

Per kwartaal wordt de gemiddelde liquiditeitspositie, berekend op basis van de drie kwartaal maanden, getoetst aan het bedrag van de kasgeldlimiet. Met ingang van 2009 (Wet fido) hoeven de kwartaalrapportages niet standaard meer naar de toezichthouder verzonden te worden. Voor de interne bedrijfsvoering blijven de kwartaalrapportages van belang voor het signaleren van overschrijdingen. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van de drie achtereenvolgende kwartalen drie maal de kasgeldlimiet overschrijdt dan dient de gemeente de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder. Dit moet dan zo ruim mogelijk voorafgaand aan de derde overschrijding, met daarbij een plan van aanpak om weer te gaan voldoen aan de kasgeldlimiet. De toezichthouder kan, indien hij het plan ontoereikend acht, bepalen dat zijn toestemming is vereist voor het aangaan van nieuwe korte leningen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm geeft aan dat het totaal van de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer mag bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Dit betekent dat jaarlijks niet meer dan 20% van begrotingstotaal mag worden afgelost. Hoe meer de

aflossing van de schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij herfinanciering.
Uit de onderstaande tabel is af te leiden dat de gemeente voor 2019 ruimschoots binnen de gesteld renterisiconorm blijft:

Berekening renterisiconorm	2019	2020	2021	2022
De norm is gesteld op een percentage van het begrotingstotaal	20%	20%	20%	20%
Begrotingstotalen	112.000.000	114.000.000	112.000.000	106.000.000
Renterisiconorm	22.400.000	22.800.000	22.400.000	21.200.000
Rente herziening op vaste schuld	0	0	0	0
Aflossing op vaste schuld	2.435.292	2.208.402	2.208.402	1.981.512
Renterisico	2.435.292	2.208.402	2.208.402	1.981.512
Ruimte onder de renterisiconorm (voordeel, ruimte)	19.964.708	20.591.598	20.191.598	19.018.488

Rentescema 2019				
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		+	€ 861.288
b.	De externe rentebaten over de korte en lange financiering		-	-€ 1.488.848
Saldo rentelasten en rentebaten				€ (627.560)
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	-€ 669.610	
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	€ -	
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+	€ -	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				€ (1.297.170)
d1.	Rentelasten over eigen vermogen		+	€ 3.688.749
d2.	Rentelasten over voorzieningen		+	€ 1.222.106
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				€ 3.613.685
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-	-€ 3.585.279
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				€ 28.406
	Bespaarde rente op eigen vermogen			-€ 3.688.749
	Bespaarde rente op voorzieningen			-€ 1.222.106
	Toevoeging voorzieningen NCW			€ 195.464
Rentelasten toe te rekenen aan taakveld 0.5				€ 812.377

Toelichting rentescema

Bij de wijziging van het BBV en de invoering van de vennootschapsbelasting voor de lagere overheden is de toerekening van rente een belangrijk aandachtspunt. In de notitie Rente 2017 heeft de commissie BBV uitgewerkt hoe de rentelasten en rentebaten dienen te worden verantwoord. De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van begrotingsjaar 2018. Met deze wijzigingen tracht de commissie eenduidige handelswijze met betrekking tot rente bij gemeenten te bevorderen en de transparantie te vergroten.

Bovenstaande uitwerking geeft een beeld van de rentelasten en rentebaten van de gemeente Dronten. Het saldo van rentelasten en rentebaten betreft onder andere de rentebaten die worden ontvangen over de uitstaande geldleningen (verstrekte leningen aan de Meerpaal) en de uitstaande deposito.

Het aan de taakvelden toe te rekenen externe rente bestaat uit het saldo van rentelasten en rentebaten vermeerderd met het verplicht aan de grondexploitatie toe te rekenen rente. Deze rente is gebaseerd op de voorschriften zoals opgenomen in de notitie Grondexploitatie 2016 van de commissie BBV.

Om te bepalen welke rentelast aan de taakvelden kan worden toegerekend is het noodzakelijk om over het eigen vermogen en de voorzieningen rente te berekenen. Conform de aanbeveling van de commissie BBV en uw besluitvorming over bespaarde rente, wordt deze bespaarde rente niet toegevoegd aan de reserves en/of voorzieningen. De renteomslag is gebaseerd op de aan de taakvelden toe te rekenen rente gedeeld door de geprognosticeerde boekwaarde van de vaste activa per 1 januari. Dit percentage mag worden afgerond op een veelvoud van 0,5%.

Het renteresultaat op het taakveld Treasury bestaat uit het verschil door deze afronding. De toegerekende rente aan de overige taakvelden komt ten gunste van het taakveld Treasury. Hierop wordt in mindering gebracht de inflatiecorrectie aan de voorzieningen die gewaardeerd zijn op netto contante waarde.

Saldo en liquiditeitenbeheer

Voor het liquiditeitenbeheer is een overeenkomst (geïntegreerde dienstverlening) met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) gesloten. Door middel van deze overeenkomst worden tijdelijke overtollige middelen door de BNG belegd en kan een tekort aan kortlopende financieringsmiddelen op een voordelige wijze worden geleend. Op deze wijze kan snel over voldoende middelen tegen gunstige condities worden beschikt. Daarnaast is in 2014 het schatkistbankieren van start gegaan. Binnen het ministerie van Financiën wordt schatkistbankieren uitgevoerd door het Agentschap. Voor ons betekent schatkistbankieren dat wij al onze overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden. Vanzelfsprekend blijven wij volledig vrij in de besteding van onze middelen zonder dat het Agentschap daar enige vorm van toezicht op uitoefent of kan uitoefenen. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteit aan.

Paragraaf subsidies

Algemeen

De gemeente verleent subsidies om bepaalde doelen te bereiken. De doelen zijn geformuleerd in de programma's van de Programmabegroting en in specifieke beleidsnota's. De subsidieverlening moet voldoen aan de regels van de Algemene wet bestuursrecht, de Algemene subsidieverordening en de subsidiebeleidsregels. Met een subsidie kunnen de kosten van een activiteit geheel of gedeeltelijk worden betaald.

Subsidiebeleid

Voor het jaar 2018 is de lokale regelgeving vastgelegd in de volgende documenten:

- Algemene subsidieverordening;
- Subsidiebeleidsregels 2018.

Per afzonderlijke subsidie worden de voorwaarden waaronder de subsidie wordt verleend, de verplichtingen waaraan de subsidieontvanger moet voldoen en de wijze van betaling vastgelegd in een subsidiebesluit (beschikking). Waar mogelijk worden prestatieafspraken geformuleerd.

De gemeente Dronten kent basissubsidies en (structurele) activiteitensubsidies.

In de begroting is rekening gehouden met de jaarlijkse indexering zoals in de Kadernota 2018 opgenomen. De meeste activiteitensubsidies worden jaarlijks geïndexeerd. Indexering is echter geen automatisme. Een index wordt pas toegepast wanneer de gesubsidieerde instelling kan aantonen dat sprake is van loon- en prijsstijgingen die het toepassen van een index noodzakelijk maken. De hoogte van de index is maximaal de hoogte van het percentage van de loon- en prijsstijgingen van de subsidieontvanger.

Subsidies gemeente Dronten	Taakveld	Omschrijving	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Cofinanciering LEADER	0.5		0	300	150	0	0	0
Overige verkeersmaatregelen te land	2.1	Veilig Verkeer Nederland	0	20	20	20	20	20
Economische ontwikkeling Actieplan Centrum Dronten	3.1	o.a. Stichting DOES	170	187*	187*	187*	187*	187*
Bevordering recreatie en toerisme	3.4	VVV-activiteiten en bibliotheekwerk	15	13	13	13	13	13
Onderwijsbegeleiding	4.3	Samenwerkingsverband WSNS	31	31	31	31	31	31
Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)	4.3	Peuterspeelzaal- en schoolmaatschappelijk werk	528	515	613	638	638	638
Lokaal Onderwijsbeleid	4.3	Incidentele projecten	23	23	15	15	15	15
Volwasseneducatie	4.3	Taaltraining	53	52	52	52	52	52
Beleidsontwikkeling en -advisering kinderopvang	4.3	Stichting Peuterspeelzaalwerk Dronten	308	454	375	400	424	424
Stimulering sport	5.1	Sportevenementen en -promotie	48	117	102	102	102	102
Brede impuls combinatiefuncties-buurtsportcoach	5.1	De Meerpaal	180	176	pm	pm	pm	pm
Stimuleringsbudget Kunstprojecten	5.3	Lokale initiatieven	10	22	22	22	22	22
Kunst in openbare ruimte	5.3	Bijdrage aan evenementen	5	37	37	12	12	12
Beleidsontwikkeling welzijn, sport en cultuur	5.3	Bijdrage aan evenementen	15	15	15	15	15	15
Beleidsontwikkeling welzijn, sport en cultuur	5.3	Maatschappelijk fonds	0	20	0	0	0	0
Beleidsontwikkeling welzijn, sport en cultuur	5.3	Cultuurvisie	0	10	10	10	10	10
Beleidsontwikkeling welzijn, sport en cultuur	5.3	100 jaar Zuiderzeewet	15	15	0	0	0	0
Beleidsontwikkeling welzijn, sport en cultuur	5.3	Basissubsidies verenigingen	23	28	28	28	28	28
Stimuleringsbudget overige maatschappelijke doelen	5.3	Bureau gelijke behandeling o.a.	31	33	33	33	33	33
Openbare bibliotheken	5.6	Exploitatie bibliotheek en huisvesting	1.518	1.524	1.524	1.524	1.524	1.524
Stimuleringsbudget Ver. van Dorpsbelangen	5.7	Bijdrage aan dorpsactiviteiten	15	15	30	30	30	30
4 mei herdenking	5.7	Organiseren van de jaarlijkse dodenherdenking	10	10	10	10	10	10
Multifunctioneel centrum De Meerpaal Dronten	5.7	Exploitatie, rente en aflossing	3.189	3.233	3.233	3.205	3.205	3.205
Subsidie vluchtelingenwerk	6.1	Vluchtelingenwerk Midden-Nederland	20	20	20	20	pm	pm
Algemene voorziening Wmo MO (structureel)	6.1	o.a. MEE, OBD, Stg Onder Dak	263	966	207	207	207	207
Algemene voorziening Jeugd	6.1	Projecten jongerenwerk en verslavingszorg	38	49	49	49	49	49
Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland	6.1	MDF AMW/SR/SHV	410	404	404	358	358	358
Centrum voor Jeugd en Gezin	6.2	Centrum Jeugd en Gezin	693	723	723	723	723	723
Wijk- en buurtbeheer	6.2	Buurtbemiddeling MDF	42	41	41	41	41	41
Armoedebeleid	6.3	MDF AMW/SR/SHV armoedebeleid	250	265	241	241	241	241
Uitvoering WWB Werkdeel	6.4	MDF SHV WWB-cliënten	76	77	77	77	77	77
Gestructureerd huishouden	6.71	Hospice huishoudelijke ondersteuning	50	12	12	12	12	12
Opvang en beschermd wonen Wmo	6.81	Inloopvoorziening GGZ	93	332	100	100	100	100
Overige openbare gezondheidszorg	7.1	Gezonde levensstijl	0	85	0	0	0	0
Natuur- en milieueducatie	7.4	Boomplantdag	0	1	1	1	1	1
Totaal			8.122	9.639	8.189	7.990	7.994	7.994

Paragraaf informatisering

Algemeen

De Raad heeft in juni 2017 het Informatiebeleidsplan (IBP) 2017-2021 vastgesteld. Dit informatiebeleidsplan heeft als titel 'Dronten aan zet, de volgende stap.'

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan een stabiele en betrouwbare ICT-omgeving. Hierin zijn goede slagen gemaakt. Het is nu tijd voor de volgende stap, namelijk de stap naar het sturen op basis van governance en portfoliomanagement (het beheren van de projectenportefeuille) en het werken onder architectuur. Dat vraagt een andere aanpak in ons werken en betekent dus een herinrichting van IM zelf, teneinde meer en verder vooruit te kijken om vraagstukken in hun volledige context en impact te kunnen beoordelen. Daarnaast is zichtbaar dat de groei van taken in het Sociaal Domein ook leidt tot meer te ondersteunen werknemers, meer werkplekken en meer behoefte aan plaats- en tijdsafhankelijk werken. Dit vraagt andere digitale en kantoorwerkplekken en vereist meer en andere veiligheidsmaatregelen.

Informatiebeleidsplan 2017-2021

Het informatiebeleidsplan is ons stuurinstrument, sluit aan op de visie en doelstellingen van de organisatie en is onderverdeeld in een zevental thema's. Deze thema's zorgen voor een scherpere sturing op de ambities en de prioritering van de verschillende projecten. Hieronder volgt een korte uitleg per thema en worden enkele ambities voor 2018 benoemd. Voor meer inhoudelijke informatie wordt verwezen naar het Informatiebeleidsplan 2017-2021.

1. Externe trends en ontwikkelingen

De externe trends en ontwikkelingen op onder meer gegevensmanagement en informatieveiligheid zijn veelal inhoudelijk uitgewerkt in de andere thema's.

In 2019 worden ondermeer de volgende activiteiten gerealiseerd:

- Voorbereidingen treffen vanuit DIV voor de optimalisatie van de toegankelijkheid van informatie en de uitwisseling van informatie tussen overheden op grond van het Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden (TMLO) uit Archief 2020 en de ontwikkeling van het e-Depot;
- Monitoren ontwikkelingen Omgevingswet voor wat betreft de ICT-component;
- Ondersteuning bij de verdergaande digitalisering van de dienstverlening naar aanleiding van Plasterk 2017 en de VNG/KING Agenda 2020.

2. Plaats-, tijd-, en apparaat-onafhankelijk werken

Binnen de gemeente Dronten is in 2018 een verkenning uitgevoerd naar de invulling van moderner werkgeverschap met behulp van het faciliteren van flexibeler en mobieler werken. Hierin worden de gedrags-, huisvestings- en mobiele apparatuurcomponent geïntegreerd benaderd. De uitkomsten van de pilot nieuwe werkplekken worden in 2019 gebruikt als basis voor de werkplekvervanging.

In 2019 worden ondermeer de volgende activiteiten gerealiseerd:

- De werkplekvervanging (integrale werkplek-apparatuur) op basis van de visie;
- Vervullen rol IM bij de ontwikkelingen op het gebied van de huisvesting.

3. Informatieveiligheid

Plaats- en tijd onafhankelijk werken, integrale klantbeelden, samenwerking in ketens en steeds meer apparaten waarmee informatie wordt ontsloten en toenemende cybercriminaliteit. Dit is een greep uit de ontwikkelingen van de afgelopen jaren die duidelijk maken dat de beveiliging van informatie en het waarborgen van de privacy steeds belangrijker en complexer is geworden.

In 2019 worden ondermeer de volgende activiteiten gerealiseerd:

- Continu aandacht voor externe en interne ontwikkelingen op het gebied van informatiebeveiliging, met gebruikmaking van het aanwezige ISMS in relatie tot te nemen maatregelen vanuit de BIG en de resultaten 2018 ENSIA (Eenduidige Normatief Single Information Audit);

- Continu aandacht voor de bewustwording van de privacy en de informatieveiligheid, door ondermeer de inzet van een e-learning iBewustzijn;
- Verder anticiperen op wet- en regelgeving zoals de Omgevingswet en werken aan de impact van de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) m.b.t. effecten/ gevolgen op bedrijfsprocessen en de daarin aanwezig risicovolle en privacy gevoelige data;
- Jaarlijkse uitvoering van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA), wat in 2018 voor het eerst heeft plaatsgevonden.

4. Gegevensmanagement

Gegevensmanagement is in feite het fundament van de informatievoorziening. De gegevens moeten voldoen aan de kwaliteitsaspecten: juistheid, volledigheid en tijdigheid. en De gevoeligheid van de gegevens bepaalt of en in hoeverre de gegevens actief gedeeld en gecombineerd mogen worden. Het is dus van groot belang om werk te maken van zgn. data-classificatie. In 2018 worden diverse aansluitingen gerealiseerd op landelijke voorzieningen en wordt geanticipeerd op nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van ondermeer privacy en informatieveiligheid.

In 2019 worden ondermeer de volgende activiteiten gerealiseerd:

- De upgrade van NGdW (NedGeodataWarehouse) naar NedCore voor de opslag en het beheer van geografische informatie;
- Dataclassificatie om te voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Baseline informatiebeveiliging gemeenten (BIG);
- Het uitvoeren van maatregelen voor de aangescherpte eisen aan de verwerking van persoonsgegevens naar aanleiding van de Aanpassingen Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG);
- Het realiseren van diverse aansluitingen op grond van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI);
- Het uitvoering geven aan diverse beveiligingsmaatregelen uit de BIG.

5. Doorontwikkeling afdeling Informatiemanagement

Team Informatiemanagement gaat de komende jaren meer werken op basis van governance, onder architectuur en werken met portfoliomanagement. Deze andere werkwijze betekent een herinrichting van IM zelf, om meer en verder vooruit te kijken om vraagstukken in hun volledige context en impact te kunnen beoordelen.

In 2019 worden ondermeer de volgende activiteiten gerealiseerd:

- Professionaliseren regie op ICT;
- Werven medewerkers ten behoeve van nieuwe functies;
- Opstellen applicatiearchitectuur;
- Opstellen technische architectuur;
- Opstellen procesarchitectuur;
- Opstellen informatiearchitectuur.

6. Beheer Informatiemanagement / regulier werk

Naast de projecten zijn er natuurlijk ook nog de reguliere werkzaamheden om de organisatie te ondersteunen bij de uitvoering van hun dagelijkse processen. Daarnaast zijn er nog beheersactiviteiten om de diverse applicaties en de verdere ICT-omgeving actueel te houden. Hieronder enkele omvangrijke activiteiten

In 2019 worden ondermeer de volgende activiteiten gerealiseerd:

- Aanbesteden technisch ICT- en werkplekbeheer, om medio 2019 de gunning en de eventuele migratie uit te voeren;
- Invoeren en optimaliseren nieuwe IP-reeks;
- Netwerksegmentering toepassen ten behoeve van informatieveiligheid;
- Uitvoeren van fase 4 en 5 van Identity Access Management (IAM) ter vervolmaking van het proces personele instroom, doorstroom, uitstroom en de geautomatiseerde toekenning van de juiste rollen en rechten aan functionarissen.

7. Organisatieontwikkelingen

Dit betreft ondermeer het actief ondersteunen van veelal niet direct te plannen of te begroten ontwikkelingen in de organisatie.

In 2019 worden ondermeer de volgende activiteiten gestart:

- Oppakken diverse projecten rondom ICT en DIV in verband met de voorgenomen verbouwing van het gemeentehuis;
- De ondersteuning van de ontwikkelingen rondom zaakgericht werken;
- Het optimaliseren en uniformeren van de document-management systemen.

1.5 Financiële begroting

1.5.1 Overzicht van baten en lasten en de toelichting

Lasten en Baten (x € 1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten *							
0	Algemeen bestuur	-4.947	-5.127	-5.847	-6.429	-6.139	-6.637
1	Openbare orde en veiligheid	-2.592	-2.825	-2.926	-2.926	-2.921	-2.918
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	-6.625	-7.514	-7.383	-6.165	-6.196	-6.189
3	Economische zaken	-1.294	-4.918	-2.107	-1.820	-1.669	-1.618
4	Onderwijs	-6.305	-5.152	-5.382	-5.344	-5.278	-5.130
5	Cultuur en recreatie	-14.684	-15.190	-14.883	-15.956	-14.512	-14.475
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	-41.455	-44.210	-41.111	-39.906	-39.151	-38.948
7	Volksgezondheid en milieu	-8.227	-8.119	-8.188	-8.181	-8.159	-8.177
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-4.694	-2.510	-4.907	-4.903	-4.721	-4.719
Subtotaal Lasten *		-90.823	-95.565	-92.734	-91.630	-88.746	-88.811
Baten *							
0	Algemeen bestuur	1.307	840	829	99	99	99
1	Openbare orde en veiligheid	173	137	127	127	127	127
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	1.770	245	1.292	120	136	136
3	Economische zaken	147	3.239	675	675	675	675
4	Onderwijs	1.325	925	823	823	823	823
5	Cultuur en recreatie	2.526	2.371	2.340	2.435	2.435	2.435
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	12.692	11.089	10.821	10.819	10.819	10.819
7	Volksgezondheid en milieu	7.913	7.650	7.941	7.730	7.726	7.726
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	24.016	1.151	3.445	3.445	3.445	3.445
Subtotaal Baten *		51.869	27.647	28.293	26.273	26.285	26.285
Subtotaal van baten en lasten exclusief algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien		-38.954	-67.918	-64.441	-65.357	-62.461	-62.526
Lasten Algemene dekkingsmiddelen							
Algemene uitkeringen				500	500	1.000	1.000
Bespaarde rente			-231		-68	-159	-241
Dividenden		-56					
Financieringsfunctie			-2.886	-1.517	-1.517	-1.517	-1.517
Inflatiecorrectie voorzieningen				-195	-195	-195	-195
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is							

Overige Algemene dekkingsmiddelen	-278	-14	-824	-824	-824	-824
Subtotaal Lasten	-334	-3.131	-2.036	-2.104	-1.695	-1.777
Baten Algemene dekkingsmiddelen						
Algemene uitkeringen	54.306	55.218	56.395	57.505	58.296	59.137
Bespaarde rente			4.911	4.911	4.911	4.911
Dividenden	724		777	777	777	777
Financieringsfunctie		6.397	1.489	1.489	1.489	1.489
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	11.354	11.694	11.568	11.568	11.568	10.653
Overige Algemene dekkingsmiddelen	3.347	101				
Subtotaal Baten	69.731	73.410	75.140	76.250	77.041	76.967
Saldo Baten en Lasten Algemene dekkingsmiddelen	69.397	70.279	73.104	74.146	75.346	75.190
0.4 Overhead (Lasten)	-13.355	-15.235	-13.302	-12.404	-12.537	-12.552
0.4 Overhead (Baten)	735	575	204	204	204	204
Saldo overhead	-12.620	-14.660	-13.098	-12.200	-12.333	-12.348
Onvoorziene uitgaven		-47	-142	-142	-142	-142
0.9 Vennootschapsbelasting	-488	0	0	0	0	0
Totale lasten exclusief reserves	-105.009	-113.982	-108.216	-106.281	-103.127	-103.291
Totale baten exclusief reserves	122.335	101.632	103.640	102.731	103.532	103.459
Saldo exclusief reserves	17.326	-12.350	-4.576	-3.550	405	168
0.10 Toevoegingen aan reserves	-6.559	-22.191	-794	-894	-994	-594
0.10 Onttrekkingen uit reserves	10.296	29.413	4.139	2.901	838	1.238
0.10 Saldo reserves	3.737	7.221	3.345	2.006	-157	643
Het geraamde, c.q. gerealiseerde resultaat	21.065	-5.128	-1.235	-1.547	247	809
Waarvan incidenteel te dekken lasten	-14.795	6.741	2.323	1.992	366	-374
Structurele begrotingsresultaat 2019-2022	6.270	1.613	1.088	445	613	435
* exclusief algemene dekkingsmiddelen, overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting en mutaties reserves						

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Overzicht van incidentele baten en lasten

Het BBV (art.19-c en 28-c) bepaald dat in de toelichting op het overzicht van baten en lasten bij de begroting en bij de jaarrekening, een overzicht van incidentele baten en lasten wordt gevoegd. In de toelichting bij het BBV worden incidentele posten gekenmerkt als baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het zijn vooral de uitschieters die er echt toe doen. Het gaat bij de bedoelde voorschriften om transparantie en inzicht te krijgen in de variabele posten in de begroting en meerjarenraming.

Incidentele baten en lasten Begroting 2019-2022 (bedragen x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Programma 0	-1.042	-146	0	0
<i>Kadernota 2019 en effecten Begroting 2019</i>	-240	-10	0	0
Accountmanager/sub.coordinator overhead	-10	-10		
ICT-beheer transitiekosten	-230			
<i>Voortgangsrapportage 2018</i>	-153	0	0	0
Dronten op Koers	-155			
Handelsregister (effect Meiciculaire)	2			
<i>Eerdere P&C producten</i>	-649	-136	0	0
Implementatie informele aanpak	-20			
Vervanging vaste telefoontoestellen door mobiel (€ 45.000, 3 jaar afschrijving)	-16	-16		
Personele ontwikkelingen	-142	-120		
Kanaalregisseur internet KCC	-31			
Overheveling Leader 2016 naar 2019	-150			
Frictiebudget 2019	-290			
Programma 1	0	0	0	0
<i>Geen incidentele lasten in dit programma</i>				
Programma 2	-74	0	0	0
<i>Kadernota 2019</i>	-74	0	0	0
Onderzoek brug De Noord-Oeverloper	-30			
Reconstructie De Oost	-44			
Motie onderzoek fietsveiligheid buitenwegen	pm			
<i>Voortgangsrapportage 2018</i>	0	0	0	0
Overdracht wegen van Provincie Flevoland (budgetneutraal)		0		
Overdracht duiker van Provincie Flevoland (budgetneutraal)		0		
Programma 3	-380	-230	-50	0
<i>Kadernota 2019</i>	-305	-230	-50	0
Vitale Centra Actieplan Biddinghuizen	-30			
Vitale Centra Actieplan Swifterbant	-30			
Vitale Centra Actieplan Dronten-Zuid	-15			
Acquisiteur inhuur (2019-2020)	-100	-100		
Accountmanager/sub.coordinator	-30	-30		
Werkbudget Floriade	-25	-25	-25	
Werkbudget Agrofood	-25	-25	-25	
Realisatie gebiedsagenda	-50	-50		
<i>Eerdere P&C producten</i>	-75	0	0	0
Werkbudget SEA	-75			
Programma 4	0	0	0	0
<i>Geen incidentele lasten in dit programma</i>				
Programma 5	-107	-1.346	-26	-26
<i>Eerdere P&C producten</i>	-107	-1.346	-26	-26
Zwembad overboord (apart raadsvoorstel na slotrapportage 2016)	-40	-1.346	-26	-26
Amendement culturele activiteiten Meerpaalplein	-25			
Afrondingskosten Meerpaalplein	-6			
Koersnotitie stranden	-36			
Programma 6	-3.260	-1.900	-200	0
<i>Kadernota 2019</i>	-125	0	0	0
Amendement vijf startbudgetten Naar Nieuwe Verbindingen	-125			
<i>Voortgangsrapportage 2018</i>	-3.095	-1.900	-200	0
Jeugdhulp scenario 2 van Berenschot	-2.900	-1.900	-200	
Vervanging backoffice C2Go WMO en Jeugd	-195			
<i>Eerdere P&C producten</i>	-40	0	0	0

ZLF	-40			
Programma 7	-90	0	0	0
<i>Eerdere P&C producten</i>	-90	0	0	0
Bijdrage programmabureau Wind Flevoland	-90			
Programma 8	-270	-270	-90	0
<i>Eerdere P&C producten</i>	-270	-270	-90	0
Programma Omgevingswet Programmamanager	-80	-80		
Programma Omgevingswet Ondersteuning projectteam	-25	-25		
Programma Omgevingswet Adviezen DSO	-50	-50	-50	
Programma Omgevingswet Opleidingen en trainingen	-20	-20	-20	
Programma Omgevingswet Aanpassingen lijn	-20	-20	-20	
Wooncampagne/ Marketing wonen	-75	-75		
Totaal van de incidentele baten en lasten per programma	-5.223	-3.892	-366	-26

Dekking uit bestemmingsreserves	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Programma 0	0	0	0	400
Onttrekking uit bestemmingsreserve Precariobelasting				400
Programma 6	2.900	1.900	0	0
Dekking uit reserve Sociaal Domein	2.900	1.900		
Totaal van de incidentele mutaties	2.900	1.900	0	400
Incidentele last na onttrekking bestemmingsreserves	-2.323	-1.992	-366	374

Overzicht van structurele reserves

Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten. Hieronder volgt een overzicht van de structurele reserves van de gemeente.

Overzicht Structurele Bestemmingsreserves						
Naam reserve	Saldo per 1-1-2019	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022	Saldo per 31-12- 2022
Bestemmingsreserve Meerpaal gebouw	8.102.064	-535.411	-535.411	-535.411	-535.411	5.960.420
Bestemmingsreserve kapitaallasten scholencomplex Dronten - West	56.974	-5.691	-5.691	-5.691	-5.691	34.210
Bestemmingsreserve uitbr. investeringen 1999-2005 excl. Meerpaal	1.693.043	-116.084	-116.084	-116.084	-116.084	1.228.707
Bestemmingsreserve de Reest	542.703	-16.519	-16.519	-16.519	-16.519	476.627
Bestemmingsreserve kap.lasten Nieuwbouw Overboord	1.712.000	-494.532	-148.762	-138.659	-138.659	791.388
Totaal Structurele Bestemmingsreserves	12.106.784	-1.168.237	-822.467	-812.364	-812.364	8.491.352

Financiële positie en de toelichting

Voor een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente is de prognose van de balans een belangrijk middel. Deze prognose is als volgt weergegeven en gebaseerd op de peildatum 31-12 van ieder boekjaar.

Geprognosticeerde balans

	Rekening	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
ACTIVA	2017	2018	2019	2020	2021	2022

VASTE ACTIVA

Immaterieel	12.744	12.478	12.221	11.066	10.750	10.750
Materieel	50.325	52.959	58.075	57.800	64.500	64.500
Financieel	41.128	39.370	16.678	16.350	16.100	16.100
TOTAAL VASTE ACTIVA	104.197	104.807	86.974	85.216	91.350	91.350

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden						
Onderhanden werk waaronder IEG's	29.549	29.701	29.701	29.701	29.701	29.701
<i>Totaal voorraden</i>	<i>29.549</i>	<i>29.701</i>	<i>29.701</i>	<i>29.701</i>	<i>29.701</i>	<i>29.701</i>
Uitzettingen < 1 jaar						
Schatkistbankieren	16.904	26.000	41.965	39.500	32.500	32.500
Vorderingen op openbare lichamen	6.071	4.000	4.500	4.500	4.500	4.500
Overige vorderingen	3.392	3.800	4.000	4.000	4.000	4.000
<i>Totaal uitzettingen</i>	<i>26.367</i>	<i>33.800</i>	<i>50.465</i>	<i>48.000</i>	<i>41.000</i>	<i>41.000</i>
Liquide middelen	779	0	0	0	0	0
Overlopende activa	3.369	500	500	500	500	500

TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	60.064	64.001	80.666	78.201	71.201	71.201
TOTAAL ACTIVA	164.261	168.808	167.640	163.417	162.551	162.551

	Rekening	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
PASSIVA	2017	2018	2019	2020	2021	2022

VASTE PASSIVA

Reserves	93.272	97.390	94.040	93.500	93.125	93.125
Voorzieningen	30.902	36.009	41.257	44.283	46.500	46.500
Vaste schulden > 1 jaar	24.213	21.799	19.343	17.134	14.926	14.926
TOTAAL VASTE PASSIVA	148.387	155.198	154.640	154.917	154.551	154.551

VLOTTENDE PASSIVA

Kasgeldlening	0	0	0	0	0	0
Overige schulden	5.529	4.110	4.000	3.500	3.500	3.500
Overlopende passiva	10.345	9.500	9.000	5.000	4.500	4.500
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	15.874	13.610	13.000	8.500	8.000	8.000
TOTAAL PASSIVA	164.261	168.808	167.640	163.417	162.551	162.551

Uit dit overzicht blijkt geen financieringstekort. Dit komt voort uit de prognose van de uitzettingen bij het schatkistbankieren. Een uitgebreidere toelichting op de financiële positie van de gemeente is opgenomen in de paragrafen weerstandsvermogen en financiering.

EMU-saldo

Nederland maakt deel uit van de Europese Monetaire Unie (EMU). Daardoor gelden Europese begrotingsvoorschriften, waaronder de zogenaamde EMU-normen. Deze normen stellen limieten aan de overheidsschuld van een land. Er geldt een plafond voor de hoogte van de overheidsschuld en er geldt een limiet aan de jaarlijkse groei van de schuld, het zogenaamde EMU-saldo. Het EMU-saldo op lokaal niveau treft u aan in onderstaande tabel:

EMU-saldo begroting	+/-	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Exploitatiesaldo (voor toevoeging aan/onttrekking uit reserves)	+	-1.855	-1.235	-1.547
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	3.497	3.533	2.754
Bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	4.336	5.273	4.227
Investerings in materiële vaste activa die op de balans ultimo jaar worden geactiveerd	-	1.119	9.494	400
Toegekende bijdragen van Rijk, provincies, EU en overigen investeringen die niet via de exploitatie lopen	+	0	0	0
Opbrengsten uit desinvesteringen in vaste activa	+	0	0	0
De boekwinst op desinvesteringen in vaste activa	-	0	0	0
Aankoop grond, bouw-, woonrijp maken	-	5.463	4.321	3.191
Opbrengsten uit verkoop van grond (tegen verkoopprijs)	+	13.486	15.440	12.153
De boekwinst op grondverkoop (schatting)	-	0	0	0
Betalingen ten laste van de voorzieningen	-	2.787	2.398	2.305
Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht	-	0	0	0
Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	-	0	0	0
EMU-saldo lokale overheid		10.095	6.798	11.691
Posten met een plus verkleinen het EMU-tekort, met een min vergroten het EMU-tekort.				

Financiële positie/structureel evenwicht

FINANCIËLE POSITIE (bedragen x € 1.000)		W	BG	BG	MJR	MJR	MJR
STRUCTUREEL EVENWICHT		2017	2018	2019	2020	2021	2022
TOTAAL							
totaal baten	abs	122.335	101.632	103.639	102.730	103.531	103.458
totaal lasten	abs	-105.008	-113.982	-108.217	-106.282	-103.128	-103.292
resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	abs	17.327	-12.350	-4.578	-3.552	403	166
onttrekking reserves (baten)	abs	10.296	29.413	4.139	2.900	838	1.237
dotatie reserves (lasten)	abs	-6.559	-22.191	-794	-894	-994	-594
resultaat reserves	abs	3.737	7.222	3.345	2.006	-156	643
totaal baten (na bestemming reserves)	abs	132.631	131.045	107.778	105.630	104.369	104.695
totaal lasten (na bestemming reserves)	abs	-111.567	-136.173	-109.011	-107.176	-104.122	-103.886
totaal resultaat (na mutatie reserves)	abs	21.064	-5.128	-1.233	-1.546	247	809
INCIDENTEEL							
totaal baten	abs	22.892	1.604	2	0	0	0
totaal lasten	abs	-10.440	-14.947	-5.223	-3.892	-366	-26
incidenteel resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	abs	12.452	-13.343	-5.221	-3.892	-366	-26
onttrekking uit incidenteel reserves (baten)	abs	2.812	6.631	2.900	1.900	0	400
dotatie aan incidenteel reserves (lasten)	abs	-469	-35	0	0	0	0
incidenteel resultaat reserves	abs	2.343	6.596	2.900	1.900	0	400
totaal baten (na bestemming reserves)	abs	22.423	1.569	2	0	0	0
totaal lasten (na bestemming reserves)	abs	-7.628	-8.316	-2.323	-1.992	-366	374
totaal incidenteel resultaat (na mutatie reserves)	abs	14.795	-6.747	-2.321	-1.992	-366	374
STRUCTUREEL							
totaal baten	abs	99.443	100.028	103.637	102.730	103.531	103.458
totaal lasten	abs	-94.568	-99.035	-102.994	-102.390	-102.762	-103.266
structureel resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	abs	4.875	993	643	340	769	192
onttrekking reserves (baten)	abs	7.484	22.782	1.239	1.000	838	837
dotatie reserves (lasten)	abs	-6.090	-22.156	-794	-894	-994	-594
structureel resultaat reserves	abs	1.394	626	445	106	-156	243
totaal baten (na bestemming reserves)	abs	93.353	77.872	102.843	101.836	102.537	102.864
totaal lasten (na bestemming reserves)	abs	-87.084	-76.253	-101.755	-101.390	-101.924	-102.429
totaal structureel resultaat (na mutatie reserves)	abs	6.269	1.619	1.088	446	613	435
Structurele exploitatieruimte (BBV)		%	2,1	2,4	2,0	2,0	2,0

Bijlage Afkortingenlijst

Afkortingenlijst	
AD	Algemene Dienst
AJ	Arbeidsjaren
AKTIV	Afspraak is afspraak, Klantgericht, Toekomstgericht, Integer, Veranderingsgezind
AMIF	Europese Asiel-, Migratie- en Integratiefonds
Amvb	Algemene maatregel van bestuur
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AO/IC	Administratieve organisatie/ Interne Controle
APV	Algemene plaatselijke verordening
AR	Algemene reserve
AU	Algemene uitkering
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
AZC	asielzoekerscentrum
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW CompensatieFonds
BDU	Brede Doeluitkering
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BO	Basisonderwijs
Bofw	Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen
BRP	Basisregistratie Personen
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CCV	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
CER	Compensatie eigen risico
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CoPI	Commando Plaats Incident
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DHW	Drank- en Horecawet
DLO	Digitaal Loket Ondernemers
DOR	Digitaal OpkopersRegister
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
DU	Decentralisatie-uitkering
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ECB	Educatief centrum Biddinghuizen
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EMU	Europese Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ESF	Europees Sociaal Fonds
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GBI	Gemeentelijke Basisprocessen Inkomen
GBLT	Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn
GDI	Generieke Digitale Infrastructuur
GEO	Geografische (ruimtelijke)
GF	Gemeentefonds
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke GezondheidsDienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GIDS	Gezond in de Stad

GMSD	Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
GVVP	Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan
GW	Gemeentewet
HFA	Het Flevolands Archief
HH(T)	Huishoudelijke Hulp (Toelage)
HNW	Het Nieuwe Werken
HRM	Human Resource Management
HT	Horizontaal Toezicht
HVC	Huisvuilcentrale Alkmaar
IAM	Identity Access Management
IBI	InterBestuurlijke Informatie
IBP	Informatiebeleidsplan
IBT	Inter Bestuurlijk Toezicht
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IHP	Integraal huisvestingsplan
Iip	Investors in people
IKB	Individueel Keuzebudget
IKK	Innovatie Kwaliteit Kinderopvang
IM	Informatiemanagement
IMRO	Informatiemodel Ruimtelijke Ordening
i-NUP	Implementatie Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid
IOAW	Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
ISMS	Information Security Management System
ISZW	Inspectie Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
IU	Integratie-uitkering
IVA	Immateriële vaste activa
IVB	Integraal Veiligheidsbeleid
JIT	Jeugd InterventieTeam
JOGG	Jongeren op gezond gewicht
JOP	Jongeren Ontmoetings Plaats
KCC	Klant Contact Centrum
KLPD	Korps Landelijke Politie Diensten
KPS	Kostprijsystematiek
KVB	Keurmerk Veilige Buitengebieden
KVO(-W)	Keurmerk Veilig Ondernemen (winkelgebied)
LA	Lelystad Airport
LAG	Lokale Actie Groep
LEA	Locale Educatieve Agenda
LED	Licht-emitterende diode
LISA	Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
LTA	Landelijk Transitiearrangement
LTO	Land- en Tuinbouw Organisatie
MDF	Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland
MER	Milieueffectrapportage
MFC	Multi functioneel centrum
MFG	Multi functioneel gebouw
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MOP	Meerjarig onderhoudsplan
Mozard	Zaaksysteem in gebruik bij gemeente Dronten
MVA	Materiële Vaste Activa
NAR	Nederlands Adviesbureau Risicomanagement
NGdW	NedGeodataWarehouse
NGRU	Netto Gecorrigeerde RijksUitgaven
NHR	Basisregistratie Handelsregister
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NLE	Nieuw Land Erfgoedcentrum
NV	Naamloze Vennootschap

OAB	Onderwijsachterstandenbudget
OB	Stichting Overlegorgaan Belangenbehartiging Dronten
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OFGV	Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek
OFW	Oost Flevoland Woondiensten
OGG	Oneigenlijk gebruik gemeentegrond
Oggz	Openbare geestelijke gezondheidszorg
OLO	Omgevingsloket
OMFL	Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland
ONS	OmriNgd door Service
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg (passend onderwijs)
OV	Openbare verlichting en/of openbaar vervoer
OVD(-bz)	Officier van Dienst (bevolkingszorg)
OZB	OnroerendeZaakBelasting
P&C	Planning & Control
PC	Protestants christelijk
PDCA	Plan, do, check, act
PGB	Persoonsgebonden budget
PKVW	PolitieKeurmerk Veilig Wonen
PO	Primair Onderwijs
P-wet	Participatiewet
PTC+	Praktijk trainingscentrum
RIEC	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
RIP	Rijksinpassingsplan
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RK	Rooms katholiek
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters
ROR	Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering
RSGB	Referentiemodel stelsel van gemeentelijke basisgegevens
Ruddo	Regeling uitzetting en derivaten decentrale overheden
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
SAF	Samenwerking Afvalwaterketen Flevoland
SAVE	SAmenwerken aan VEiligheid
SBO	Speciaal Basis Onderwijs
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SD	Sociaal domein
SEA	Sociaal Economische Agenda
SHV	Schuldhelpverlening
SMW	School Maatschappelijk Werk
SSC ONS	Shared Service Centrum Overheid eN Service
SOC	Security Operations Center
StUF	Standaard Uitwisseling Formaat
STV	Sport Toekomstverkenning
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting
SW bedrijf	Sociale Werkvoorziening
SWIF	SamenWerken in Flevoland
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TMLO	Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden
TSD	Transities Sociaal Domein
VenJ	Ministerie van Veiligheid en Justitie
VGHS	Voorraad grond- en hulpstoffen
VGRP	Verbreed gemeentelijk riolerings plan
VMBO	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VOG	Verklaring omtrent gedrag
Vpb	Vennootschapsbelasting
VRF	Veiligheidsregio Flevoland & Gooi- en Vechtstreek
VRM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
VSV	Voortijdig schoolverlaters
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving

VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WBB	Wijk- en buurtbeheer
Wbp	Wet bescherming persoonsgegevens
WBS	Werkcoach BemiddelingsService
Wet Fido	Wet financiering decentrale overheden
Wet RGT	Wet Revitalisering Generiek Toezicht
WKB	Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen
WLZ	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WMO	Wet Markt en Overheid
WNT	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen
WON	Wet Onafhankelijk Netbeheer
WOZ	Waardering onroerende zaken
WSNS	Weer Samen Naar School
WSS JB&JR	William Schrikker Stichting Jeugdbescherming & Jeugdreclassering
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken & gehandicapten
Wvg	Wet voorkeursrecht gemeenten
WWB	Wet werk en bijstand
ZIN	Zorg in Natura
ZLF	Zelfstandigenloket Flevoland